SVERIGES
VETERINÄRFÖRBUND
Box 12 709
112 94 STOCKHOLM

BESÖKSADRESS: **Kungsholms Hamnplan 7**

E-POST: ***office@svf.se***
HEMSIDA: ***www.svf.se***
TELEFONTID: 9.00–11.30, 12.30–16.30
(MAJ–AUGUSTI: 9.00–11.30, 12.30–16.00)

KANSLI
TELEFON: 08-545 558 20
TELEFAX: 08-545 558 39

Ordförande:
KARIN ÖSTENSSON, ***leg vet***
TELEFON: 08-545 558 22
MOBIL: 070-461 14 46
BOSTAD: 018-46 21 21
E-POST: ***karin.ostensson@svf.se***

Kansli- och ekonomichef:
PER CARLSSON, ***pol mag***
TELEFON: 08-545 558 21
MOBIL: 070-567 12 35
BOSTAD: 08-650 44 32
E-POST: ***per.carlsson@svf.se***

Förhandlingschef:
ANDERS LEFRELL, ***jur kand***
TELEFON: 08-545 558 25
MOBIL: 070-418 07 99
BOSTAD: 08-765 91 19
E-POST: ***anders.lefrell@svf.se***

Generalsekreterare SVS:
CHRISTINA AROSENIUS, ***leg vet***
TELEFON: 08-545 558 24
MOBIL: 070-717 73 19
BOSTAD: 08-651 09 65
E-POST: ***christina.arosenius@svf.se***

Informationschef
JOHAN BECK-FRIIS, ***leg vet***
TELEFON: 08-545 558 33
MOBIL: 070-717 73 25
BOSTAD: 018-54 11 71
E-POST: ***johan.beck-friis@svf.se***

Ombudsman
AMELIE LOTHIGIUS, ***jur kand***
TELEFON: 08-545 558 26
MOBIL: 070-788 70 47
BOSTAD: 08-26 25 39
E-POST: ***amelie.lothigius@svf.se***

Ekonomiassistent
BIRGITTA LARSSON
TELEFON: 08-545 558 23
E-POST: ***birgitta.larsson@svf.se***

Sekreterare
MARIANNE LUNDQUIST, SVS, AEA
TELEFON: 08-545 558 27
E-POST: ***marianne.lundquist@svf.se***

Chefsekreterare
AGNETA SVENSSON, SVF
TELEFON: 08-545 558 28
E-POST: ***agneta.svensson@svf.se***

Postgiro: 83 80-8 Allmänna kassan
15 39 33-7 Understödsfonden

Bankgiro: 530-52 22 Allmänna kassan

SVENSK
VETERINÄRTIDNING
se sista sidan

Smittskyddet får inte glömma djurskyddet

UNDER JANUARI OCH FEBRUARI har larmrapporterna om fågelinfluensan duggat tätt. I skrivande stund rapporteras att sjukdomen nått Östersjön och ön Rügen bara 80 kilometer söder om Skåne. Innan dess kom rapporter från Afrika, Grekland, Italien, Bulgarien och Slovenien (se även Epizteln i detta nummer av SVT). När den här ledaren publiceras kan Sverige mycket väl redan ha fått sina första fall av fågelinfluensa.

Fokus ligger självklart på att förebygga smitta och hindra att människor och djur blir sjuka. Myndigheterna i Sverige och andra EU-länder har haft en lång och tydlig varningsperiod för att förbereda bekämpningsåtgärder. Med tanke på de epizootiövningar som hållits och alla internationella kontakter som finns på myndighetsnivå är vår beredskap säkert god.

Verkligheten följer dock inte alltid de i förväg uppgjorda planerna, vilket visades med skrämmande tydlighet när Turkiet drabbades av fågelinfluensan i januari. De ansvariga smittobekämparna visste vad som måste göras, men inte hur det skulle gå till i praktiken. I kaotiska TV-bilder kunde man se hur myndighetspersoner med vita skyddskläder och ansiktsmask samlade in hönor på landsbygden, samtidigt som helt oskyddade barn sprang omkring mellan fåglarna och de vitklädda ”rymdmännen”. De insamlade hönorna lades sedan levande i plastpåsar som knöts ihop och slängdes i gropar i marken. Där hällde man bensin över alltihop och tände på, med påföljd att ett antal brinnande fåglar flaxade runt på marken bland smälta plastpåsar och redan ihjälbrända djur. Många personer, både veterinärer och allmänhet, hörde upprörda av sig till veterinärförbundet när dessa scener visats på TV.

Uppenbarligen blev de turkiska myndigheterna tagna på sängen av fågelinfluensautbrottet, och som mera gynnat land kan man inte sätta sig till doms över hur mindre lyckligt lottade länder sköter sitt smittskydd. Det finns dock anledning att reflektera över Turkiets erfarenheter, för att inte samma misstag ska upprepas på andra ställen.

Smittskyddet måste naturligtvis ha den högsta prioriteten i den krissituation som en större epizooti utgör, men djurskyddet får för den skull inte glömmas bort. EUs livsmedelsmyndighet EFSA gav den 14 september 2005 ut en vetenskaplig rekommendation kring djurhälsa och djurskydd vid fågelinfluensa. Här klargörs tydligt att avlivningsmetoder som att ”...lägga fåglar i plastsäckar och bränna dem, gasa fåglar med vätecyanid, gasa fåglar med oren kolmonoxid...” etc inte ska användas. Det kan tyckas som självklara instruktioner, men verkligheten visar att EFSAs klargöranden är nödvändiga.

Med största sannolikhet kommer inte svenska eller andra EU-länders myndigheter att hamna i samma panik när smittan kommer, men även här är det viktigt att såväl smittskydd som djurskydd beaktas i bekämpningen. En generell rekommendation till ansvariga myndighetsföreträdare är att titta på EFSA-rapporten (den ligger på EFSAs hemsida www.efsa.eu.int), om man inte redan gjort det. De smittskyddsåtgärder som är nödvändiga måste utföras i en epizootisituation, men djuren ska för den skull inte utsättas för onödigt lidande.

JOHAN BECK-FRIIS
Informationschef, SVF

innehåll

ledare av J Beck-Friis

Smittskyddet får inte glömma djurskyddet 3

reportage av S Ffredriksson

Läkemedelsföretagen satsar på ny utbildning 6

vetenskap – granskade artiklar

Leptospiros hos hund av J Ingman 11

Congenital joint laxity and dwarfism (CJLD) hos köttraskalvar av S O Lindblom och M Tråvén 19

månadens epiztel 25

vilken är din diagnos?

– EKG 28
– Svar 55

allmänt

Veterinär livsmedelsprofessur inrättad i Örebro av J Beck-Friis 29

Framgångsrik mastitbehandling av T Manske 35

Ny utredning granskar veterinär fältverksamhet av J Beck-Friis 40

Rabiesvaccinering av veterinärer och djursjukvårdspersonal? av S Boqvist 42

från kollegiet

Rapport från SVS kollegium i januari 2006 av C Arosenius 45

Sveriges Veterinärförbund 2006 46

Fakta om veterinärförbundets gruppförsäkringar 2006 49

debatt

Hanteringen av djurskyddsfrågorna – en slutkommentar av M Wierup 53

replik

Samtal pågår av K Östensson 54

noterat

- ”Fågelinfluensan når Sverige i vår” 24
- Jordbruksverket snabbutreder salmonellaskydd 24
- Brister i tillsynen på slakterier 34
- Intervet blir fristående företag 34
- Skärpta krav för minkhållning 34
- Djurskydd vid hästavel 44
- Intensiv debatt om ligghallar 56
- Ja till massvaccinering av hönor 56

kongresser & kurser 57

kåseri

Jag tror det står stöpp av N-Å Fag 61

specialistkompetens 62

Ultraljud

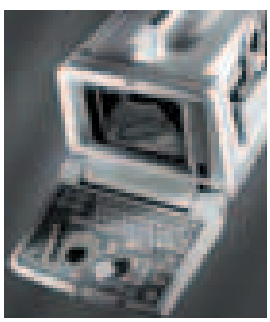

Vetpoint

Marknadsför maskiner, instrument och förbrukningsartiklar

- Modern teknik från GE Medical Systems
- Bästa bildkvalitet
- Service och support på nära håll
- Hör av dig för demonstration

Beställningar & info: 0416-246 60, info@vetpoint.se, www.vetpoint.se

Det är Lisa Persson, Institutionen för anatomi och fysiologi på SLU i Uppsala, som har utformat den nya utbildningen för veterinärläkemedelskonsulenter.

Läkemedelsföretagen satsar på ny utbildning

TEXT OCH BILD:
SUZANNE FREDRIKSSON

En pedagogisk utmaning och ett väldigt roligt uppdrag. Så sammanfattar Elisabeth Persson, institutionen för anatomi och fysiologi vid SLU i Uppsala, arbetet med att utforma en ny utbildning för läkemedelskonsulenter som arbetar inom veterinärområdet.

HITTILLS HAR DE FLESTA veterinärläkemedelskonsulenter haft den utbildning som erbjuds på humansidan. Det har inte fungerat hundraprocentigt eftersom det självklart har saknats mycket information om djur.

Läkemedelskonsulenterna, oavsett område, har som grupp en ganska brokig bakgrund med varierad utbildning. På humansidan krävs det 80 högskolepoäng för att antas till konsulentkursen, men det kravet har man inte satt för de blivande veterinärläkemedelskonsulenterna.

– Det är en fördel att ha en högskoleutbildning i botten, men det finns andra grupper som också är lämpade. Vi vill inte binda upp oss med ett sådant krav utan hellre se till att få rätt personer, kommenterar ordföranden i Läkemedelsindustriföreningens (LIF) veterinärmedicinska kommitté, Peter Engborg. Han inflikar dock att de allra flesta företag kräver någon form av högskoleutbildning vid anställ-

ning och att det är absolut nödvändigt att obehindrat kunna läsa texter på engelska t ex.

Resonemanget inom LIF att utforma en skräddarsydd kurs för veterinärläkemedelskonsulenterna tog fart 2004. Förutom att de som arbetar med veterinärprodukter har väldigt varierad bakgrund, de kan vara lantmästare, apotekare och djurvårdare t ex, är det stor skillnad att arbeta gentemot veterinärer jämfört med läkare.

– Veterinärerna är en mycket mer varierad yrkesgrupp som jobbar under mycket olika premisser. Det måste konsulenterna ha förståelse för, säger Peter.

Uppdraget att jobba fram en lämplig kursplan gick av dessa skäl till en pedagog inom veterinärkåren, Elisabeth, Lisa, Persson. Redan under 2005 påbörjades den första kursen.

Lisa har både intresse och kunskap i utbildningsfrågor och har bland annat undervisat på veterinärprogrammet sedan slutet av 1980-talet. Att åta sig en sådan här uppdragsutbildning tyckte hon var en utmaning och en sorts test av den egna pedagogiska förmågan.

Under två intensiva dagar i Uppsala får de blivande konsulenterna en grundlig genomgång i husdjurens anatomi.

– Eftersom det är första gången vi genomför en utbildning enligt den här modellen och det är inom ramen för ett universitets ansvarsområde, är utbildningen ganska billig jämfört med om man lagt den på ett kommersiellt utbildningsföretag, kommenterar Lisa.

Hon berättar att det var ganska svårt att lägga upp en kursplan som skulle passa alla nya – och gamla – konsulenter. Det fanns många frågor att ställa sig, som t ex om alla ska upp på samma nivå och i så fall hur lång tid det får ta för var och en?

– Det är inte meningen att man ska studera på heltid utan man ska kunna arbeta och utbilda sig parallellt, säger Lisa och förklarar också att det naturligtvis kommer att bli stora skillnader i tempo hos deltagarna beroende på bakgrund, ambition och arbetssituation. Uppdraget från LIF var att kursuppläggningen skulle vara flexibel och kunna anpassas efter olika kursdeltagares möjligheter. Den beräknade tiden totalt motsvarar i nuvarande utformning tre månaders heltidsstudier.

– Eftersom vi bara precis hunnit starta upp

Det är inte meningen att man ska studera på heltid utan man ska kunna arbeta och utbilda sig parallellt, säger Lisa.

Peter Engborg är ordförande i Läkemedelsindustriföreningens veterinärkommitté. Han menar att det är en stor fördel om alla veterinärläkemedelskonsulenter har samma kompetens.

utbildningen är det svårt att säga om planen håller men det verkar lovande. Efter ett par inledande dagar på SLU i Uppsala sker studierna till allra största del på distans och det krävs både disciplin och studievana. Kanske måste man modifiera en del efterhand, säger Lisa och berättar att den första konsulenten som gjort klart kursen, Andrea Jonasson från Orion Pharma, visade sig vara så extremt snabb och duktig att hon knappast är representativ.

– För närvarande är det därtill fyra konsulenter som påbörjat kursen och som har inlett distansstudierna samt ytterligare två som är inplanerade för att börja under senare del av våren. När dessa, totalt sju, är klara kanske det går att göra en mer rättvis utvärdering, säger Lisa.

Hur ser kursplanen ut?

– Vi börjar med en praktisk del där det bland annat ingår dissektionsövningar. Då jobbar vi koncentrerat i två dagar här i Uppsala. Idisslare, svin, häst, hund och katt ingår i kursen, men det är mest mink och räv som vi dissekerar. I övrigt använder vi oss av det material som finns här på institutionen, berättar Lisa och visar runt bland inplastade organ och en mängd användbara ”burkar” som hon samlat på sig i kylrummet under åren.

– Efter den här introduktionen tar självstudierna vid. Jag har sammanställt ett tjugotal fall som leder in på olika organsystems struktur och funktion samt grundläggande fenomen inom sjukdomslära och farmakologi. Eleven får ett fall i taget och ska med vägledning av mina ”ledtrådar” komma fram till vad jag är ute efter och formulera relevanta inlärningsmål. Det som har varit knepigt för mig när jag sammanställt fallen är att utgå från den farmaceutiska världen och försöka stimulera det tankesätt som konsulenterna behöver utveckla. Jag är inte så van att tänka i de banorna, säger Lisa som numera läser alla läkemedelsannonser med lupp och har en väl använd Fass Vet på bordet…

De olika fallen skickas fram och tillbaka mellan veterinärläkemedelskonsulenten och Lisa. Hon granskar och kommenterar, diskuterar olika alternativ med kursdeltagaren och skickar nya fall efterhand som de blir klara.

Att få med alla organsystem för alla djurslag har inte varit möjligt inom tidsramen för den här utbildningen, men Lisa har sett till att få den bredd som är nödvändig med hänsyn till de största skillnaderna djurslagen emellan, det kan gälla mag-tarmsystem t ex, och att grundläggande aspekter kommer med för alla organsystem.

När kursdeltagaren gjort färdigt fallbeskrivningarna är det dags för ett examensarbete. Då får kursdeltagaren fördjupa sig i två till tre farmaka från det egna företaget och göra både en muntlig och skriftlig presentation som tydligt visar att konsulenten besitter de kunskaper som krävs för att förstå produktens användningsområde och verkningsmekanismer.

– Man kan välja hur man vill lägga upp presentationen, säger Lisa. Den muntliga presentationen kan dock företrädesvis göras med hjälp av PowerPoint eftersom det är så som många läkemedelskonsulenter arbetar vid besök hos veterinärer.

Det är företrädare för konsulentens företag som tillsammans med handledaren godkänner kursdeltagaren. Konsulenten får ett intyg från SLU efter genomgången kurs och godkänt examensarbete.

På vilket sätt kommer veterinärkåren att märka av läkemedelsföretagens nyordning gällande konsulenterna? Frågan går till Peter Engborg.

Det finns idag nio medlemsföretag i LIF som sysslar med veterinärprodukter. Konkurrensen är stenhård på en liten marknad. Att medlemsföretagens konsulenter har samma grundkompetens är bra för branschen och för våra kunder.

I dag finns det ungefär 30 personer som arbetar som veterinärläkemedelskonsulenter. Många har den humanmedicinska utbildningen och besitter sådana erfarenheter gällande djur att de inte har något behov av den nya veterinära utbildningen. Nyrekryterad personal och en del redan verksamma konsulenter är de som företrädesvis kommer att gå kursen. Peter gissar att det kommer att röra sig om ungefär tre om året framöver när den första haussen lagt sig.

FAKTA

Den utbildning till veterinärläkemedelskonsulent som beskrivs i artikeln är en uppdragsutbildning och avtalet gäller endast för anställda i företag som är medlemmar i LIF.

Kursen omfattar husdjurens normala byggnad och funktion, sjukdomslära och medicinsk terminologi. Kursens ämnesinnehåll börjar på samma nivå som gymnasieskolans vård– och husdjursutbildningar och vidgas till grundläggande delar av yrkesutbildningar inom högskolan.

Det är LIF som bekostat arbetet med att utforma kursen, men det är företagen som betalar för deltagarna, 30 000 kr per person. För det får läkemedelsföretagets konsulent tillgång till allt som behövs för de inledande dissektionsövningarna i Uppsala och genomgång med handledaren vid kursstart, kurskompendier från institutionen för anatomi och fysiologi, handledartid under kursens självständiga del samt handledarens deltagande vid den avslutande examinationen.

”Det låter intressant… en praktisk fråga, varför tar inte apoteken hem tuggtabletterna…?” Detta är ett typiskt konsulentbesök. Över en snabblunch diskuteras behandlingsresultat, nyheter och praktiska ting. Henric Frykstrand från Orion Pharma besöker Barbro Garmer och Inger Backlund på Sollentuna Veterinärpraktik.

JESSICA INGMAN, leg veterinär, klinikveterinär, specialist i hundens och kattens sjukdomar.*
Handledare: Erik Elfström, överveterinär, specialist i hundens och kattens sjukdomar,
Södra Djursjukhuset, Månskärsvägen 13, 141 75 Kungens Kurva.

Litteraturstudie

Leptospiros hos hund

Leptospiros är en smittsam sjukdom orsakad av spiroketen *Leptospira interrogans.* Sjukdomen är en zoonos som förekommer världen över, och som i Sverige är anmälningspliktig när det gäller djur.

Smitta sker direkt eller indirekt via kontakt med hud, konjunktiva eller munslemhinna. Organismen kan utsöndras via urinen i flera månader från djur med asymtomatisk njurinfektion. Artikeln beskriver bland annat epidemiologi, symtom, diagnostik, behandling och förebyggande av sjukdomen. Den utgör författarens examensarbete för specialistkompetens i hundens och kattens sjukdomar.

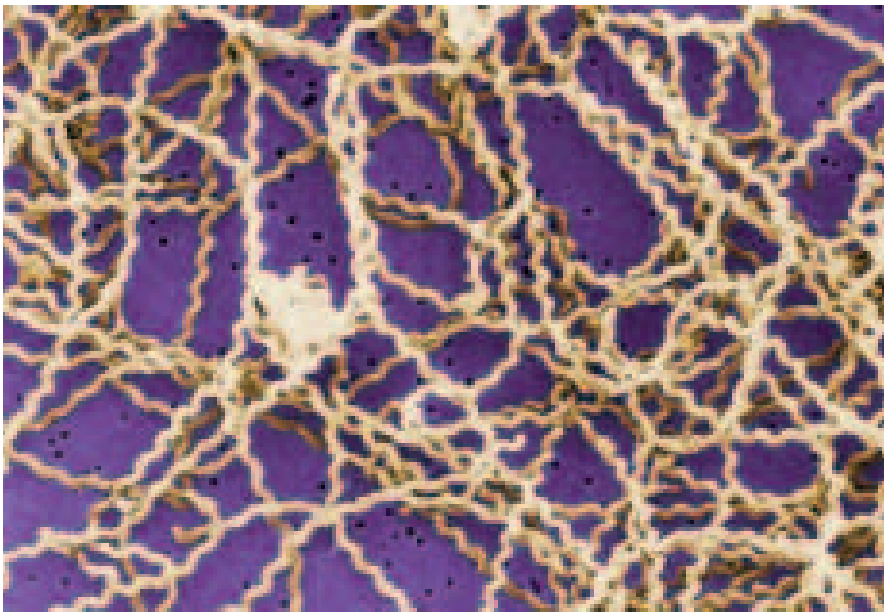

FOTO: JANICE CARR, US PUBLIC HEALTH IMAGE LIBRARY

FIGUR 1. *Leptospiraspiroketen är högervridet spiralformad med över 18 spiralvarv per cell. Svepelektronmikroskopbild av* Leptospira *sp-bakterier på ett 0,1 µm polykarbonatfilter.*

granskad artikel

INLEDNING

Leptospiros hos djur är en i Sverige anmälningspliktig sjukdom orsakad av spiroketen *Leptospirae.* Leptospirabakterien förekommer i hela världen, men är vanligast i tropiska och subtropiska områden (Figur 1). I kalla klimat är sjukdomen ovanlig (28).

Leptospiros infekterar människa, de flesta husdjur och många vilda djur (11). Den fungerar således som en potentiell zoonos för människor. Sjukdomen har många namn, bland annat Weils sjukdom, Fort Braggfeber och fältfeber (7, 25). Sjukdomen hos människa förlöper ofta symtomfritt, men förloppet kan variera och ibland ge upphov till livshotande tillstånd (25).

Serovarer av *Leptospira* som orsakat sjukdom hos hund har varit framför allt *L canicola* och *L icterohaemorrhagiae*. Serovar är synonymt med serotyp (17). En grupp mikroorganismer med likartade antigena egenskaper kallas serovar (13).

Dagens kommersiella leptospirosvacciner är riktade enbart mot dessa två serovarer och detta har förmodligen lett till att förekomsten av *L canicola* och *L icterohaemorrhagiae* minskat, samtidigt som andra serovarer istället börjar bli betydande patogener för hund (2).

I Sverige har bara enstaka fall av leptospiros hos människa diagnostiserats de senaste åren. Då har det vanligtvis rört sig om människor som varit i tropiska länder eller som haft nära djurkontakt (t ex jordbrukare) (28). Eftersom sjukdomen hittills varit sällsynt även hos svenska djur, är de flesta veterinärer relativt obekanta med den. Från och med den 3 juli 2004 krävs ingen vaccination mot leptospiros vid införsel av hund till Sverige från annat EU-land (26).

ETIOLOGI

Sjukdomen leptospiros orsakas av olika serovarer av spiroketen *Leptospira interrogans sensu lato* (10). Det finns två taxonomiska system beskrivna för indelning av *Leptospira*. Det nyare molekylära taxonomiska systemet använder sig av genteknik och bygger på indelning i genotyper istället för serotyper. Traditionellt sett används det serologiska ➤

systemet som baseras på antigena skillnader. Här beskrivs därför det serologiska systemet.

Familjen *Leptospiraceae* indelas i två släkten (genera): *Leptospira* och *Leptonema.* Genus *Leptospira* indelas i sin tur i två arter, *L interrogans* och *L biflexa. L interrogans* innehåller många serovarer av veterinär- och humanmedicinskt intresse (7). Det finns över 218 kända *L interrogans*-serovarer, men alla är inte patogena.

Leptospira-spiroketen är en aerob, svagt gramnegativ, stavformad organism. Den är rörlig och rör sig i ett roterande, undulerande mönster. Den är högervridet spiralformad med över 18 spiralvarv per cell. Varje organism har en krok i ena eller vardera änden. Som energi- och kolkälla använder den långkedjade fettsyror och alkoholer. Den är 6–20 mikrometer lång och 0,1–0,2 mikrometer bred (7).

EPIDEMIOLOGI

Råttor och andra smågnagare utgör ofta reservoar för leptospirabakterien (Figur 2). Bakterien finns i njurarna hos dessa djur och sprids till omgivningen via deras urin (28). Framför allt gnagare, men även andra vilda djur och husdjur fungerar som potentiella smittkällor för leptospiros (10). Den naturliga reservoaren för patogena leptospirabakterier är proximala tubuli i njuren och hos vissa huvudvärdar även genitaltrakten (16). Infekterade djur utsöndrar organismen via urinen (10). Smitta kan ske direkt genom urin, aborterade foster och fosterhinnor, samt vid parning, genom mjölk eller transplacentalt. Indirekt smitta sker framför allt genom miljö som är kontaminerad med infekterad urin. Leptospiraorganismen trivs i fuktiga, varma förhållanden (optimalt 28°C) med neutral eller något alkalisk miljö. Under ideala förhållanden kan organismen överleva i veckor till månader i fuktig jord eller i stillastående vatten. Av denna orsak förekommer sjukdomsepidemier i tempererade klimat framför allt på hösten och i tropiska klimat på vintern. Leptospiraorganismen är känslig och dör snabbt (inom några minuter) under ogynnsamma förhållanden (16).

FOTO: TAMARA BAUER

FIGUR 2. *Råttor och andra smågnagare utgör ofta reservoar för leptospirabakterien.*

Hos infekterade hundar har främst *L grippotyphosa, L pomona* och *L bratislava* diagnostiserats. *L canicola* och *L icterohaemorrhagiae* är numera mindre vanliga, troligen på grund av nuvarande vaccinationsförvarande (10). Vissa serologiska studier indikerar att betydligt fler individer exponerats för smitta än vad antalet insjuknade fall visar (15).

En italiensk studie (24) har visat att de numera vanligaste serotyperna som smittar hundar i Italien är *L bratislava* och *L grippotyphosa,* och inte som tidigare *L canicola* och *L icterohaemorrhagiae*. En betydande förändring inom leptospirans epidemiologi håller således på att ske (24). Antalet kliniska sjukdomsfall orsakade av serovar canicola antas ha minskat i Europa och Nordamerika. Detta antagande görs utifrån MAT-analyser (mikroskopiskt agglutinationstest), som endast visar pågående eller nyligen genomgången infektion hos misstänkta fall. Det är okänt hur stort antalet subkliniska och kroniskt infekterade hundar är (3).

Leptospiros hos djur i Sverige är en anmälningspliktig sjukdom. Under åren 1997–2002 rapporterades det till Statens Jordbruksverk (SJV) ca tio fall per år av leptospiros hos hund. 2003 rapporterades endast två fall, liksom 2004. Fram till oktober 2005 hade också två fall rapporterats (27). Leptospiros är en anmälningspliktig sjukdom även för OIE (Office International des Epizooties). Enligt statistik från OIE rapporteras årligen några tusental fall av leptospiros runtom i Europa. Rapporterna gäller framför allt nöt, svin och häst. Enligt statistik från 1997 till 2003 har leptospiros rapporterats hos hund endast år 2003 och då i fem olika länder, inklusive Sverige (19). 1997–2002 finns hos OIE inga fall rapporterade från Sverige, trots att ett tiotal fall per år rapporterats till SJV (25, 27).

Numera ses nästan inga fall av leptospiros hos människa, men under 1900-talets första hälft var sjukdomen inte ovanlig. Leptospiros hos människa är inte anmälningspliktig i Sverige, och tillförlitlig statistik om förekomst hos människa saknas därför (25).

PATOGENES

Smittspridning sker via slemhinnor, skadad hud eller bitsår. När organismen nått blodbanorna förökar den sig och orsakar en leptospiremi (5). Inflammationen som uppstår vid den initiala replikeringen orsakar skador på njurar och lever (10). Även hjärna och ögon kan koloniseras. Yttre membranet på leptospiraorganismen innehåller lipopolysackarider som har endotoxinliknande effekter. Extrakt från det yttre membranet av vissa patogena *Leptospira*-serovarer har visat sig ha olika effekter på odlade njurtubuliceller (5). Efter att tubulicellerna utsatts för extraktet har de markant ökat sin produktion av tumörnekrosfaktor-α, monocytkemoattraherandeprotein-1 och kväveoxid (31). Alla dessa substanser har skadliga effekter på njurvävnad (5). Det har också visats att glykolipoproteiner från *L interrogans* hämmar enzymet Na-K-ATPas i njurens epitelceller (32). Njursvikt utvecklas efter att leptospiraorganismerna koloniserar och förstör epitelceller i njurtubuli. En akut interstitiell nefrit utvecklas vilket, tillsammans med svullnad av parenkymet, minskar njurperfusionen och den glomerulära filtrationen och ger upphov till azotemi (2).

Utsöndring av leptospiraorganismer via urinen kan fortsätta under lång tid. Antikroppskoncentrationen i serum sjunker så småningom, eftersom organismerna som ligger skyddade i njurtubuli inte stimulerar till antikroppsproduktion. Hundar som tillfrisknat kan vara seronegativa, trots att de fortsätter

att utsöndra leptospiraorganismer via urinen (18).

KLINISKA SYMTOM

Symtomen vid leptospiros kan vara skiftande beroende på vilken serovar som drabbar djuret. Vilka symtom som ses beror också på djurets ålder och tidigare immunitet. Även miljöfaktorer som påverkar organismen och serovarens virulens påverkar symtombilden (10). Sjukdomens förlopp kan vara perakut, akut, subkliniskt eller kroniskt (30).

Perakut sjukdom kan orsaka chock som leder till döden (10). I synnerhet valpar infekterade med *L icterohaemorrhagiae* kan utveckla fulminant septikemi och dö inom några timmar. Hos dessa ses feber, dehydrering och blödningar, såsom petekier, melena och epistaxis (16). Vid akut infektion ses feber, anorexi, kräkningar, dehydrering, polydipsi, ovillighet att röra sig (10), letargi, nedsatt allmäntillstånd, diarré (4) och eventuellt ögon- och näsflöde (16) (Figur 3). Successiv försämring av njurfunktionen leder till oliguri eller anuri (10). Smärta från buken samt förstorade njurar har setts hos vissa individer och ibland utvecklas ikterus (2).

De flesta leptospirainfektioner hos hund är kroniska eller subkliniska. Eftersom infektion med *L canicola* och *L icterohaemorrhagiae* blivit allt mer sällsynta och nya serovarer fått betydelse som sjukdomsframkallare, har även symtombilden skiftat. Vanligaste symtom orsakas numera av *L grippotyphosa, L pomona* och *L bratislava* och är relaterade till akut njursvikt. Leverpåverkan och koagulationsrubbningar är mindre vanliga (10).

Hundar vaccinerade mot leptospiros, som smittas med serovarerna *canicola* eller *icterohaemorrhagiae* uppvisar i allmänhet inga symtom. De kan dock ändå drabbas av leptospiremi och utsöndra leptospiraorganismer via urinen (3).

HEMATOLOGISKA FÖRÄNDRINGAR

Vanliga hematologiska fynd vid leptospiros är leukocytos och trombocytopeni. Trombocytopenin beror sannolikt på en vaskulit som uppkommer under sjukdomens bakteriemiska fas. Cirkulerande leptospirabakterier skadar endotelceller och orsakar trombocytaddession som i sin tur aktiverar koagulationskaskaden (2). Koncentrationen av serumkreatinin och serumurea stiger till följd av uppkommen njursvikt. Leverskada påvisas genom förhöjd serumkoncentration av leverenzymerna alaninaminotransferas (ALAT) och alkaliskt fosfatas (ALP), samt av bilirubin. De flesta hundar har normal koncentration av ALAT, förhöjd ALP-koncentration och 25 procent uppvisar hyperbilirubinemi. Vid leverpåverkan har man påvisat akut cholangiehepatit (10). Enligt en studie finns indikationer på att leptospiros kan vara en orsak till kronisk hepatit (1).

ULTRALJUDS- OCH RÖNTGENUNDERSÖKNING

Vid ultraljudsundersökning av hundar med leptospiros ses vanligen förstorade ➤

FIGUR 3. *Vid akut leptospirainfektion ses bland annat feber, anorexi, dehydrering, ovillighet att röra sig, letargi, nedsatt allmäntillstånd och eventuellt ögon- och näsflöde.*

➤ njurar, ökad kortikal ekogenicitet och dilaterade njurbäcken. I en retrospektiv studie av 20 hundar med leptospiros såg man dessutom ett medullärt band med ökad ekogenicitet i njuren. Detta tror författarna kan vara specifikt för leptospiros (12). Vid human leptospirosinfektion ses vanligen (i 20–70 % av fallen) symtom från luftvägarna, och vid radiologisk undersökning påvisas ofta förtätningar i parenkymet. Det finns endast få rapporter gällande röntgenologiska thoraxförändringar hos hund. I en schweizisk studie av fem leptospirosinfekterade hundar beskrivs röntgenologiskt retikulonodulära förtätningar i framför allt de dorsokaudala lungfälten (4).

DIAGNOSTIK

Fem metoder finns beskrivna för att diagnostisera leptospiros. Mikroskopiskt agglutinationstest (MAT) påvisar antikroppar, medan fluorescerande antikroppsmätning (FA), darkfield-mikroskopering, bakterieodling och PCR-teknik (polymerase chain reaction) påvisar hela eller delar av organismen.

Mikroskopiskt agglutinationstest (MAT)

Mikroskopiska agglutinationstestet, MAT, är standardmetod vid serologisk diagnostik av leptospiros. Olika spädningar av serum från patienten blandas med leptospiraantigen och inkuberas i två timmar i 25–30°C. Därefter mikroskoperas de olika spädningarna efter förekomst av agglutination (8). Den högsta spädning som ger agglutination bestämmer antikroppstitern (6).

En titer överstigande 1:100 indikerar positivt resultat, men påvisande av en fyrfaldig ökning av antikroppsnivån krävs för att bekräfta diagnosen (2). Om man tillsammans med typiska kliniska symtom uppmäter en hög antikroppstiter, tyder även detta på en aktiv leptospirosinfektion (14). Vissa författare har satt 1:800 som undre gräns för denna höga titer (4). Antikroppstitrarna är ofta negativa under den första veckan av pågående infektion. Därför måste parprover tas, där blodprover tas med två till fyra veckors intervall. Ibland måste också ett tredje antikroppsprov tas för att säkerställa diagnosen (10). Vissa infekterade hundar kan ha antikroppar mot flera serovarer samtidigt. En förklaring kan vara att det mellan vissa serovarer sker en korsreaktion på grund av liknande antigena egenskaper (20, 24). Vid fall med kliniska symtom och positiva titrar mot flera serovarer samtidigt, behöver inte den högsta titern vara den sjukdomsframkallande serovaren (2).

Begränsningar med antikroppstester, förutom eventuell korsreaktivitet, är att de inte ger någon information om när djuret blivit smittat (24). Dessutom utvecklar vissa individer inte antikroppar trots att de är eller varit infekterade. Helt säker identifiering av serovarer kan endast göras via bakterieodling (2). Vidare kan antikroppstitrar orsakade av vaccinering inte skiljas från antikroppstitrar bildade vid naturlig infektion. Vaccinerade hundar har vanligtvis negativa eller ganska svaga titrar mot *L canicola* och *L icterohaemorrhagiae*. Eventuellt förhöjda titrar efter vaccination kvarstår i någon månad efter vaccination och överstiger sällan 1:320 (29). Det finns dock rapporter om att man hos vissa hundar, som vaccinerats med kommersiella vacciner, uppmätt titrar över 1:1 250 mot serovarerna *L canicola* och *L icterohaemorrhagiae* (2).

Vid SVAs avdelning för bakteriologi utförs en agglutination-lysis-test (MAT) för att påvisa antikroppar mot *Leptospira* (se www.sva.se).

Fluorescerande antikroppstest

Fluorescerande antikroppstest (FA) används för att hitta leptospiraorganismen i vävnader och kroppsvätskor (10). FA har hög sensitivitet och tekniken kan användas på urin, blod och histologiska vävnadsprover (14). Flera olika fluorescerande färgningar används, och fluorescerande färg kopplas till en specifik antikropp. Detta konjugat fäster till ett motsvarande antigen på leptospiraorganismen och unionen kan sedan observeras i ett fluorescensmikroskop (7).

Darkfield-mikroskopering

Organismen autolyseras snabbt och därför måste formalin tillföras för att konservera den. Denna undersökningsmetod kräver erfarenhet för att kunna identifiera leptospiraorganismen. Bakterien undersöks ofärgad i ett vätskemedium, t ex urin, i ett vanligt mikroskop med en speciell kondensor (Figur 4). Kondensorn ger ett kraftigt, snett ljussken. Levande organismer och deras rörelser kan ses mot en mörk bakgrund (7). Denna så kallade darkfield-mikroskopering har låg sensitivitet och används därför sällan vid identifiering av leptospiraorganismer (14).

Bakterieodling

För bakterieodling används vanligtvis EMJH-medium (Ellinghausen, McCullough, Johnson och Harris), som består av en procent bovint serumalbumin och Tween 80, för att isolera leptospiraorganismen (23).

Att bakteriologiskt odla fram leptospirabakterien är en känslig och tidskrävande procedur. Bakterien dör lätt under ogynnsamma förhållanden, och tar 12–16 veckor att odla fram (14). Vissa långsamt växande serovarer, t ex *hardjo,* måste inkuberas i flytande 30-gradigt medium i sex månader, innan de kan isoleras fram (23). Bakterieodling av leptospiraorganismen är således ogynnsam att använda som diagnostikmetod (14).

PCR-teknik

PCR-teknik (polymerase chain reaction) är en in vitro-metod för att syntetisera DNA. Med denna metod kan man amplifiera små mängder av ett specifikt DNA-segment över en miljon gånger. När man har fått tillräcklig mängd DNA separeras det med hjälp av elektrofores och man kan avläsa om det specifika DNA:t finns i provet (6).

PCR-teknik har fördelen att kunna identifiera organismens DNA innan förhöjda antikroppsnivåer kan detekteras. Flera kroppsvätskor och vävnader kan användas för diagnostik. En studie visar att PCR-teknik vid leptospirosdiagnostik har en sensitivitet på 100 procent och en specificitet på 88,3 procent (14). Fördelar med PCR-teknik jämfört med serologi är att sjukdomen kan upptäckas i ett tidigare skede och att bakterien kan detekteras i urin.

BEHANDLING OCH PROGNOS

Leptospirabakterien är känslig för många olika antibiotika. In vitro är bak-

FIGUR 4. *Vid Darkfield-mikroskopering undersöks leptospirabakterien ofärgad i ett vätskemedium, t ex urin, i ett vanligt mikroskop med en speciell kondensor.*

terien mycket känslig för penicillin G, ampicillin, cefotaxim, erytromycin och fluorokinoloner. Känsligheten mot streptomycin, tylosin, tiamulin och tetracyklin är också god. Mot cefalotin, kloramfenikol och sulfonamider är bakterien däremot relativt resistent. Förvärvad resistens har inte rapporterats (22).

Rekommenderad behandling till djur med akut leptospiros är amoxicillin, ampicillin eller penicillin G för att hämma leptospiremin. Dessa antibiotika eliminerar dock inte bärarstadiet som kan uppkomma i njuren. Därför rekommenderas att behandling med doxycyklin (eller aminoglykosider) påbörjas vid tillfrisknandet för att eliminera bärarstadiet (5, 10). Amoxicillin eller ampicillin ges i en dos av 22 mg/kg tre till fyra gånger dagligen i två veckor. Dosen för doxycyklin är 5 mg/kg två gånger dagligen i två veckor. I viss litteratur rekommenderas streptomycin för att eliminera bärarstadiet i njuren. Streptomycin är dock njurtoxiskt och bör inte användas vid behandling av leptospiros som orsakat njursvikt (5). En fördel är att en engångsdos med 25 mg/kg streptomycin är effektivt för att eliminera bärarstadiet i njuren (22). Det anses att behandling kan ändra sjukdomsförloppet enbart om den påbörjas inom fyra dagar efter symtomdebut (7).

Vid fall av konstaterad leptospiros hos hund i Sverige rekommenderar SVA att de kontaktas för diskussion om eventuell behandling (28). De flesta hundar med njursvikt på grund av leptospiros återfår normal njurfunktion efter behandling (2) (Figur 5).

IMMUNITET OCH VACCINERING

Immunitet mot leptospira är antikroppsmedierad. Dagens kommersiella vacciner innehåller bakteriner (avdödade leptospiraorganismer) som framkallar ett bra, men kortvarigt skydd. Skyddet räcker i mindre än ett år (7). Dagens vacciner är enbart riktade mot serovarerna *L canicola* och *L icterohaemorrhagiae* och skyddar därför enbart mot smitta med dessa serovarer.

I Kanada har ett vaccin utvecklats mot *L pomona* och *L grippotyphosa* (21).

SVA rekommenderar vaccination mot leptospiros för hundar som ska resa till Europa (med undantag av Finland, Danmark och Norge). Rekommenderad grundvaccination består av två vaccinationer med tre till fyra veckors intervall. Den andra vaccinationen ges en till tre månader före utresan. För hundar som reser mindre än en gång per år kan denna procedur upprepas inför varje resa. För hundar som reser regelbundet eller vistas längre tider utomlands rekommenderas en tredje vaccination sex månader efter grundvaccination och därefter regelbundet med högst ett års intervall. Vid regelbundna resor under en viss säsong planeras revaccination så att den sker högst tre månader före utresan (9, 29).

DISKUSSION

Idag reser djurägare i allt större utsträckning med sina sällskapsdjur utomlands. Risken att därigenom föra in exotiska sjukdomar i Sverige, däribland leptospiros, ökar. Kunskap om sjukdomen blir därmed allt viktigare, både för veterinärer och för allmänheten i Sverige. Den zoonotiska aspekten medför att tidig diagnostik är viktig.

Ur smittskyddssynvinkel är det viktigt att känna till att leptospiros kan framkalla symtomfria, kroniska smittbärare. Hundar som tillfrisknat från akut sjukdom kan vara smittbärare. Även vaccinerade hundar kan infekteras, och då förlöper infektionen oftast subkliniskt (3). Vaccinering eliminerar således inte smittrisken till andra djur och människor.

Vacciner som idag används i Europa mot leptospiros hos hund är riktade mot serovarerna *L canicola* och *L icterohaemorrhagiae*. De flesta hundar som insjuknar smittas dock med andra serovarer än de här nämnda. Utveckling av multivalenta leptospirosvacciner är därför nödvändigt för att ge hundar bättre skydd och undvika smitta till människa (2). De vacciner som finns är inte tillräckligt effektiva för att inducera en långvarig immunitet (7). Ytterligare forskning krävs även för att utveckla vacciner som ger ett mer långvarigt skydd.

I kampen mot sjukdomen är även en pålitlig och effektiv diagnostik viktig. Idag finns ingen snabb och säker metod för att konstatera leptospiros hos våra sällskapsdjur.

Serologi är den metod som används mest, men den har sina begränsningar. Dels för att antikroppstitrar kan vara svårtolkade, dels för att det tar flera dagar innan den smittade individen bildar antikroppar, om den alls kan producera antikroppar. Symtomlösa smittbärare, som utsöndrar leptospiraorganismer i urinen, har sällan förhöjda antikroppsnivåer och är således svåra att påvisa via serologi (10). ➤

FIGUR 5. *De flesta hundar med njursvikt på grund av leptospiros återfår normal njurfunktion efter behandling.*

➤ Fluorescerande antikroppstest (FA) kan påvisa organismen i olika vävnader och kroppsvätskor (14). Biopsi med påföljande vävnadsanalys med FA tar dock jämförelsevis lång tid och är från veterinärmedicinsk synpunkt inte alltid praktisk att utföra. Det enda tillfället när denna analysmetod kan ge ett snabbt svar är om man lyckas påvisa organismen i urinsediment. Bakterien kan lätt autolyseras och urinundersökningen kan därför ge falskt negativt resultat. Andra diagnostiska metoder, som t ex darkfield-mikroskopering och bakterieodling, kan även ge negativt resultat av samma anledning. Utförandet av de två senare metoderna kräver dessutom lång erfarenhet.

PCR-diagnostik för leptospiros är under utveckling och ger hopp om snabbare och säkrare resultat. Det är den hittills enda analysmetod som säkert kan identifiera symtomfria smittbärare som utsöndrar organismer via urinen. Man kan dessutom upptäcka sjukdomen i akutskedet, vilket är viktigt både ur djurskydds- och zoonosperspektiv. Än så länge finns dock få artiklar publicerade om PCR-diagnostik vid just leptospiros (14, 15).

OIE får många rapporter om leptospiros hos djur från olika länder i Europa, men rapporteringen verkar långt ifrån fullständig. Rapportering om fall hos hund verkar särskilt dålig. Med tanke på den rikliga förekomsten av leptospiros hos tamboskap måste man anta att förekomsten hos hund är högre än vad statistiken visar.

Det finns inte längre någon lag som kräver leptospirosvaccinering av hund vid införsel till Sverige (26). Därför bör vikten av att följa SVAs och SVS rekommendationer, att vaccinera hundar som vistas utanför Norden, poängteras.

SUMMARY

Canine leptospirosis

Canine leptospirosis is a contagious disease caused by spirochetes of the species *Leptospira interrogans*. The organism infects most animal species, including humans. The disease is worldwide in distribution and common in occurrence. Infection occurs by direct or indirect contact via the skin, conjunctiva, or oral mucous membrane. The organism may be shed in the urine for months from dogs and other animals with asymptomatic kidney infection. Persistently infected animals (often rats and other small rodents) are the main reservoir of the infection.

Clinical signs include anorexia, vomiting, fever, depression, reluctance to move, laboured breathing, sometimes icterus, haemorrhages and necrotic patches involving the oral mucosa, muscular tremors, bloody faeces and vomitus resulting from a severe gastroenteritis.

Commercial vaccines used today against leptospiral infection give a good but short protection. They are directed against serovars *L canicola* and *L icterohaemorrhagiae* and do not protect against disease from other serovars. Studies during the last ten years indicate a shift in the disease-causing serovars towards others than *L canicola and L icterohaemorrhagiae.* This is probably due to extensive vaccination against these serovars. In Canada vaccines containing the serovars *L pomona and L grippotyphosa* are now available for dogs (21).

Leptospirosis is a re-emerging disease and may often be unrecognized. The Swedish Board of Agriculture requires that veterinarians report confirmed cases of leptospirosis.

Referenser

1. Adamus C, Buggin-Daubié M & Izembart A. Chronic hepatitis associated with leptospiral infection in vaccinated beagles. J Comp Pathol, 1997, 117, 311–328.
2. Adin CA & Cowgill LD. Treatment and outcome of dogs with leptospirosis. J Am Vet Med Ass, 2000, 216, 3, 371–375.
3. André-Fontaine G, Branger C & Gray AW. Comparison of the efficacy of three commercial bacteria in preventing canine leptospirosis. Vet Rec, 2003, August 9, 165–169.
4. Baumann D & Flückiger M. Radiographic findings in the thorax of dogs with leptospiral infection. Veterinary Radiology & Ultrasound, 2001, 42, 4, 305–307.
5. Carr A, Nielssen A & Heseltine J. Managing leptospirosis in dogs. Vet Med, 2003, 98, 7, 586–594.
6. Carter GR, Chengappa MM & Roberts AW. Essentials of Veterinary Microbiology, 5th ed. Baltimore, PA, Williams & Wilkins, 1995.
7. Carter GR & Wise DJ. Essentials of veterinary bacteriology and mycology, 6th ed. Ames, Iowa, Iowa State University Press, 2004.
8. Carter PL & Ryan TJ. New microtechnique for the leptospiral microscopic agglutination test. J Clin Microbiol, 1975, 2, 6, 474–477.
9. Englund L m fl. Vaccination av hund och katt i Sverige. SVS-SVA vaccinrapport, 22 juli 2003.
10. Ettinger SJ & Feldman EC. Textbook of veterinary internal medicine, 5th ed. Philadelphia, PA, WB Saunders, 2000.
11. Feldman BF, Zinkl JG & Jain NC. Schalm's veterinary hematology, 5th ed. Baltimore, PA, Lippincott Williams & Wilkins, 2000.
12. Forrest LJ, O'Brien RT & Tremelling MS. Sonographic renal findings in 20 dogs with leptospirosis. Veterinary Radiology & Ultrasound, 1998, 39, 4, 337–340.
13. Free Dictionary. http://www.thefreedictionary.com/serotype, februari 2006.
14. Harkin KR, Roshto YM & Sullivan JT. Clinical application of a polymerase chain reaction assay for diagnosis of leptospirosis in dogs. J Am Vet Med Ass, 2003, 222, 9, 1224–1229.
15. Harkin KR, Roshto YM & Sullivan JT. Comparison of polymerase chain reaction assay, bacteriologic culture, and serologic testing in assessment of prevalence of urinary shedding of leptospires in dogs. J Am Vet Med Ass, 2003, 222, 9, 1230–1233.
16. Jubb KVF, Kennedy PC & Palmer N. Pathology of domestic animals, 4th ed. San Diego, CA, Academic Press, 1993.
17. Medical Dictionary. http://medical-dictionary.com/dictionaryresults.php, 2005.
18. McDonough PL. Leptospirosis in dogs - current status. In: Carmichael L, ed. Recent advances in canine infectious diseases. Ithaca NY, International Veterinary Information Service, (www.ivis.org), 2001, A0112.0701
19. OIE. http://www.oie.int/hs2/sit_mald_cont.asp?c_mald=24&c_cont=4, februari 2006.
20. Prescott JF, Baggot JD & Walker RD. Antimicrobial Therapy in Veterinary Medicine, 3rd ed. Ames, Iowa, Iowa State University Press, 2000.
21. Prescott JF, Key D & Osuch M. Leptospirosis in dogs. The Canadian Veterinary Journal, 1999, 40, 6, 430–431.
22. Prescott JF, McEwen B & Taylor J. Resurgence of leptospirosis in dogs in Ontario: recent findings. The Canadian Veterinary Journal, 2002, 43, 955–961.
23. Quinn PJ, Markey BK, Carter ME, Donelly WJ & Leonard FC. Veterinary microbiology and microbial disease, 1st ed. Oxford, UK, Blackwell Publishing Ltd, 2002.
24. Scanziani E, Origgi F & Giusti AM. Serological survey of leptospiral infection in kennelled dogs in Italy. Journal of Small Animal Practitioners, 2002, 43, 154–157.
25. Smittskyddsinstitutet. http://www.smittskyddsinstitutet.se/SMItemplates/Article____2313.aspx, februari 2006.
26. SJV. http://www.sjv.se/startsida/amnesomraden/djurveterinar/inutforselavlevandedjur/nyareglerforinforselavsallskapsdjurfrom3juli2004.4.7502f61001ea08a0c7fff49990.html, februari 2006.
27. SJV. http://www.sjv.se/startsida/amnesomraden/djurveterinar/smittsammadjursjukdomar/sjukdomsstatistik.4.7502f61001ea08a0c7fff56761.html, februari 2006
28. SVA. http://www.sva.se/dok/738.html?searchstring=leptospiros&visaarkiv=1, februari 2006.
29. SVA. http://www.sva.se/dok/851.html?searchstring=leptospiros&visaarkiv=1, februari 2006.
30. Weese JS, Peregrine AS & Armstrong J. Occupational health and safety in small animal veterinary practice: Part I – Nonparasitic zoonotic diseases. The Canadian Veterinary Journal, 2002, 43, 8, 631–636.
31. Yang C-W, Wu M-S & Pan M-J. Leptospira outer membrane protein activates NF-kB and downstream genes expressed in medullary thick ascending limb cells. J Am Soc Nephrol, 2000, 11, 11, 2017–2026.
32. Younes-Ibrahim M, Burth P & Castro Faria MV. Inhibition of Na, K-ATPase by an endotoxine extracted from Leptospira interrogans: a possible mechanism for the physiopathology of leptospirosis. C R Acad Sci III, 1995, 318, 5, 619–625.

***JESSICA INGMAN,** leg veterinär, klinikveterinär, specialist i hundens och kattens sjukdomar, Regiondjursjukhuset Bagarmossen, Ljusnevägen 17, 128 48 Bagarmossen.

Urea
Kreatinin
Total protein
Natrium
Kalium
Fosfat
Bilirubin
ALAT
Alkaliskt fosfat
Gamma-GT
ASAT
GLDH
Albumin
Glukos
Fruktosamin
Kolesterol
Kreatinin kinas
LDH
Kalcium
Magnesium
Triglycerider

STORA KATTPROFILEN

För de lite svårare felina fallen har vi satt samman en mycket omfattande profil, där alla parametrar i vänster spalten ingår, samt följande:
FeLV (antigen)
FIV (antikroppar)
FIP/Coronavirus (antikroppar)
Serum proteinelektrofores
och
Stor blodbild

ALLT DETTA FÖR BARA
SEK 725.-
(inkl. frakt, exkl. moms)

VETERINARY DIAGNOSTIC SERVICES
Vet•Med•Lab

Manager of Scandinavia: Charlotte Hoffmann-Timmol, DVM
Tlf +45 43521228 · Fax +45 43521236 · c.hoffmann-timmol@vetmedlab.com

SVEN OLOF LINDBLOM, leg veterinär, distriktsveterinär och
MADELEINE TRÅVÉN, leg veterinär, universitetsadjunkt.*

Litteraturstudie

Congenital joint laxity and dwarfism (CJLD) hos köttraskalvar

FIGUR 1. *CJLD yttrar sig i förkortade extremiteter (främst humerus och femur), förslappade leder, förstorade extremitetsleder och ibland bulldogsutseende. CJLD-kalv, tolv dagar gammal charolais.*

FOTON: INST FÖR KLINISKA VETENSKAPER, SLU

FIGUR 2. *Samma CJLD-kalv som i Figur 1, sedd framifrån. Observera bulldogsutseendet.*

Congenital joint laxity and dwarfism (CJLD) eller oproportionerlig dvärgväxt hos kalvar rapporteras regelbundet från många länder, bland andra Sverige.

I artikeln görs en litteraturgenomgång kring klinisk bild, förekomst, etiologi och differentialdiagnoser för denna missbildning.

granskad artikel

INLEDNING

Congenital joint laxity and dwarfism (CJLD) eller oproportionerlig dvärgväxt hos kalvar är en medfödd missbildning, vars exakta etiologi ännu är oklar. De flesta författare tycks vara eniga om att det rör sig om ett utfodringsorsakat tillstånd. Andra orsaker till oproportionerlig dvärgväxt kan vara ärftliga (15, 23, 24, 25), bero på infektioner (5) eller rena förgiftningar (10, 16). Oproportionerlig dvärgväxt har i litteraturen beskrivits under många namn, exempelvis ”bulldog calves”, ”snorters”, ”stumpy calves”, ”acorn calves” och ”mole calves”.

KLINISK BILD

CJLD yttrar sig i förkortade extremiteter (främst humerus och femur), förslappade leder, förstorade extremitetsleder och ibland bulldogsutseende (6, 13) (Figur 1 och 2). Kalvarna kan vara tåvida och hastrånga bak. Ett eller båda frambenen kan vara utåtroterat eller vinklat (13) (Figur 3).

Vid obduktion ses onormalt mycket brosk i rörbenens epifyser, ofta förtjockade trakealringar och ibland förändringar på inre organ samt förträngning av brösthålan. Histologiskt ses oregelbundna epifysplattor med överväxt av kondrocyter och försenad mineralisering av ben (19). Anomalin uppträder nästan enbart hos köttdjur och har beskrivits hos många raser t ex hereford, charolais, simmental, friesian och angus. Dock har mjölkraskvigor som utfodras på samma sätt som köttdjur under dräktigheten också fött CJLD-kalvar (14, 17).

CJLD kan orsaka kännbara förluster då upp till 65 procent av kalvarna kan ➤

FOTO: INST FÖR KLINISKA VETENSKAPER, SLU

FIGUR 3. *Ett eller båda frambenen kan vara utåtroterat eller vinklat. CJLD-kalv, 21 dagar gammal hereford. Observera de nu upprätade kotorna.*

FOTO: INST FÖR KLINISKA VETENSKAPER, SLU

FIGUR 4. *Hos kalvar som överlever kan lederna stabiliseras så snart som två veckor efter födelsen. CJLD-kalv, 21 dagar gammal charolais (ej samma som i Figur 1). Observera de nu upprätade kotorna.*

➤ vara drabbade i vissa besättningar (14, 17). Dvärgväxta kalvar kan vara dödfödda, förorsaka förlossningsproblem eller ha svårt att stå upp och dia. Symtomens svårighetsgrad tycks bero på hur länge under dräktigheten ensilageutfodringen pågått (13). Hos kalvar som överlever kan lederna stabiliseras så snart som två veckor efter födelsen (Figur 4) och de rör sig därefter relativt normalt, men förblir mindre än jämnåriga kalvar. Skotska fynd visar på en förlust av ca 250 brittiska pund vid dödsfall och ca 200 pund vid försäljning av överlevande djur. Skillnaden mellan totalförlust och levande djur var bara 50 pund år 1993 (6).

FÖREKOMST

CJLD har rapporterats förekomma i många länder, t ex i Australien, Irland, Kanada, Skottland och USA. Dessa utländska rapporter har ofta karaktären av fallbeskrivningar och ger inga säkra uppgifter om missbildningens utbredning. Några säkra uppgifter om utbredning av CJLD i Sverige finns inte heller. I Sverige rapporteras årligen förekomst av missbildningar av uppfödaren med hjälp av ett frågeformulär till Svensk Mjölk, där svarsfrekvensen 2003/2004 var ca 78 procent (22). Enligt denna officiella statistik utgör oproportionerliga kroppsformer och konturstörningar 45 procent av alla rapporterade missbildningar (428 st, Sven-Olof Olsson, personligt meddelande, 2005), vilket torde motsvara i storleksordningen runt 200 fall per år (22). En enkätundersökning rörande svenska besättningar åren 1995–2000 (3) visade att totalt 69 dvärgväxta kalvar förekommit i 50 köttdjursbesättningar av de 501 som besvarade enkäten. Detta gav en årlig förekomst av dvärgväxta kalvar på ca 2,6 procent och en årlig förekomst i drabbade besättningar på mellan 2,3 procent och 12,3 procent. Såväl den officiella statistiken som denna enkätundersökning pekar på att CJLD är en inte helt ovanlig missbildning.

ETIOLOGI TILL CJLD

CJLD uppträder vanligtvis vid utfodring med enbart ensilage av rödklöver, gräs och majs under dräktighetsperioden 107–230 dagar (14, 17). Framför allt har ej konserverat ensilage förvarat i plansilo använts i drabbade besättningar (18) och en längre period med denna foderstat har givit upphov till svårare symtom (13).

CJLD-liknande missbildningar (så kallade ”acorn”-kalvar) har också redovisats hos kalvar där mödrarna gått på näringsmässigt dåligt bete (13, 14, 21).

Misstanken att någon bristsituation skulle föreligga vid CJLD har föranlett undersökningar av tillväxtfaktorer, magnesium, fosfor, D-vitamin och mangan

m fl ämnen som har betydelse för benbildningen. Tillskott av D-vitamin påverkade inte incidensen (8, 19), och brist på insulinliknande tillväxtfaktor 1 kunde inte påvisas (8, 13). Manganbrist under dräktigheten är beskrivet hos kor som fött kalvar med CJLD-liknande symtom (2, 9, 20), men skillnader i mangannivåer mellan CJLD-kalvar och normala kalvar kunde inte påvisas i andra studier (6, 8, 12). Mangan ingår i många glykocyltransferasenzymer som deltar i syntesen av mukopolysackarider, främst kondroitinsulfater som är beståndsdelar i brosk och nödvändiga för benbildningen (7, 8, 26). Experimentell manganbrist kan resultera i medfödda extremitetsdefekter, men de avviker delvis från symtomen vid CJLD (7, 20). Adekvat tillförsel av mineralfoder tycks inte heller påverka förekomsten av CJLD i drabbade besättningar (1, 8, 18).

I några studier förekom kraftigt mögelangripet ensilage och där föreslogs mykotoxiner som tänkbara orsaker till uppkomsten av CJLD (1, 13). I den svenska enkätstudien uppgavs dock ensilaget vara av synbart god kvalitet i de drabbade besättningarna (3).

DIFFERENTIALDIAGNOSER

Infektioner

Genomgången infektion av bovint virusdiarrévirus under sen dräktighet kan leda till födsel av missbildade kalvar (5). Gill (5) rapporterade om BVDV-infektion förknippad med kalvar som hade CJLD-liknande symtom. Detta fall är det enda som förknippats med oproportionerlig dvärgväxt. Missbildningar förorsakade av BVDV-infektion brukar annars oftast drabba hjärna, ögon eller orsaka intrauterin tillväxthämning. Kalvarna är ofta blinda och har svårt att stå och gå på grund av hjärnskadan (cerebellumhypoplasi, hydrocefalus) (5). Dessa kalvar har sällan felvinklade eller vridna ben (13).

Teratogena substanser

Ekollon har misstänkts för att orsaka CJLD (acorn calves) i USA och Australien men då CJLD inte kunde reproduceras med ekollonutfodring ansåg man att undermåligt bete var orsaken i dessa fall (16). Giftiga växter t ex lupiner, vedelväxter (vissa ärtväxter) och odört har satts i samband med ”Crooked calf disease”. Affekterade kalvar uppvisar en varierande grad av benmissbildning men har till skillnad från CJLD-kalvar även ryggradsdeformation och gomspalt. Frambenen är vanligen kraftigt deformerade i armbåge, knä och has på grund av senkontrakturer, som i sin tur gett upphov till permanenta förändringar i leder och ben (10). Dessa benförändringar kan nog likna CJLD, men djuren har inte slappa leder och förändringarna verkar inte vara verklig dvärgväxt även om många författare diskuterar CJLD i samband med dessa fall. Radioaktivt nedfall, föroreningar från t ex kemisk industri eller liknande kan ha teratogena effekter. Vidare torde det vara allmänt vedertaget att bakterietoxiner, mykotoxiner och östrogenliknande substanser i foder kan ge upphov till teratogena effekter.

Ärftlighet

Hos människa är 99 procent av alla kondrodystrofa dvärgar beroende på en specifik genmutation kallad FGF3, som ger en förändring av bindvävstillväxtfaktorreceptorer (4, 11) (Figur 5). Just denna gen tycks inte vara orsaken till ärftlig form av dvärgväxt hos japansk brun boskap, dexter eller amerikansk angus. Dessa raser har inte heller inbördes identiska förändringar i genloki. Man misstänker dock genloki i närheten med liknande effekt (15, 20, 24, 25).

FOTO: ALBERT SZENT-GYÖRGYI MEDICAL UNIVERSITY

FIGUR 5. *Hos människa är 99 procent av alla kondrodystrofa dvärgar beroende på en specifik genmutation. Röntgenbild av benen på ett barn med kondrodystrofi.*

CJLD visar slående likheter med akondroplasi hos människa, t ex slappa leder, förkortade och grövre ben, grova ledgångar i extremiteter, huvudförändringar och grövre trakealbrosk m m, men inget tyder på att CJLD skulle vara av rent ärftlig natur (13, 21). De kromosomundersökningar som har gjorts visar inget synbart fel på kromosomerna (12, 21).

ÅTGÄRDER FÖR ATT UNDVIKA CJLD

CJLD uppträder sällan vid tillskottsutfodring av korna med hö och spannmål under den aktuella dräktighetstiden (17). Tillskottsutfodring med enbart kraftfoder är inte lika effektivt, men minskar förekomsten av CJLD (14, 17). De irländska författarna rekommenderar att minst 20 procent av ensilagegivan (kg torrsubstans) ersätts med hö och/eller halm samt spannmål under andra halvan av dräktigheten. Man bör lagra ensilaget täckt och inte utfodra med mögligt foder samt ge adekvata mängder mineralfoder (14).

DISKUSSION

De kliniska fynden vid CJLD i kombination med anamnesen är relativt typiska, även om förändringarnas svårighetsgrad kan variera från normal benlängd med enbart lindrig ledslapphet till uttalad dvärgväxt (14).

CJLD är sannolikt utfodringsbetingat och uppträder företrädesvis hos kalvar till mödrar som utfodras med enbart ensilage av rödklöver, gräs eller majs (Figur 6). Att ensilage av gräs/rödklöver orsakar CJLD, men inte hö från samma marker, antyder att något händer vid ensilering eller lagring som påverkar näringsinnehåll, biotillgänglighet eller orsakar bildning av teratogena substanser (17).

Ensilageprover från besättningar som drabbats av dvärgväxt innehöll adekvata mangannivåer (6), men biotillgängligheten för mangan misstänks vara lägre i ensilage av rödklöver och gräs än i hö (7). Vidare var fosfor- och magnesium- ➤

FOTO: INST FÖR KLINISKA VETENSKAPER, SLU

FIGUR 6. *CJLD är sannolikt utfodringsbetingat och uppträder företrädesvis hos kalvar till mödrar som utfodras med enbart ensilage av rödklöver, gräs eller majs. CJLD-kalv, 21 dagar gammal hereford.*

➤ koncentrationerna i plasma hos CJLD-kalvar signifikant högre än hos normala kalvar (p<0, 05) (8). Höga halter fosfor och magnesium m fl ämnen i fodret kan minska manganupptaget i tarmen (8). Jordinblandning i ensilaget misstänks tillföra järn, som också reducerar manganupptaget (6).

Beträffande den eventuella ärftliga påverkan skulle det vara intressant att se en undersökning på gennivå av CJLD-kalvar för att utesluta en mutagen orsak hos kalven genom någon påverkan av moderdjuret, då eventuella mutationer sannolikt ligger på nukleotidsekvensnivå.

SAMMANFATTNING

CJLD är sannolikt utfodringsbetingad och uppträder företrädesvis hos kalvar till mödrar som utfodras med enbart ensilage av rödklöver, gräs eller majs. Den förhärskande uppfattningen tycks vara att en lagringsförändring hos ensilaget leder till brist på viktiga näringsämnen eller uppkomst av teratogena substanser. Manganbrist kan vara en orsak, men resultaten från publicerade studier är inte entydiga. De kliniska förändringarna vid CJLD är tämligen typiska, men andra former av missbildningar och dvärgväxt kan förekomma vid förgiftningar och som rent ärftliga tillstånd.

SUMMARY

Congenital joint laxity and dwarfism (CJLD) in beef calves

In this literature survey, the aetiology of congenital joint laxity and dwarfism is explored. Furthermore possible differential diagnoses are discussed. CJLD is probably related to feeding and occurs in calves to mothers that have been fed only silage of red clover, grass or corn during gestation. The current theory seems to be that changes in the silage during storage cause deficiencies of important nutrients or the formation of foetotoxic substances. Manganese deficiency may be involved, but the results so far are conflicting. The clinical signs of CJLD are fairly typical, but other types of malformations or dwarfism may be caused by poisoning or inherited disorders.

TACK

Ett varmt tack till Institutionen för kliniska vetenskaper avd för idisslarmedicin och epidemiologi och till Rauni Niskanen. Tack också till doktor Samuel Gebre-Medhin vid avdelningen för klinisk genetisk rådgivning vid lasarettet i Lund som på ett mycket vänligt sätt hjälpt mig i detta arbete, samt försteförfattarens son för hjälp med artiklar i brådska då han går på SLU som student.

Referenser

1. Cebra CK, Cebra ML & Ikede BO. Congenital laxity and disproportionate dwarfism in a heard of beef cattle. J Am Vet Med Assoc, 1999, 215, 519–521.
2. Dyer I A & Rojas MA. Manganese requirements and functions. J Am Vet Med Assoc, 1965, 147, 1393–1396.
3. Ersvaer G. Medfödd ärftlig ledförslappning och dvärgväxt hos köttraskalvar – en enkätundersökning. Fördjupningsarbete vid veterinärprogrammet SLU 2002-06-03.
4. Francomano C A. Achondroplasia. GeneReviews (www.genetests.org), 1998-10-12, uppdaterad senast 2006-01-09.
5. Gill J. Investigation of calf losses on an extensive beef cattle property. Surveillance (Wellington), 1989, 16,16–17.
6. Gunn J, Scott D, Thorpe B, Loveridge N & Goldie J. Congenital chondrodystrophy of calves in Scotland. Proc XIX World Buiatrics Congress, 8–12 July 1996, Edinburgh.
7. Hidiroglou M, Ivan M, Bryan MK, Ribble CS, Janzen ED, Proulx JG & Elliot JI. Assessment of the role of manganese in congenital joint laxity and dwarfism in calves. Annales de Recherches Veterinaires, 1990, 21, 281–284.
8. Hidiroglou M, Ivan M, Proulx JG, Davicco MJ, Coxam V & Barlet JP. Plasma 1,25-dihydroxyvitamin D, insulin-like growth factor-1, calcium, magnesium and phosphorus concentrations in pregnant beef cows and calves from a herd with a known history of congenital joint laxity and dwarfism. Res Vet Sci, 1992, 53, 32–37.
9. Jubb KVF, Kennedy PC & Palmer N. Pathology of domestic animals, 3rd ed. London, Academic Press, 1985, vol I, pp 30–31.
10. Knight AP & Walter RG. Plants associated with congenital defects and reproductive failures. In: Knight AP & Walter RG. A Guide to Plant Poisoning of Animals in North America. Jackson WY, Teton NewMedia, (www.veterinarywire.com). Internet Publisher, Ithaca NY, International Veterinary Information Service, (www.ivis.org), 2004, B0508.0101.
11. Kronenberg HM. Developmental regulation of the growth plate. Nature, 423, 332–336.
12. Lilja A-S, Icke proportionell dvärgväxt hos köttraskalvar i Sverige, Svensk Vettidn, 1998, 50, 8–9, 363–366.
13. Mee JF. Nonhereditary disproportionate dwarfism in a beef herd: Clinical and pathological features. Irish Vet J, 1995, 48, 93–105.
14. Mee JF. Herd outbreaks of dwarfism. Irish Vet J, 2001, 54, 8, 409–411.
15. Mishara BP, Cavanagh J & Reecy JM. Identifying genetic cause of dwarfism in american angus cattle. Iowa State University Animal Industry Report, 2004, A S Leaflet R1870.

16. Peet RL & Creeper J. Congenital joint laxity and dwarfism in calves. Aust Vet J, 1994, 71, 2, 58.
17. Ribble CS, Janzen ED & Proulx G. Congenital joint laxity and dwarfism: A feed associated congenital anomaly of beef calves in Canada. Can Vet J, 1989, 30, 331–338.
18. Ribble CS & Proulx JG. Congenital joint laxity and dwarfism in a beef research herd, Can Vet J, 1992, 33, 129–130.
19. Ribble CS & Janzen ED. Congenital skeletal deformity syndrome. Can Vet J, 1987, 28, 161.
20. Rojas MA, Dyer IA & Cassat WA. Manganese deficiency in the bovine. J Anim Sci, 1965, 24, 664–667.
21. Silset M. Congenital joint laxity and dwarfism. En utfodringsbetingad skelettmissbildning på köttraskalvar? Fördjupningsarbete vid veterinärprogrammet, SLU, 1996.
22. Svensk Mjölk. Djurhälsovård 2003/2004, redogörelse för husdjursorganisationens djurhälsovård, Hållsta, 2004.
23. Takami M, Yoneda K, Kobayashi Y, Moritomo Y, Sugimoto Y, Kata SR, Womack JE & Kunieda T. The bovine fibroblast growth factor receptor 3 (FGFR3) gene is not the locus responsible for bovine chondrodysplastic dwarfism in Japanese brown cattle. Anim Genet, 2002, 33, 5, 351–355.
24. Takeda H, Takami M, Oguni T, Tsuii T, Yoneda K, Sato H, Ihara N, Itoh T, Kata SR, Mishina Y, Womack J, Moritomo Y, Sugimoto Y & Kunieda T. Positional cloning of the gene LIMBIN responsible for bovine chondrodysplastic dwarfism. Proc Natl Acad Sci USA, 2002, 99, 16, 10549–10554.
25. Usha AP, Lester DH & Williams JL. Dwarfism in Dexter cattle is not caused by the mutations in FGFR3 responsible for achondroplasia in humans. Anim Genet, 1997, 28, l, 55–57.
26. Valero G, Alley MR, Badcoe LM, Manktelow BW, Merrall M & Lawes GS. Chondrodystrophy in calves associated with manganese deficiency. The New Zealand Veterinary Journal, 1990, 38, l61–167.

***SVEN OLOF LINDBLOM,** leg veterinär, distriktsveterinär, Distriktsveterinärstationen i Karlskrona, Afvelsgärde, 371 63 Lyckeby.
MADELEINE TRÅVÉN, leg veterinär, universitetsadjunkt, Institutionen för kliniska veterinärskaper, avdelningen för idisslarmedicin och epidemiologi, SLU, Box 7054, 750 07 Uppsala.

BACKBONE -
Academy for Veterinary Chiropractic and Healing Arts

Veterinary Chiropractic for Horses and Companion Animals
Intensive neuroscience based chiropractic seminar with hands on practical training focussing on horses and dogs offered by the BackBone-Academy for Veterinary Chiropractic and Healing Arts.
Open for Veterinarians and DC´s. AVCA and IVCA-approved.
Course Language: English / Location: Andechs near Munich, Germany
The goal of our course is to train the animal chiropractor in using manual therapy with a neuroscientific approach. Labs are held in very small groups with 2 to 3 students per animal and instructor to give the individual student time to practice the techniques of mobilization and manipulation.
Instructors: Dr. Pedro Rivera (USA), Prof. Neal Sivula (USA), Dr. Carl DeStefano (USA), Dr. Dena Jersild (USA), Dr. Annette Langlois (CAN), Dr. Ines Wecker (D)
Module 1: April 19th to 23rd /Cervical
Module 2: May 31st to June 04th /TL
Module 3: July 26th to 30th /Sacropelvic
Module 4: September 06th to 10th /Extremities
Module 5: November 01st to 05th /Integrated
Costs: Per module 900 Euro. The entire prepaid course 4200 Euro.
Information and registration:
BackBone-Academy for Veterinary Chiropractic and Healing Arts, Lindenstr. 4, D-27419 Kalbe, Germany. Fon+49-4282-590688 Fax +49-1212-5-10329180 website: www.BackBone-Academy.com

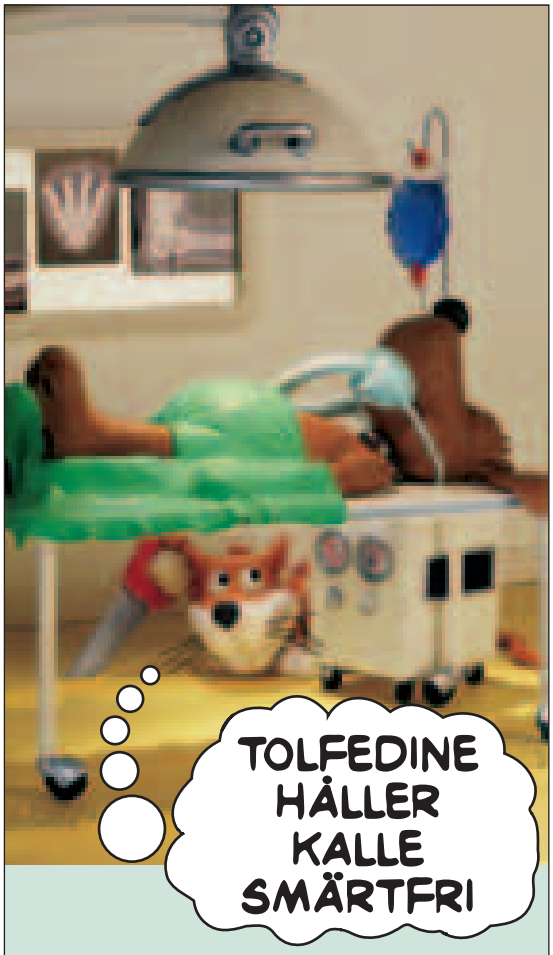

Tolfedine® vet.
Tolfenamsyra

Till hund och katt

Postoperativ smärtlindring

Inflammatoriska smärttillstånd i muskulatur, leder och skelett

Ekonomiskt att använda

Vid förskrivning, se FASS vet.

Vétoquinol

ScanimalHealth

Box 9 • 265 21 Åstorp • Tel. 042-676 03 • Fax 042-676 04
E-post: scanimal@telia.com

Calphon® vet.

- FÖR SÄKER INFUSION

Tack vare den höga magnesiumhalten i Calphon sänks retbarheten i myokardiet. Magnesium minskar därigenom risken för den hjärtarytmi som intravenös kalciumtillförsel kan medföra.

Bayer HealthCare
Animal Health
Tel. 031 - 83 98 00

För ytterligare information se FASS VET.

noterat

”Fågelinfluensan når Sverige i vår”

Det är troligt att fågelinfluensan når Sverige i år. Därför bör H5N1 bli en anmälningspliktig sjukdom enligt smittskyddslagen, framgick av en debattartikel i Dagens Nyheter den 14 februari. Debattartikeln är undertecknad av socialstyrelsens generaldirektör Kjell Asplund och chefen för smittskyddsenheten Anders Tegnell tillsammans med Jordbruksverkets generaldirektör Mats Persson och chefveterinär Leif Denneberg.

De konstaterar att det är troligt att fågelinfluensan upptäcks bland de tusentals flyttfåglar som fångas och testas på Öland i vår. Sjukdomen kan också komma till Sverige med tama fåglar som importeras eller smugglas in i landet. Den kan även dyka upp hos en människa som smittats utomlands. Därför, anser skribenterna, måste vi ta hotet på allvar. Strängare regler efterlyses: Socialstyrelsen kommer att föreslå regeringen att göra H5N1 till en anmälningspliktig sjukdom enligt smittskyddslagen, skriver författarna av debattartikeln. ■

Jordbruksverket snabbutreder salmonellaskydd

Med anledning av att salmonellasmittat foder från Lantmännens fabrik i Åhus orsakat salmonella på ett antal gårdar, har Jordbruksverket uppdragit åt en utomstående utredare att undersöka behovet av ytterligare åtgärder för att bibehålla Sveriges unikt goda salmonellaläge. Utredningen ska bland annat belysa om det finns luckor i näringens sätt att hantera foder med hänsyn till salmonella och om det finns skäl för verket att skärpa bestämmelserna ytterligare. Utredningen genomförs av Martin Wierup, prefekt vid SLU.

– Vi ser allvarligt på att salmonella kan komma in i foder- och livsmedelskedjan på det här sättet och vill förutsättningslöst undersöka vilka nya orsakssammanhang som kan ligga bakom och om något behöver göras för att slå vakt om konsumentskyddet, säger Leif Denneberg, chefveterinär på Jordbruksverket. ■

månadens epiztel

Epizteln handlar denna gång om salmonellasmitta efter kontaminering av foder, sjukdomsläget för fågelinfluensan samt rabiesmisstankar. Epizteln är ett samarbete mellan SVA och Jordbruksverket och är i det här numret sammanställd av Helena Ohlsson, SVA.

SALMONELLASMITTA EFTER KONTAMINERING AV FODER

I december 2005 påvisades salmonellasmitta hos Lantmännens foderfabrik i Skåne. Misstänkt kontaminerat foder hade levererats till ca 200 svinproducenter i södra Sverige. I syfte att undersöka smittans omfattning togs prov från djur och foderanläggningar på 45 gårdar. Denna inledande provtagning ledde till att sammanlagt 13 gårdar spärrades. Av dessa 13 påvisades salmonella hos djuren i fyra fall. På övriga nio gårdar påvisades salmonella enbart i fodersystemet.

De salmonellatyper som hittats på gårdarna är *Salmonella livingstone, S agona, S infantis* samt i ett fall *S typhimurium*. Samtliga salmonellor har kunnat knytas till foderfabriken.

Som ett resultat av de inledande undersökningarna har ytterligare ett 90-tal gårdar undersökts med provtagning i foderanläggningar och i gödselkulvertar. Huvuddelen av gårdarna ligger i Skåne, och arbetet leds av länsstyrelsen från en provtagningscentral som upprättats för ändamålet. Från denna central utgår ett tiotal distriktsveterinärer som inkallats från södra Sverige. Provresultaten väntades under vecka 7.

BESVÄRLIGT SJUKDOMSLÄGE FÖR FÅGELINFLUENSA

Det internationella sjukdomsläget för fågelinfluensa är mycket besvärligt. Fågelinfluensa av subtyp H5N1 fortsätter att sprida sig och utbrott pågick i mitten av februari samtidigt i tre världsdelar efter att Nigeria drabbats av sjukdomen. Det är första gången som viruset påvisats i Afrika. Nigeria tillsammans med WHO och FAO står nu inför en mycket tuff uppgift att bekämpa smittan.

I Europa hade den 14 februari Grekland, Italien, Bulgarien och Slovenien rapporterat om fall av H5N1 hos vilda fåglar, främst svanar. I de drabbade områdena har skydds- och övervakningszoner upprättats för att förhindra vidare smittspridning. Även Azerbadjan har rapporterat om utbrott av fågelinfluensa bland vilda fåglar. Sedan tidigare pågår bekämpningsarbete i Turkiet, Rumänien, Ukraina, Irak, Kina och Indonesien, varifrån det fortfarande rapporteras om nya utbrott. Sedan nyår har Ryssland, Vietnam och Thailand inte rapporterat om några nya utbrott, vilket är positivt.

FOTO: MICHELLE HAMEL

En fladdermus hade bitit en privatperson i Sverige, men inget rabiesvirus påvisades och misstanken avfärdades.

■■ Telefonnumret till SVAs epizootologjour är 018-67 40 01.

■■ Detta nummer kan enbart användas då SVAs växel är stängd, d v s utanför ordinarie arbetstid. Epizootijouren ger råd och hjälp till veterinärer vid misstanke om epizootisjukdom. Provsvar eller allmänna råd kan inte ges på detta nummer.

➤

➤

RABIESMISSTANKAR

En fladdermus skickades in till SVA för rabiesundersökning i början av februari. Djuret hade bitit en privatperson, som inte vaccinerades i avvaktan på analyssvar. Inget rabiesvirus påvisades och misstanken avfärdades.

Ytterligare en rabiesmisstanke uppstod en vecka senare, denna gång hos en legalt införd hund från Grekland. Djuret avlivades på grund av akut uppträdande CNS-symtom, med bakdelssvaghet, krampanfall, dilaterade pupiller och salivering. Undersökning på SVA avseende rabies var negativt. Analys avseende AD (pseudorabies) var inte klar vid pressläggningen. ■

VETERINÄRMÄSTERSKAP I GOLF

3–4 aug 2006, Grönhögens GK, Öland

Välkomna till Veterinärmästerskapen i golf den **3:e till 4:e augusti 2006 på Grönhögens GK, Öland**. Alla är välkomna, naturligtvis även familjemedlemmar och sponsorer.

Torsdag 3/8
12.00 Gemensam lunch, inkvartering.
13.00 Kanonstart för inspelningstävling i lag, pb, vilken även utgör första 18 hål i veterinärmästerskapen, slaggolf.

Fredag 4/8
Veterinärmästerskapens andra 18 hål, slaggolf och pb, för veterinärer och sponsorer.
Pb för familjemedlemmar.
Gemensam middag och prisutdelning på kvällen.

Anmälan sker genom insättning av 100:–/pers (200:–/familj) till Agneta Weidman, bg 360-1200 **senast 11/6**. Ange namn, mailadress, golf-ID. Boende i dubbelrum och stugor fördelas av arrangörerna. OBS begränsat antal platser!

Agneta.Weidman@vrigstad.nu, tel 0382-300 25, 070-673 00 28
PerGermundsson67@yahoo.se, tel 0701-70 08 88
C.Lonnberg@swipnet.se, tel 0155-378 36, 070-640 66 15

Vilken är din diagnos? – EKG

En katt remitterades till veterinärklinik för att man vid klinisk undersökning upptäckt oregelbunden hjärtverksamhet hos djuret. Fallet är insänt av Djursjukhuset Albano, Rinkebyvägen 23, 182 36 Danderyd. Svaret är skrivet av Anna Tidholm.

Katt, hane, tolv år

ANAMNES: Katten remitterades till kliniken på grund av att man vid klinisk undersökning upptäckt oregelbunden hjärtverksamhet hos en i övrigt symtomfri katt.

STATUS: Inga onormala fynd förutom oregelbunden hjärtfrekvens.

EKG: Se Figur 1.

SVAR SE SIDAN 55

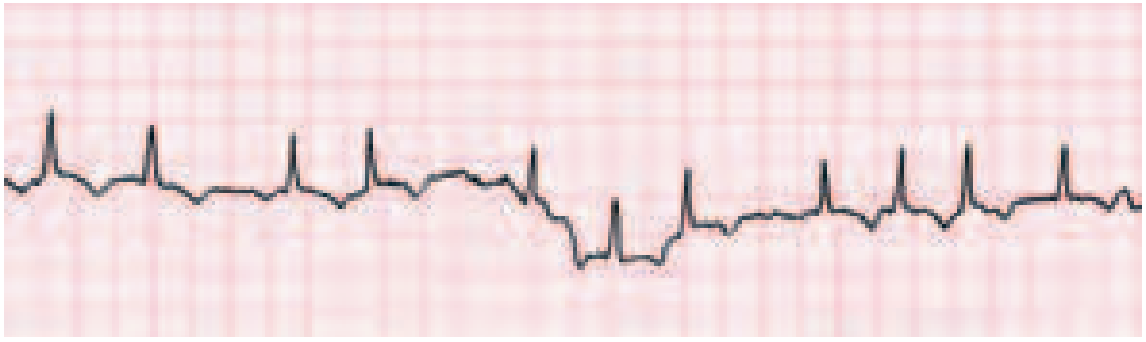

FIGUR 1. *EKG, avl II, 1 cm = 1 mV, pappershastighet 50 mm/s.*

AA-möte

för läkare, tandläkare och veterinärer

Våren och hösten 2006

Första tisdagen i månaden:
7 mars, 4 april, 2 maj, 6 juni, 5 sept, 3 okt, 7 nov och 5 dec
Klockan 18.30–19.30

Plats: Läkarsällskapet,
Klara Ö Kyrkogata 10, Stockholm, Lokal: ”Grottan”, 3 tr

Anonyma Alkoholister
IDAA
Välkommen!

Veterinär livsmedelsprofessur inrättad i Örebro

TEXT OCH BILD: JOHAN BECK-FRIIS

Lördagen den 4 februari installerade Örebro universitet sina nya professorer och bland dem fanns veterinärprofessorn Marie-Louise Danielsson-Tham. Det var första gången en veterinär installerades som professor på detta nya lärosäte, och första gången som en professur i livsmedelshygien hamnat utanför den veterinära fakulteten på SLU.

I samband med installationsföreläsningarna poserade några av huvudpersonerna för SVT. Från vänster: Janerik Gidlund (rektor), Carl Jan Granqvist, Marie-Louise Danielsson-Tham och Jens Schollin (prorektor).

Marie-Louise Danielsson-Tham disputerade 1977 vid dåvarande Kungl Veterinärhögskolan och blev redan året efter, 1978, utsedd till biträdande professor i livsmedelshygien. Hon har sedan i närmare 30 år varit verksam inom ämnet, både nationellt och internationellt. Mellan åren 1983–2003 var hon prefekt vid institutionen för livsmedelshygien vid den veterinärmedicinska fakulteten, SLU, och 2003 blev hon den första svenska specialisten i livsmedelshygien.

Under sin yrkesverksamhet har Marie-Louise Danielsson-Tham kommit i kontakt med de flesta högre livsmedelsutbildningar i Sverige. Det var därför naturligt att hon även anlitades av restauranghögskolan i Grythyttan när den 1990 startade en postgymnasial försöksutbildning på 40 poäng i gastronomi och oenologi (läran om vintillverkning) med organisatorisk hemvist vid högskolan i Örebro (numera Örebro universitet). Hon lärde då känna Carl Jan Granqvist, sedermera professor i matkunst vid Högskolan i Stavanger och filosofie hedersdoktor vid Örebro universitet. Carl Jan Granqvist var den som grundade restauranghögskolan i Grythyttan, landets första postgymnasiala utbildning för hantverkare.

– Det startade på lek och att komma in i det akademiska systemet och Örebro universitet var en lång process, säger Carl Jan Granqvist.

1992 beslutade Riksdagen att permanenta utbildningen i restaurang- och måltidskunskap från och med höstterminen 1993 samt att den skulle omfatta 120 poäng. Flera utbildningar av olika längd har därefter tillkommit på restauranghögskolan.

VÄLKOMMET TILLSKOTT

Flytten till Grythyttan och Örebro universitet är en process som gradvis vuxit fram för Marie-Louise Danielsson-Tham. På grund av en konflikt med den nuvarande institutionsledningen vid SLU var en överföring av professuren i ➤

Vid ett ungt universitet måste de nya professorerna skapa en forskningsmiljö i tidigare obruten mark, påpekade rektor Janerik Gidlund.

➤ livsmedelshygien till Örebro den mest rationella lösningen för alla parter.

På restauranghögskolan tar man emot Marie-Louise Danielsson-Tham med öppna armar, vilket märktes inte minst under hennes installationsföreläsning den 4 februari. I publiken satt både rektor och prorektor för Örebro universitet, liksom professorskollegan Carl Jan Granqvist och flera av Grythyttans övriga professorer.

– Vi är väldigt glada att få Marie-Louises kompetens till oss på restauranghögskolan, det breddar vår sakkunskap oerhört mycket, viskade Carl Jan Granqvist till veterinärtidningen under föreläsningen.

FARLIG FÖDA

Marie-Louise Danielsson-Thams installationsföreläsning hade titeln ”Anceps cibus – farlig föda”. Ämnesvalet var naturligt med tanke på att hon under hela sin yrkeskarriär bedrivit forskning inriktad på att spåra och förhindra matförgiftningar. Åhörarna fick följa de fascinerande turerna i utredningen av ett aktuellt matförgiftningsutbrott i Tierp, som resulterade i ett 70-tal insjuknade och två döda människor. Genom vetenskapligt detektivarbete lyckades de inblandade livsmedelshygienikerna, smittskyddsläkaren och hälsoskyddsinspektörerna fastställa smittagens och smittkälla, men även blottlägga stora brister i den kommunala livsmedelshanteringen. Utbildning i basal livsmedelshygien saknades hos alla i det aktuella storköket, vilket medförde en hantering av maten som fick fatala följder. – Kommunerna och deras politiker måste satsa på tillräcklig utbildning av personalen och adekvat utrustning i köken, annars händer samma sak igen, varnade Marie-Louise Danielsson-Tham.

Samtidigt som dessa allvarsord levererades, framfördes installationsförläsningen på ett stimulerande och lättillgängligt sätt. Publiken brast ut i spontana applåder när Sven-Ingvars ”Matförgiftningsvisa” ackompanjerade beskrivningen av stafylokocktoxiners uppkomst.

MUSIKALISK HÖGTID

Sång och musik präglade även Örebro universitets promotions- och installationshögtid, som följde samma eftermiddag. Universitetet har nämligen en egen musikhögskola, med utbildningar i bland annat musikvetenskap och teaterpedagogik. De musikaliska mellanspelen var därmed av högsta klass, och en fröjd för de festklädda åhörarna att ta del av.

Professorerna Marie-Louise Danielsson-Tham och Carl Jan Granqvist flankerar en av Grythyttans blivande mästerkockar under den av studenterna arrangerade högtidsmiddagen.

I sitt installationstal konstaterade rektor Janerik Gidlund att det gångna året varit framgångsrikt för universitetet. Visserligen finns en del röda siffror i bokslutet, men verksamheten har utvecklats avsevärt, sade rektorn. Det var bara sju år sedan lärosätet fick universitetsstatus, och ett så ungt universitet har inte råd med något friår, konstaterade han.

Janerik Gidlund gladdes särskilt åt det stora intresset för Grythyttan. Restauranghögskolan har nu fler studenter än någonsin, vilket för första gången i modern tid resulterat i bostadsbrist i den lilla glesbygdskommunen. Gidlund gladdes också över att hans universitet var det i landet med högst andel kvinnliga professorer, över 30 procent. Han konstaterade att nya professorer vid ett ungt universitet möter samma utmaningar som vid gamla, men även en del andra utmaningar. Här gäller det att skapa en forskningsmiljö i tidigare obruten mark, påpekade han.

– Jag har stora förväntningar på er men jag är övertygad om att ni kommer att uppfylla dem, avslutade rektorn vänd till Marie-Louise Danielsson-Tham och hennes nyinstallerade kolleger.

TROLSK STÄMNING

Som sig bör vid ett universitet med restauranghögskola avslutades kvällen med en pampig festmåltid. I SJs gamla reparationsverkstad utanför Örebro hade Grythyttans studenter dukat upp en måltid för både ögat och gommen. Inramade av kala betongbalkar och lagerkärror stod bord med linnedukar och silverkandelabrar iordningställda för de drygt 200 gästerna. Varje bordsdekoration hade ett par grankvistar placerade i mitten, som en hyllning till restauranghögskolans skapare. Det var också påtagligt att de flesta talare, allt från inbjudna regeringsrepresentanter till stiftets biskop, uppehöll sig mer vid Grythyttan än vid resten av universitetet i sina tal.

Inmarschen till middagslokalen kantades av levande statyer i form av teaterstudenter som utförde tysta rörelser i ultrarapid. Genom en avancerad belysning i olika färger blev stämningen nästan trolsk när middagsgästerna bänkade sig i salen.

I denna kreativa och utmanande miljö ska nu Marie-Louise Danielsson-Tham fortsätta sin forskargärning. Själv ser hon fram emot nystarten, men ser gärna att samarbetet med veterinära kolleger fortsätter även från Örebro universitet. Och vem vill inte få chansen att göra ett besök på restauranghögskolan i Grythyttan? ■

Acta Veterinaria Scandinavica
2005, Vol 46, No 4

Contents
(Abstracts/contents are published in: AGRICOLA, AGRIS, Biological Abstracts, CAB Abstracts, Current Contents, Science Citation Index, Medline, Index Veterinarius, and Veterinary Bulletin).

Original articles

Plasma Vitamin E and Blood Selenium Concentrations in Norwegian Dairy Cows: Regional Differences and Relations to Feeding and Health. *Sivertsen T, Øvernes G, Østerås O, Nymoen U, Lunder T* 177

Screening of Feral Pigeon (*Colombia livia*), Mallard (*Anas platyrhynchos*) and Graylag Goose (*Anser anser*) Populations for *Campylobacter* spp., *Salmonella* spp., Avian Influenza Virus and Avian Paramyxovirus. *Lillehaug A, Monceyron Jonassen C, Bergsjø B, Hofshagen M, Tharaldsen J, Handeland K* 193

Lameness and Claw Lesions of the Norwegian Red Dairy Cattle Housed in Free Stalls in Relation to Environment, Parity and Stage of Lactation. *Sogstad ÅM, Fjeldaas T, Østerås O* 203

Detection of vvIBDV in Vaccinated SPF Chickens. *Kabell S, Handberg KJ, Li Y, Kusk M, Bisgaard M* 219

Blood Selenium Associated with Health and Fertility in Norwegian Dairy Herds. *Kommisrud E, Østerås O, Vatn T* 229

Survival of *Clostridium perfringens* During, Simulated Transport and Stability of Some Plasmid-borne Toxin Genes under Aerobic Conditions. *Johansson A, Engström BE, Frey J, Johansson K-E, Båverud V* 241

Effect of ACTH and CRH on Plasma levels of Cortisol and prostaglandin $F_{2\alpha}$ Metabolite in Cycling Gilts and Castrated Boars. *Madej A, Mwanza AM, Kindahl H, Einarsson S* 249

Neither Hippurate-negative *Brachyspira pilosicoli* nor *Brachyspira pilosicoli* Type Strain Caused Diarrhoea in Early-weaned Pigs by Experimental Infection. *Fossi M, Ahlsten K, Pohjanvirta T, Anttila M, Kokkonen T, Jensen TK, Boye M, Sukura A, Pelkola K, Pelkonen S* 257

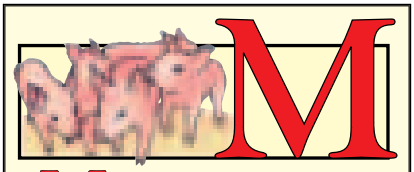

MYPRAVAC
MOT MYCOPLASMA HYOPNEUMONIAE

Prisvärt vaccin!

från 4:23/dos exkl. moms.

För mer information se aktuell Fass-text.
Produktresumé kan rekvireras från
Nordvacc Läkemedel AB.

NordVacc
LÄKEMEDEL AB

MARKNADSFÖRS AV NORDVACC AB.
Box 112, 129 22 Hägersten.
Tel: 08-449 4650. Fax: 08-44946 56.
E-mail: vet@nordvacc.se
Hemsida: www.nordvacc.se

Tillverkare: LABORATORIOS HIPRA, S.A.

noterat

Brister i tillsynen på slakterier

Den 31 januari publicerade Djurskyddsmyndigheten två rapporter som handlar om tillsynen på slakterier i Sverige. Den ena rapporten är en sammanställning av ett nationellt projekt som pågått sedan 2002 och den andra är en redovisning om vad som har gjorts efter EUs inspektion i Sverige 2003.

Resultatet av projektet i den första rapporten visar på att olika typer av brister förekommit, både när det gäller kommunens tillsyn och hanteringen av djur på slakterier. T ex har bara hälften av slakteriinspektionerna skett då slakt pågår. Projektet har också visat på ett antal brister när det gäller hantering av djuren vid uppstallning, drivning, bedövning och avlivning.

Den andra rapporten initierades efter en inspektion utförd av EU-kommissionens kontor för livsmedels- och veterinärfrågor (Food and Veterinary Office, FVO) som påpekade vissa brister i tillsynen på fjäderfäslakterier i Sverige. Djurskyddsmyndigheten har med anledning av de påvisade bristerna gjort en översyn av fjäderfäslakterierna och arbetar med en handlingsplan för hur tillsynen ska förbättras.

Intervet blir fristående företag

Veterinärläkemedelsföretaget Intervet bryts loss från koncernen Akzo Nobel i samband med att läkemedelsverksamheten separeras till ett eget bolag: Organon Biosciences. I den nya verksamheten står Intervet för ungefär en tredjedel av omsättningen om SEK 10,3 miljarder (under 2005). Organons verksamhet bidrar med 23 miljarder.

Den nya läkemedelsdelen kommer att inkludera humanläkemedelstillverkaren Organon och Intervet, där Intervet främst inriktar sig på vacciner och biologik. Organon Biosciences kommer att fortsätta att utvidga sin bioteknologiska verksamhet och sitt kunnande inom rekombinationsteknologi, meddelade företaget i ett pressmeddelande i januari.

Skärpta krav för minkhållning

Regeringen och samarbetspartierna menar att djurskyddet i minkuppfödningen är otillräckligt. Detta framgick av ett pressmeddelande den 10 februari. Minkar som hålls för pälsproduktion kan inte i tillräcklig utsträckning få utlopp för sina naturliga beteenden. Det kan leda till beteendestörningar och därför anser regeringen att reglerna för hållande av mink bör skärpas. Om minken ska hållas i fångenskap måste den få utlopp för sitt behov av att röra sig, klättra, utöva jaktbeteende och att simma. Därför lämnade regeringen den 10 februari ett förslag till lagrådet på en förändring av djurskyddslagen som skärper kraven på minkuppfödning.

Regeringen gör bedömningen att konsekvenserna av kraven blir omfattande för näringen. Förslag om hur företag som tvingas upphöra med sin verksamhet på grund av kraven ska kompenseras ekonomiskt kommer att lämnas i samband med att propositionen läggs till riksdagen i mars.

BLÅ STJÄRNANS DJURSJUKHUS

Blå Stjärnans Djursjukhus Göteborg inbjuder till

Practical course in long bone fracture treatment with Interlocking Nail technique and Locking Plate technique

Tid: 27-28 maj 2006

Plats: Quality Hotell 11, Göteborg

Kursinnehåll: Föreläsningar samt praktiskt arbete med instrument och implantat på intakta och frakturerade plastben. Dessutom presenteras den nya AO/Synthes TPLO plattan (LCP).
Utrustning tillhandahålles av Innovative Animal Products (ILN) samt AO/Synthes (LCP).

Föreläsare:
Prof. Kenneth A. Johnson, Dipl. ACVS, ECVS, Ohio, State University
Peder Haaland DVM, Regiondjursjukhuset Strömsholm

Kursavgift: 6 500 kronor exkl. moms

Antal deltagare: Max. 30 deltagare

Logi: Ombesörjes av kursdeltagaren själv. Rum finns förbokade fram till 1 månad innan kursdatum på Quality Hotell 11 (www.hotel11.se). Telefon: 031-779 11 11.

Ytterligare information om kursen: *anders.furvik@blastjarnan.se*

Anmälan senast 10 april på vår hemsida *www.blastjarnan.nu*

Framgångsrik mastitbehandling

THOMAS MANSKE, leg veterinär, VMD.*

Hur når man framgång? Vad är en framgångsrik mastitbehandling? I samband med Veterinärmötet 2005 arrangerade Boehringer Ingelheim Vetmedica ett symposium om olika aspekter på framgång, primärt i samband med behandling av mastit hos mjölkko. Symposiet var välbesökt trots att det konkurrerade med flera andra föreläsningar. Här följer en kort redogörelse för några av de inlägg som gjordes.

Alla människor har en jagbild, som utgör navet i ett hjul på vilket ekrarna består av känslor, beteenden, tankar och kroppsliga reaktioner. Illustration: Leonardo da Vinci, "Vitruvian Man".

EN PSYKOLOG PÅ MASTIT-SYMPOSIUM?

Eva Rusz, psykolog, relationsexpert och coach för landslagidrottare, var inviterad till mastitsymposiet för att diskutera allmänmänskliga aspekter på framgång. I en tidig fas av researchen inför denna uppgift hade Eva hört sig för i bekantskapskretsen om vad ”mastit” egentligen var för något, nog lät det som en exotisk tropisk sjukdom? Den eventuella exotismen fick dock i hennes presentation ge vika för allmängiltighet. Eva presenterade en exposé över hur människor i allmänhet låter sin tankevärld och självbild styra synen på tillvaron och därigenom förmågan till framgång.

Självbild

Centralt tema i Eva Rusz föredrag var hur vi ser på oss själva och på vår omgivning. Alla bär på ”automatiska tankar” (ord, bilder, minnen) som håller oss förankrade i tillvaron. Dessa automatiska tankar utgörs dels av en ”jagbild” , dels av vår syn på världen och vår plats i denna. Jagbilden utgör navet i ett hjul på vilket ekrarna består av känslor, beteenden, tankar och kroppsliga reaktioner. Eftersom vi baserar vår syn på världen på jagbilden ger den oss en känsla av ”visshet” och därigenom trygghet. Den anvisar en plats i tillvaron, men kan också, just därigenom, förhindra utveckling och framgång.

Vår syn på omgivningen som ett hot eller en möjlighet styr i stor utsträckning hur vi reagerar när vi utsätts för något nytt eller okänt: vi kämpar, flyr eller ”spelar döda”. Det sistnämnda, att sträva ➤

➤ efter konstans genom att fly förändring, medför inte sällan utbrändhet. Det är viktigt för oss alla, för såväl den somatiska som psykiska hälsan, att göra det till en vana att granska vår självbild och vår uppfattning om skeenden och företeelser i världen, för att se om det vi säger oss egentligen stämmer – och att, vid behov, korrigera föreställningarna.

Mindfulness – att testa sin självbild

Genom uppmärksamhet och själviakttagelse (”mindfulness”) lär vi oss att känna igen de föreställningar som styr vårt förhållningssätt. Det är viktigt att ständigt granska och försöka bekräfta dessa föreställningar, helst så objektivt som möjligt, och att korrigera dem när det visar sig att de brister. Personer som saknar denna korrektionsförmåga, dvs har svårt att anpassa sin bild av världen, drabbas i större utsträckning än andra av ohälsa.

Till hjälp för detta testande finns olika ”tekniker”. Eva förde fram exemplet med basketbollaget som trodde att de var kortare än andra lag i serien, och därför räknade med att de även skulle komma till korta – tills de faktiskt mätte, konstaterade att de hade haft fel, och började vinna!

Om att nå framgång

All utveckling, alla framsteg, har sitt ursprung i att någon konstaterat ”jag kan inte se”, undrat vad som finns bortom, eller om det som ska göras kan göras på något annat sätt. Den mentala attityd som ligger bakom framgång är ett fritt sinnelag (”låt oss pröva”) och en vilja att begå och lära av sina misstag – ”Det bor en hjälte i varenda liten flopp”, som Lars Winnerbäck sjunger. För att nå framgång krävs vidare:

1. En ändamålsenlig självbild. Vår föreställningsvärld kan lätt sätta käppar i hjulet för förändring. Vår bild av världen styrs i stor utsträckning av historien, och denna kan inte förändras. Att låta historien styra utvecklingen leder därför knappast framåt, framtidens segrar kommer inte att vinnas på det förgångnas slagfält.

2. En tydlig målbild – vad vill jag åstadkomma? – kombinerad med en nykter syn på (inbillade eller verkliga) hinder i omvärlden och på de negativa tankar och minnen som vi bär (vi är experter på att minnas misslyckanden).

3. En positiv förväntan: ”predictions are future cognitions”. Vi dras mot våra förväntningar, eller, uttryckt lite annorlunda, man ser det man förväntar sig. Ralph Waldo Emerson uttryckte saken som att: *”Once you make a decision, the universe conspires to make it happen”.*

4. En järnvilja och ett jävlaranamma balanserat av medvetenhet om tidigare misslyckanden. Även om droppen urholkar stenen får man betänka att dårskap kan definieras som att göra samma sak på samma sätt år ut och år in och hela tiden förvänta sig nya resultat.

FRAMGÅNGSRIK MASTITBEHANDLING UR KONS SYNVINKEL

Klinisk mastit är alltid att anse som en brist på framgång, vare sig det är det förebyggande juverhälsoarbetet som fallerat eller kons infektionsförsvar, menade Karin Persson Waller, SVA. Det kan finnas flera skäl till att kons försvar inte är effektivt. Viktigast och vanligast är stress, fysiologisk eller patologisk. Motståndskraften varierar även mellan individer, en skillnad som möjliggör avelsmässig förbättring av juverhälsan.

Olika åtgärdsalternativ

Inför ett fall av mastit menade Karin att den praktiserande veterinären har att ta ställning till olika åtgärder: behandling, slakt eller avlivning. Vilken åtgärd som ska vidtas bör baseras på djurskyddsaspekter, produktionsekonomiska aspekter och prognosen för det enskilda fallet. Prognosställandet är alltid komplext och bedöms bland annat efter kons allmäntillstånd, etiologiskt agens, graden av inflammatoriska förändringar, huruvida det rör sig om ett kroniskt eller recidiverande fall, hur många juverdelar som är berörda, om det finns någon spenskada, kons laktationsnummer, etc. Om behandling ska initieras, ska denna vara inriktad mot att hjälpa henne att hjälpa sig själv. Vissa basåtgärder som ska sättas in tidigt såsom urmjölkning, massage och allmän omvårdnad utgör grunden för behandling. Ytterligare understödjande terapi såsom vätska, oxytocin och NSAID kan vara motiverad.

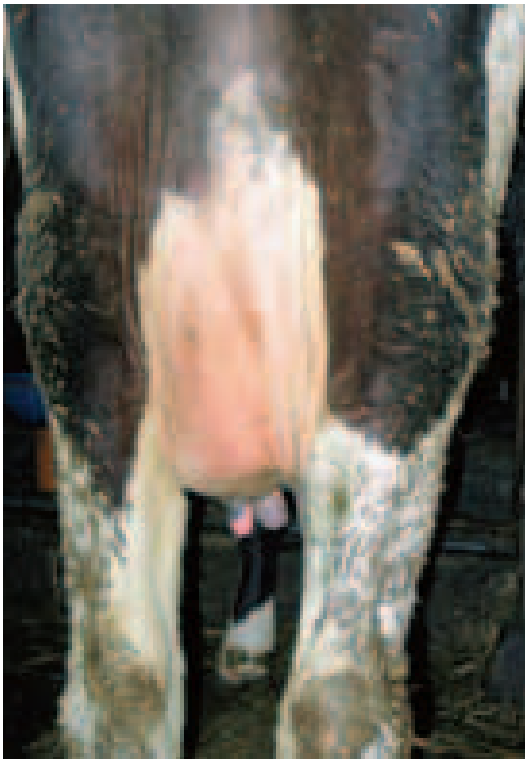

Klinisk mastit är alltid att anse som en brist på framgång, vare sig det är det förebyggande juverhälsoarbetet som fallerat eller kons infektionsförsvar, menade Karin Persson Waller.

Stöd för NSAID-behandling

Rörande NSAID-behandling vid mastit konstaterade Karin att de studier som är genomförda på experimentellt inducerad mastit i och för sig visat positiva effekter, men att dessa studier knappast återspeglar ett naturligt sjukdomsförlopp. För slutsatser om hur behandlingar fungerar på verkliga fall krävs fältstudier. Karin refererade till två sådana studier. I den första hade effekten av att utöver antibiotika ge ketoprofen studerats, varvid ett signifikant förbättrat tillfrisknande noterats. I en tysk fältstudie, som dock saknade negativa kontroller, konstaterades att en dos meloxicam hade samma eller bättre effekt än en till fem gångers behandling med flunixin meglumin.

Antibiotika – en hjälp till självhjälp

Antibiotikabehandling syftar till att hjälpa kon att hantera invaderande mikroorganismer. Vad gäller användning av antibiotika i mastitbehandling hänvisade Karin Persson Waller till den välkända antibiotikapolicy för veterinä-

rer som tidigare publicerats i Svensk Veterinärtidning (nr 1/99). Beträffande utgången av antibiotikabehandling poängterade Karin att de studier som presenterats visat mycket varierande resultat, sannolikt beroende på skillnader i såväl inklusionskriterier som behandling och inte minst uppföljning. Det är därför svårt eller omöjligt att göra jämförelser mellan resultaten från olika studier.

Spontanavläkningen för *Staphylococcus aureus* har rapporterats vara 15–20 procent medan resultatet efter antibiotikabehandling har rapporterats vara 20–65 procent. För *S agalactiae* och *S dysgalactiae* har motsvarande siffror varit 20–25 procent respektive 36–95 procent. För koliformer har inte avläkningen varit bättre efter behandling (60–90 %) än vad som rapporterats uppnås genom spontanläkning.

Enligt Karin Persson Waller finns idag föga stöd för att behandla mastiter ”norskt”, det vill säga med en inledande intramuskulär dos kombinerat med och uppföljt av intramammär behandling. Däremot finns det resultat från finska studier som tyder på att en kombination av intramammär och intramuskulär behandling ger ett bättre bakteriologiskt tillfrisknande än att uteslutande behandla intramuskulärt vid *S aureus*-mastit.

En mastit är inte bara ”en mastit”

Karin avslutade med att poängtera att varje fall av uppstådd klinisk mastit är unikt, varför de åtgärder och den behandling som sätts in måste ”skräddarsys”. Endast genom uppföljning av insatta åtgärder kan den praktiserande veterinären nå framtida framgång. Inför varje fall måste dessutom övervägas vad som är ett lyckat slutresultat – det allmänt hållna ”kliniskt och bakteriologiskt friskt juver med minimala mjölkförluster” går inte alltid att uppnå. Hon konkluderade att dagens behandlingsresultat inte alltid är så upplyftande och att det finns ett stort behov av mer kunskap.

FRAMGÅNGSRIK MASTITBEHANDLING UR GLOBAL SYNVINKEL

I ett uppskattat inlägg talade Björn Bengtsson, SVA, om resistensproblematik i samband med antibiotikabehandling av mastit. Problemet med resistens bland djurpatogener är att vi lever i ett gemensamt ekosystem, med såväl zoonotiska bakterier som utbyte av resistensgener mellan djur- och humanpatogener. En av farorna med antibiotikaanvändning är att man sätter ett selektionstryck på bakteriepopulationen, och då inte bara på den målbakterie som behandlingen är riktad mot.

The more we use them...?

Björn utgick i sitt föredrag ifrån det närmast axiomatiska påståendet om antibiotika, *”the more we use them, the more we lose them”*. Kontrasterande till detta citerade han en internationell rapport av Erskine och medarbetare som menade att det inte finns vetenskapliga bevis för en spridd och ökande resistens bland mastitpatogener mot antibiotika. I Sverige förefaller andelen resistens mot penicillin faktiskt snarast ha minskat under de senaste två decennierna, trots att mängden använt penicillin/ko stadigt ökar. I jämförelse med Danmark, Nederländerna och Tyskland är frekvensen penicillinresistens bland *S aureus* i Sverige och Norge mycket låg. Detta beror enligt Björn Bengtsson varken på en större användning av penicillin i dessa länder, eller andra administrationssätt (intramammär relativt intramuskulär). Möjliga förklaringar kan istället vara en större spridning av resistenta kloner genom flytt av djur mellan besättningar, bristande identifikation av dessa kloner (genom odling och resistensundersökning) samt därpå följande terapisvikt vid rutinmässiga behandlingar.

Björn avslutade med det för vissa kanske provokativa påståendet att ”riktade behandlingar med penicillin av kor som har akut klinisk mastit är ofarliga för utvecklingen av resistens”. Han menade istället att det viktigaste är att identifiera kor som bär resistenta kloner och att förhindra att dessa bakterier sprids vidare.

DEN PRAKTISERANDE VETERINÄRENS SYNVINKEL

I sitt avväpnande framförande från en klinikers synpunkt poängterade även Joakim Holmdahl, distriktsveterinär i Östhammar, att den mest framgångsrika ➤

Finska studier tyder på att en kombination av intramammär och intramuskulär behandling ger ett bättre bakteriologiskt tillfrisknande än att uteslutande behandla intramuskulärt vid S aureus*-mastit.*

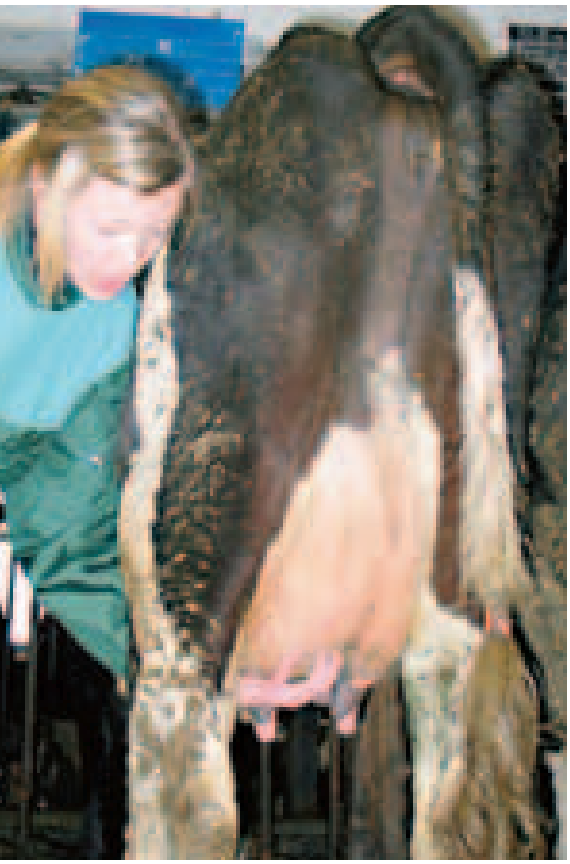

I mastitbekämpningen är det viktigt att identifiera kor som bär resistenta kloner och att förhindra att dessa bakterier sprids vidare, menade Björn Bengtsson.

➤ mastitbehandlingen är att inte alls behöva behandla. Som praktiserande veterinär föredrog Joakim att bli kallad på rätt tid till ett fall som svarar bra på terapi, med lagom reseavstånd, hos en lagom trevlig djurägare som låter råd och anvisningar falla i god jord och som betalar sina räkningar. Ur kons synvinkel betonade Joakim vikten av smärtlindring och understödjande behandling, samt att ”idag ser ut och känns som igår och imorgon blir det likadant”.

Till bönder på bönders vis

Joakim konstaterade att en av de viktigaste intressegrupperna för mastitbehandling, lantbrukarna själva, sällan kom till tals i denna fråga. Han bedömde att det för lantbrukaren mest centrala var minsta möjliga produktionsförluster, att smitta inte sprids i besättningen, att djuren inte blir kroniska eller får en kvarstående smitta samt att själva behandlingen tar så lite tid som möjligt. För att få en bättre inblick hade han även genomfört en intervjuundersökning bland några bönder för att ta reda på vad dessa anser om mastit. Den primära problematiken var att mastit stör arbetsrutinerna på gården. Flera lantbrukare pekade på den skuld de kände för att deras djur insjuknat, och att de kände att de misslyckats i sitt arbete att hålla djuren friska. Flera lantbrukare kände sig även ”omyndigförklarade” av praktiserande veterinärer och saknade en kreativ dialog. Andra aspekter som lantbrukarna berörde var kostnaderna (framför allt de dolda), de ofta dåliga behandlingsresultaten och den höga antibiotikaförbrukningen.

Joakim Holmdahl betonade ansvaret för den behandlande veterinären. Veterinär närvaro på gården måste skapa ett mervärde för lantbrukaren, det räcker inte att rycka ut med antibiotikasprutan när en juversjuk ko ska behandlas. Istället krävs ett systematiskt tillvägagångssätt med uppföljning av insatta åtgärder.

NYA MÖJLIGHETER

Mogens Jakobsen, med många år som nötpraktiserande veterinär bakom sig men nu anställd av Boehringer Ingelheim Vetmedica i Danmark, kommenterade hur synen på mastit i Danmark skiftat från totalt fokus på ”kill the bug” till att erkänna en mer komplex bild. Detta har medfört att veterinärt arbete på besättningsnivå ändrat karaktär till produktionsrådgivare och sparringpartner, uttolkare av samspelet mellan djuren och produktionsförhållandena på den enskilda gården. Mogens efterlyste ytterligare vetande om hur detta samspel påverkar det enskilda djuret, hur obalans i samspelet framkallar ohälsa och hur de olika aspekterna hanteras i samband med behandling av klinisk sjuklighet.

SAMMANFATTNINGSVIS

Syftet med symposiet var att starta en diskussion om hur man som praktiserande veterinär kan få en större tillfredsställelse i sitt dagliga värv genom att utveckla befintliga arbetsmetoder eller testa nya, ta större ansvar för resultatet av sitt arbete, skaffa ny kompetens och få ett utökat samarbete med lantbrukarna.

Eva Rusz resonemang är naturligtvis giltigt även vid behandling av mastit. För att kunna vara framgångsrik är det viktigt att med utgångspunkt i de faktiska förutsättningar som råder tänka igenom vad man vill åstadkomma med behand-

Veterinär närvaro på gården måste skapa ett mervärde för lantbrukaren, det räcker inte att rycka ut med antibiotikasprutan, betonade Joakim Holmdahl.

lingen: utan en definierad målsättning inget uppnått mål. Ynte Schukken, en av världens ledande juverhälsoforskare föreläser för närvarande under titeln *”Mastitis is changing”*. Om sjukdomen mastit förändras kanske även behandlingen måste modifieras. En vilja till förändring och förbättring är en förutsättning för att den behandlande veterinären ska nå framgång i sin mastitbehandling.

Slutsatsen blir att genom att hantera varje fall av mastit som unikt, genom att anpassa behandlingen efter de förutsättningar som föreligger och den målsättning som man enas om i samråd med lantbrukaren och genom att ta ansvar för utgången av behandlingen, har man en verklig möjlighet att uppnå framgång.

***THOMAS MANSKE,** leg veterinär, VMD, Boehringer Ingelheim Vetmedica Produktionsdjur, Box 467, 201 24 Malmö.

NOMINERA KANDIDATER

till förtroendeposter senast 1 juli

Sedan 2005 ska veterinärförbundets medlemmar direktvälja ledamöter i förbundsstyrelse och fullmäktige samt ordförande och vice ordförande i SVS. Valet sker under hösten men kandidater till posterna ska nomineras senast den 1 juli 2006.

Nominering – hur gör man?

- Alla förbundsmedlemmar som är röstberättigade till respektive organ kan nominera kandidater till förtroendeposterna och är också valbara. Mandatperioden för samtliga poster är två år med tillträde den 1 januari 2007.
- Nominering ska vara skriftlig (kan även ske via e-post) och innehålla ett antal uppgifter för att vara giltig. För att underlätta nomineringsförfarandet finns en särskild blankett som bifogades SVT 2/06. Blanketten finns också på veterinärförbundets hemsida www.svf.se.
- Nomineringen ska vara veterinärförbundets kansli tillhanda senast den 1 juli.

CEVA
erbjuder ett brett sortiment antibiotika

Gentaject® vet.
Gentamicin 100 mg/ml
100 ml, 12x100 ml

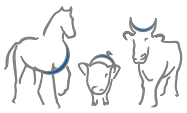

Bimotrim™ vet.
Trimetoprim och sulfadoxin
100 ml, 12x100ml, 3x12x100 ml

Bimoxyl™ vet.
Amoxicillin 150 mg/ml
100 ml, 12x100 ml

Tetroxy® prolongatum vet.
Oxytetracyklin 200 mg/ml
100 ml, 12x100 ml

CEVA Vetpharma AB
Tel: 046 - 12 81 00
www.cevavetpharma.se

CEVA SANTE ANIMALE

För info kontakta CEVA eller besök www.fass.se

ANTIBIOTIKA

Ny utredning granskar veterinär fältverksamhet

TEXT: JOHAN BECK-FRIIS

Behövs distriktsveterinärorganisationen eller kan dess uppgifter överföras till privata aktörer? Hur kan konkurrensförutsättningarna på den veterinära marknaden göras rättvisare? Kan tillsynen över djurskydd och veterinärernas yrkesutövning organiseras på ett bättre sätt? Det är några frågor som den nystartade Veterinärutredningen ska belysa och finna svar på.

Vid sitt sammanträde den 16 juni 2005 beslutade regeringen tillsätta en utredning för att kartlägga ”Veterinär fältverksamhet och viss veterinär myndighetsutövning”. Utredningen kom sedermera att döpas till Veterinärutredningen (Jo 2005:04), och under hösten 2005 tillsattes posterna som utredare och utredningssekreterare.

Till särskild utredare utsågs generaldirektören vid Statens Fastighetsverk, Bo Jonsson, som i sin tur valde juristen Olle Högrell till utredningens sekreterare.

UTREDNINGSUPPDRAGET

I utredningens direktiv skriver regeringen att det finns behov av att se över delar av dagens veterinärorganisation. Denna bedömning baseras på erfarenheterna från tio år med den nuvarande distriktsveterinärorganisationen (DVO) och tio års medlemskap i EU. Bedömningen baseras också på den kritik som bland andra Riksdagens revisorer har riktat mot DVO. Riksdagsrevisorerna menar att veterinärer sedan DVO omorganiserades 1995 varit missnöjda med statsmakternas sätt att utforma villkoren för statliga distriktsveterinärer och privatpraktiserande veterinärer. Missnöjet med villkoren, menar revisorerna, har försvårat samarbetet mellan olika veterinärgrupper om jourtjänstgöring och djurhälsoarbete. Det har också lett till sämre arbetsmiljö för veterinärer och till att de veterinära resurserna för djurhälsovård inte har tagits till vara på ett effektivt sätt.

Bo Jonsson, generaldirektör vid Statens Fastighetsverk, ska bland annat granska alternativa organisatoriska lösningar av den veterinära fältverksamheten.

Utredaren ska därför analysera nuvarande organisation och alternativa organisatoriska lösningar av den veterinära fältverksamheten. I detta ligger dels att utvärdera om förändringar bör genomföras när det gäller det statliga anslaget till DVO, dels att analysera och ta ställning till statens ansvar för sällskapsdjur och sporthästar. En utgångspunkt ska vara att konkurrensneutralitet mellan olika veterinärkategorier ska eftersträvas.

ANALYSER LEDER TILL ÄNDRINGSFÖRSLAG

Utredaren ska vidare titta på nuvarande organisation och alternativa organisatoriska lösningar av den myndighetsut-

MEDINOR
Ett AXIS-SHIELD bolag
Vi finns på Ve-TA dagarna 1–2 april 2006
Lång tradition, hög kvalité på labtester för human- och djurdiagnostik t ex
D-dimer
Koagulation
Klinisk kemi
Medinor AB • Box 1215 • 181 24 LIDINGÖ • Tel 08-544 812 00 • www.medinor.se

övning som utförs av praktiserande veterinärer. Han ska också analysera om det finns behov av att vidta åtgärder – utöver de regler som finns i dag om statliga arbetstagares rätt att ha vissa bisysslor – gällande statligt anställda veterinärers möjlighet att vid sidan av den statliga anställningen verka som privatpraktiserande veterinärer.

Utredaren ska slutligen granska Jordbruksverkets tillsyn över veterinär yrkesutövning, såväl tillsynen över den kliniska yrkesutövningen som tillsynen över den myndighetsutövning som utförs av praktiserande veterinärer. Utifrån analyserna ska utredaren ge förslag till eventuella författningsändringar som arbetet leder till.

FÖRUTSÄTTNINGSLÖS UNDERSÖKNING

– Vi ska göra en bred och förutsättningslös undersökning av marknadsförhållandena. Sedan ska vi titta på några alternativa modeller för en ny marknadsordning, säger Bo Jonsson, regeringens särskilde utredare.

En utgångspunkt för utredningen är att samhällets mål med den veterinära verksamheten och med djurskyddet fortfarande ska gälla. Det ska fortfarande finnas tillgång till veterinärtjänster i hela landet, dygnet runt. Frågan är dock om det statliga engagemanget i veterinärmarknaden måste se ut som det gör idag, säger Bo Jonsson. Det är en central fråga för utredningen. I regeringens direktiv sägs också att konkurrensneutralitet mellan olika veterinärgrupper ska eftersträvas.

Under utredningstiden kommer flera olika aktiviteter att genomföras. Redan i höstas gjordes intervjuer och gruppdiskussioner med veterinärer som sysslar med lantbrukets djur. Under våren ska en stor enkätundersökning genomföras.

– Vi planerar en totalundersökning. Det innebär att alla veterinärer som är verksamma med kliniskt veterinärarbete kommer att få en enkät hemsänd. Ju fler som svarar, desto bättre underlag får vi för våra förslag, påpekar Bo Jonsson.

ALLA FÅR HÖRA AV SIG

Öppenhet ska enligt utredaren prägla utredningsarbetet. Det innebär att alla som vill berätta om sina erfarenheter eller framföra synpunkter, funderingar och förslag som berör utredningen är välkomna att göra det. Det är en viktig del av underlaget, poängterar utredningssekreteraren Olle Högrell. Synpunkter kan lämnas via vanlig post, telefon eller e-post, berättar han. Det går också bra att lämna synpunkter direkt via utredningens hemsida. Där finns även kontaktuppgifter och en länk till regeringens direktiv, se www.sou.gov.se/veterinar

Utredningen ska vara klar i mars 2007. ■

Rabiesvaccinering av veterinärer och djursjukvårdspersonal?

SOFIA BOQVIST, leg veterinär, VMD.*

Mot bakgrund av den kraftigt ökade insmugglingen av hundar till Sverige, har risken att smittas med rabies diskuterats bland veterinärer och annan djursjukvårdspersonal. Myndigheterna ger här sin bedömning av vilka personer som tillhör riskgrupper för rabiessmitta, och vilka förebyggande åtgärder som bör vidtas.

Under de senaste åren har det diskuterats om svenska veterinärer bör vaccineras mot rabies. Diskussionen har handlat om att rabiesrisken förväntas öka med ökad illegal införsel av sällskapsdjur, ändrade gränskontrollregler och inrättande av hemisolering, samt kunskaper om att en del länder i Östeuropa har ett betydande antal rabiesfall hos djur varje år. Detta har bland annat tagits upp till diskussion i veterinärtidningen vid ett flertal tillfällen under våren 2005 (SVT nr 3/05, 4/05 och 5/05).

Våren 2005 genomförde SVA en riskvärdering på uppdrag av Jordbruksverket mot bakgrund av att illegal införsel av sällskapsdjur har ökat. Utifrån de antaganden som gjordes i riskmodellen uppskattades att två smuggelhundar per en miljon skulle vara infekterade med rabies. Dessutom uppskattades sannolikheten att få in minst en rabiesinfekterad hund med dagens smuggling till 0,4 procent per år. Vidare bedömdes risken variera beroende på ursprungsland. Risken ökar dessutom med ökat antal hundar som införs från de länder som var inkluderade. T ex var risken högst för hundar som insmugglats från Litauen (43 fall per en miljon insmugglade hundar).

RISKGRUPPER

På Smittskyddsinstitutet (SMI) finns en referensgrupp för vaccinationsfrågor (REFVAC) som tar fram kunskapsunderlag om vaccinering mot olika humaninfektioner. Underlagen används bland annat av Socialstyrelsen för utarbetande av rekommendationer.

Vid ett möte under hösten 2005 diskuterades vilka grupper i Sverige som bör erbjudas förebyggande rabiesvaccination samt vaccinering efter exponering (förutom inom resemedicinområdet), samt om vi bör ha en nationell policy för vaccination vid exponering för fladdermöss. Förutom olika representanter för humanmedicinen deltog även företrädare från SVA och SJV i mötet.

Socialstyrelsen och Arbetsmiljöverket ger rekommendationer om förebyggande vaccinering företrädesvis till riskgrupper som i yrket kan komma i kontakt med rabies. Baserat på detta har Previa (företagshälsovården) tidigare tillsammans med SMI, SVA och smittskyddsläkare föreslagit att detta bör tolkas som:

Personer verksamma vid laboratorium där arbete med rabiesvirus förekommer, patologer och obduktionstekniker inom

FOTO: TULLVERKET

Sannolikheten att få in minst en rabiesinfekterad hund med dagens smuggling uppskattades av SVA sommaren 2005 vara ca 0,4 procent per år.

FOTO: BENGT EKBERG

I dagsläget motiverar inte rabies- och djurinförselsituationen rekommendation om allmän vaccinering av veterinärer eller annan djursjukvårdspersonal, enligt SMIs bedömning.

veterinärmedicinsk verksamhet, karantänspersonal, gränskontroll- och djurparksveterinärer, epizootologer som i sitt arbete kan komma i kontakt med misstänkt rabiessmittat djur, fladdermusforskare och personal vid djursjukhus som vid tillfällig vård handhar djur från karantän.

REKOMMENDATIONER

Följande slutsatser drogs av REFVAC om förebyggande vaccinering mot rabies:

Personer exponerade för fladdermöss

Risken för rabies efter bett av svensk fladdermus bedöms vara mycket låg, möjligen något högre i södra Sverige. Det handlar årligen om enstaka personer och behovet av vaccination bör baseras på individuell bedömning beroende på typ av exponering och geografiskt område.

Personer i kontakt med illegalt införda hundar och hemisolering

Ingen rekommendation ges för närvarande om ökad vaccination i samband med hemisolering men SJV och SVA arbetar vidare med hur illegalt införda hundar ska hanteras.

Veterinärer och annan personal som kan komma i kontakt med smugglehundar

I dagsläget motiverar inte rabies- och djurinförselsituationen rekommendation om allmän vaccinering av veterinärer eller andra yrkesgrupper som kan komma i kontakt med illegalt införda sällskapsdjur. Däremot ska arbetsgivaren ha en plan i beredskap om veterinär eller annan personal blir biten av misstänkt rabiessmittat djur. I planen ska det t ex framgå vart den bitne ska vända sig för att snabbt få behandling. Arbetsgivaren ska också göra en riskbedömning om det finns behov att personal ska rabiesvaccineras i förebyggande syfte.

För att göra en korrekt riskbedömning kan arbetsgivaren diskutera med t ex smittskyddsläkaren, om hon/han inte själv har den kompetens som krävs. Om riskbedömningen leder till att personalen vaccineras ska man vara medveten om att detta måste följas upp med serologisk kontroll och omvaccination vid behov. Sköts inte detta finns det risk att man invaggas i falsk trygghet efter exponering av ett misstänkt rabiessmittat djur. Det är också viktigt att komma ihåg att vid exponering ska även en grundvaccinerad person ha postexpositionsprofylax.

Det är naturligtvis bra att försöka ta reda på varifrån ett djur kommer om det råder osäkerhet kring detta. Dessutom är det viktigt att inte utsätta sig för smittrisker i onödan genom att glömma bort/slarva med att använda skyddsutrustning såsom munkorg på hunden och handskar.

***SOFIA BOQVIST,** leg veterinär, VMD, Zoonoscenter, Avdelningen för sjukdomskontroll, SVA, 751 89 Uppsala.

Allergisk hund katt häst?

Veterinärdermatolog Babette Taugbøl kommenterar
HESKA receptor test
Skandinaviska testpaneler

Dr. Baddaky® Europe AB
Pb 44, 67321 Charlottenberg, post@dr.baddaky.no
telefon 0571-20230 telefax 0571-20335 www.drbaddaky.com

TACK

Svensk Veterinärtidnings referenter!

De personer som granskar vetenskapliga artiklar har flera delikata uppgifter att ansvara för. De ska garantera en miniminivå på artiklarnas vetenskapliga kvalitet, de ska fungera som rådgivare åt redaktionen och de ska hjälpa författarna att förbättra sina verk. Så är det i alla referentgranskade tidskrifter, och även i Svensk Veterinärtidning.

Under 1994 införde veterinärtidningen en genomgående och systematisk granskning av våra vetenskapliga artiklar. Sedan dess har hundratals manus passerat granskarnas kritiska ögon. Så gott som alla texter har i slutänden blivit bättre än när de lämnades in, även om det ibland inneburit mycket jobb för de inblandade. Gentemot författarna är granskarna anonyma, men deras arbete i det tysta innebär ofta att skribenterna får konstruktiva förslag till förbättringar, vilket kommer läsarna till godo.

Granskarna hjälper SVT att garantera en kompetent och rättvis bedömning av skribenternas arbete, bidrar till att gallra bort undermåliga artiklar och hjälper författarna att förbättra andra. Vi vet att referenter lägger ner många timmars arbete på varje artikel och att de är hårt belastade, också därför att samma specialisters kunskaper efterfrågas av andra. Referenterna utför dessutom granskningen på ideell basis, med huvudmotiveringen att främja kunskapsutvecklingen inom svensk veterinärmedicin.

För denna betydelsefulla insats vill SVTs redaktion, genom att publicera följande namnlista, tacka dem som bedömt artiklar för tidningen under 2005.

Vi gläder oss åt det starka engagemang för Svensk Veterinärtidning som visats, och hoppas på ett lika givande samarbete i framtiden.

JOHAN BECK-FRIIS
chefredaktör

FÖLJANDE PERSONER HAR GRANSKAT ARTIKLAR UNDER 2005:

Stefan Alenius
Bo Algers
Lars-Erik Appelgren
Björn Bengtsson
Viveca Båverud
Dan Christensson
Marie-Louise Danielsson-Tham
Anna Einarsson
Stig Einarsson
Torkel Ekman
Torkel Falk
Claes Fellström
Anders Franklin
Jan Frendin
Anders Gunnarsson
Lars Gustafson
Charlotte Hallén Sandgren
Berndt Klingeborn
Inger Lilliehöök
Ann Lindberg
Thomas Manske
Björn Olsen
Karin Persson Waller
Märit Pringle
Catharina Svensson
Lennart Söderquist
Nanna Åkerlund Denneberg

noterat

Djurskydd vid hästavel

Regeringen beslutade i maj 2005 att utse departementsrådet Madeleine Emmervall som särskild utredare med uppgift att analysera hur djurskyddet bör beaktas vid hästavel. Utredaren lämnade den 7 februari sitt delbetänkande ”Djurskydd vid hästavel” till jordbruksminister Ann-Christin Nykvist.

Svensk författning förbjuder avel som kan medföra lidande för djuren, men man vet mycket lite om vilka defekter som är ärftliga hos hästar, skriver utredaren. Hon lämnade därför ett antal förslag i sitt delbetänkande. Där föreslås bland annat att det tillsätts en vetenskaplig utredning som inventerar och sammanställer de ärftliga missbildningar och defekter som man idag vet är ärftliga hos häst.

Utredaren vill vidare utöka veterinärernas skyldighet att rapportera inom ramen för djursjukdata så att även ärftliga defekter hos häst rapporteras av veterinär till Jordbruksverket. Jordbruksverket ska därefter informera Djurskyddsmyndigheten om en inrapporterad ärftlig defekt hos en hästras har ökat. Djurskyddsmyndigheten bör i dessa fall informera avelsorganisationerna och respektive rasförening om förändringen.

Utredaren uppmanar regeringen att prioritera den forskning på häst som avser ärftliga defekter och forskning som syftar till att kartlägga hästens genuppsättning. Hon tror att en del resurser som idag läggs på att hitta behandlingar av vissa sjukdomar skulle, med en ökad kunskap om ärftliga defekter, kunna läggas på att i stället hitta orsaken till sjukdomen. ■

Rapport från SVS kollegium i januari 2006

Den 19–20 januari höll SVS kollegium årets första sammanträde. Detta är ett viktigt möte eftersom planeringen av programmet för Veterinärmötet då påbörjas. Under första dagen deltar därför alltid sektionernas utbildningsansvariga.

Kollegiet har i år en ny ordförande i Per Jonsson, länsveterinär i Södermanland. En av sektionerna har också ny ordförande nämligen Smådjurssektionen, där Bodil Ström-Holst har ersatt Anna Einarsson.

VETERINÄRMÖTET

Hela första dagen och en bra bit in på kvällen ägnades åt planering av programmet för årets Veterinärmöte. Flera sektioner var visserligen ännu inte färdiga med sina program men samtliga hade bra idéer och förslag. I stort sett klara var dock Försöksdjurssektionen som avser att bygga sitt program runt det pågående initiativärendet om anestesi av försöksdjur. Det beräknas vara klart för presentation till Veterinärmötet. Efter diskussion lovade man också att försöka inkludera anestesi, analgesi och avlivning av fåglar och reptiler för att därmed kunna locka en del smådjursveterinärer till sessionen.

Hästsektionen planerar ett program med farmakologisk inriktning rörande analgesi och eventuellt NSAID-preparat. Reproduktionsgruppen kommer troligen att samordna med Husdjurssektionen kring fertilitet hos våra husdjur. I övrigt har Husdjurssektionen en lång lista på aktuella frågeställningar som kan bli aktuella men samordning med Livsmedelssektionen, som tyvärr saknades på mötet, måste också ske. Smådjurssektionen är ännu inte klar med sitt programförslag men införsel- och smugglingsproblematiken är aktuell, vaccinationer i samband med resor och risker och regler vid internationellt avelsutbyte likaså.

Som plenarsession räknar kollegiet med att ta upp en aktuell fråga som berör större delen av kåren. Möjliga frågeställningar är veterinärernas arbetssituation och hur yrket har förändrats med ökat kvinnligt inslag, samt den ökande pressen från djurägarna och därav följande ökad stress och ansvar. Då denna del av programmet ännu inte är diskuterad med förbundsstyrelsen återkommer SVS med fler detaljer längre fram. Något kulturellt inslag blir det inte i år, arrangörerna samlar sig till en ny konstutställning framöver. I övrigt blir det ”same procedure as last year” i mångt och mycket med bibehållen tipspromenad, get-togheter-fest och en stor utställning.

INITIATIVÄRENDEN

Arbete pågår med de två initiativärenden som ska ta fram utbildningsprogram inom tandvård för hund och katt respektive häst. Husdjurssektionen kommer under året att starta ett initiativärende med avsikt att utarbeta ett program för ”specialistutbildning för allmänpraktiker”. En arbetsgrupp med deltagare från andra berörda sektioner finns nu färdig.

Inga nya initiativärenden presenterades denna gång men medel finns tillgängliga och det går bra att kontakta sektionerna om någon har idéer om problem som behöver belysas. Som uppföljning till initiativärendet om vaccination av hund och katt finns en permanent vaccingrupp inrättad. Denna kommer att följa utvecklingen på detta område och uppdatera förbundets policy vid behov.

REMISSHANTERING

Som följd av förbundets omorganisation har delföreningarna försvunnit som remissinstans för förbundet och i stort sett återstår bara SVS sektioner. Detta medför att sektionerna får ett större ansvar att framföra förbundets synpunkter i olika frågor. Sektionerna har därför uppmanats att engagera fler av sina medlemmar i remissarbetet, som inte nödvändigtvis måste ligga på sektionernas styrelsemedlemmar utan med fördel kan läggas ut på fler personer.

SPECIALISTUTBILDNINGARNA

Det pågår nu ett intensivt arbete med att få igång Steg II-programmen inom hund- och kattspecialiseringen. Ett tvådagarsmöte kommer att hållas den 16–17 februari där utbildningsprogram inom ämnena medicin, kirurgi, dermatologi, reproduktion, bilddiagnostik och kardiologi ska arbetas fram. Inom dessa ämnen finns nu tillräckligt många specialister för att bilda nya ESK-(examinations- och styrkommitté)-grupper. Hittills har 20 dispenser godkänts inom åtta olika ämnesområden och ett stort antal ytterligare dispenser är under behandling, i många fall behövs bara vissa kompletteringar.

CHRISTINA AROSENIUS
sekreterare i kollegiet

Sveriges Veterinärförbund 2006

(Stiftat 6 oktober 1860)

STYRELSE
Ordf: Karin Östensson (t o m 2007)
V ordf: Åsa Bergquist (t o m 2006)
Bo Eberhardson (t o m 2006)
Anders Forslid (t o m 2007)
Mikaela Heidrich (t o m 2007)
Per Sahlander (t o m 2006)
Elöd Szántó (t o m 2007)
Margareta Widell (t o m 2007)
Per Jonsson (SVS ordf) (t o m 2007)

HEDERSLEDAMÖTER
Svenska
Statsrådet m m Eric Holmqvist (1971)
F länsveterinären Gunnar Fogdegård (1987)
F länsveterinären Herbert Lundström (2002)

Utländska
F generalsekretær Svein Kvaløy, Oslo (1994)

STÄNDIGA LEDAMÖTER
Professorn Lennart Krook (1966)
Professorn Kurt Erne (1972)
Bibliotekarien Per-Ola Räf (1978)

FÖRTROENDERÅD
Christina Greko, Maria Jackert-Jernberger, Peter Jacobsson, Harald Jutterström, vakant; suppleant Lars Gustafson. (Valda t o m 2006)

SVFs OCH FÖRSÄKRINGSGIVARENS SKADEPRÖVNINGSNÄMND
För SVF: Staffan Rudberg (ordf), Inger Linderoth; suppleanter Gunnar Nilsson, Ilmars Dreimanis. (Valda t o m 2006)

PENSIONSNÄMND
Bengt Hurvell (ordf), Agneta Alderin, Claes Rülcker; suppleant Lena Englund. (Valda t o m 2006)

NÄMND FÖR AGRIA FÖRSÄKRINGS-BOLAGS UNDERSTÖDSFOND FÖR VETERINÄRER
För SVF: Christina Arosenius, Ilmars Dreimanis; suppleant Bengt Olof Häggmar. (Valda t o m 2006)

KOMMITTÉ FÖR UTDELNING UR SVFs UNDERSTÖDSFOND
Christina Arosenius, Ilmars Dreimanis; suppleant Bengt Olov Häggmar. (Valda t o m 2006)

REDAKTIONSKOMMITTÉ
Cecilia Lönnell (t o m 2007), Thomas Manske (t o m 2007), Anders Sandberg (t o m 2006), Anne Waldemarsson (t o m 2006), Alexandra Wilén (t o m 2006) samt Johan Beck-Friis (sekr, SVT).

RÅD FÖR VETERINÄRHISTORISK OCH BIOGRAFISK FORSKNING
Göran Jönsson (ordf), Herbert Lundström, Bengt Nordblom. (Valda t o m 2010)

VETERINÄRHISTORISKA MUSEET I SKARA
SVFs representanter i styrelsen: Bengt Hurvell; suppleant Lena Renström. Lars Garmer; suppleant Per Arnesson. (Valda t o m 2006)

DJURSKYDDSKOMMITTÉ
Elisabeth Bademo, Jan Kristoffersson, Birgitta Larsson, Beate Lundbäck, Aina Moe Bäck samt Johan Beck-Friis (ordf; djurskyddsansvarig på SVF). (Valda t o m 2006)

BANVETERINÄRKOMMITTÉ
Björn Sandgren (ordf) (t o m 2008), Annika Larsson Eldeklint (t o m 2007), Charlie Lindberg (t o m 2006); suppleant Lennart Rådberg (t o m 2006).

VALBEREDNING
Agnes Block, Carl Hård af Segerstad (sammankallande), Claes Nydahl, Edin Subasic, Barbro Wallius. (Valda t o m 2007).

BEREDNINGSUTSKOTTET
Lars-Erik Staberg, Susanna Hultberg; ersättare Susanna Sternberg Lewerin.

REPRESENTANT I WVAs GENERALFÖRSAMLING
Karin Östensson.

REPRESENTANTER I FVE
Christina Arosenius, Lena Stengärde, Margareta Widell, Karin Östensson.

REVISORER
Lars Bauman, Sven-Ove Olsson; suppleanter Björn Waldhagen, Dag Hultefors.

REPRESENTANT I SACOs KONGRESS
Förbundsordföranden; suppleanter: övriga AU-ledamöter samt förbundsjuristerna.

OMBUD I AKADEMIKERNAS ERKÄNDA ARBETSLÖSHETSKASSA (AEA)
Amelie Lothigius; suppleant Anders Lefrell.

FÖRBUNDETS MEDALJÖRER
Förbundets år 1898 instiftade Peter Hernqvist-medalj har hittills tilldelats följande:

Guldmedaljen
J Vennerholm och G Kjerrulf (1901), W Hallander (1905), J Ekelund (1923), A Tullberg (1924), A Pålman (1926), H Magnusson (1928), P Schmidt och V Tirén (1930), G Forssell och S Wall (1933), F Regnér och K Vide (1935), J Thygesen (1939), N Frykholm (1944), L Lavesson (1945), S Brock (1950), F Domö (1954), W Hallgren (1956), N Lagerlöf (1962), I Christenson (1968), K Borg, S Hydén, A Johanssen, F Löfstedt, N Ringarp och F Sevelius (1975), G Björkman, H Bergengren, M Ekstam och E Åkerblom (1979), A Bane (1980), J-A Hahn (1981), Ivar Dyrendahl, Ernst Pålsson och Sture A Nilsson (1984), Sten Hedner (1985), Bror Andersson och Ingemar Settergren (1987), Karl-Erik Dolk och Sven Ullberg (1988), Sven-Erik Sjöstrand (1998), Börje Gustafsson (2002), Nils-Olov Hellgren (2002), Gustaf Björck (2004).

Silvermedaljen
J Ekelund (1901), O Sandström (1905), B Carlström och A Hjärre (1931), O Carléns och E Henricsson (1932), N Lagerlöf och E Åkerblom (1934), I Christenson (1935), L Rambe (1938), F Lehnert (1939), W Hallgren och S Hoflund (1940), G Nohrman (1941), K Eriksson och K A Hermansson (1943), J Modig och I Sandberg (1944), S Rubarth (1947), I Alström, K Lilleengren, N Obel och G Wramby (1948), S Dyrendahl, O Garm, H Hedström, N Lannek och E Sandberg (1949), S Svensson, H Persson, E Åsbrink och H Brattgård (1976), Inga Hellberg och Herder Olsson (1979), Sune Lindh (1992), Mårten Carlsson (1994), Inga-Carin Enström (1996), Astrid Hamring och Barbro Hellgren (2002).

ANSTÄLLDA VETERINÄRERS FÖRENING (AVF)

Styrelse
Ordf: Torkel Ekman
Sekr: Arja Kautto
Hans Boström
Karina Burlin
Catharina Eliasson
Christer Gyllerup
Lars-Erik Staberg

FÖRETAGANDE VETERINÄRERS FÖRENING (FVF)

Styrelse
Ordf: Evamari Lewin
Anne Brunberg
Lennart Granström
Suppl: Inger Backlund

SVERIGES VETERINÄRMEDICINSKA SÄLLSKAP

Kollegium
Ordf: Per Jonsson
Vice ordf: Henrik Ericsson
Therese Edström
Karin Granath
Anne Haglund
Anna Ingvar Forslid
Bodil Ström-Holst

Gen sekr: Christina Arosenius

Sektioner
Livsmedelssektionen
ordf Karin Granath, sekr Elsie Carjemo.

Hästsektionen
ordf Anne Haglund, sekr Johan Blix.

Smådjurssektionen
ordf Bodil Ström-Holst,
sekr Robert D Cikota.

Husdjurssektionen
ordf Anna Ingvar Forslid,
sekr Thomas Manske.

Försöksdjurssektionen
ordf Therese Edström,
sekr Patricia Hedenqvist.

TIDIGARE RIKSFÖRENINGAR I SVF

Tidigare riksföreningar inom Sveriges Veterinärförbund (DVF, BVF, SYVF, FVET, VIAT, FVVI, DaVF) ingår från 1 januari 2006 inte längre i förbundets organisation.

Svenska distriktsveterinärföreningen – DVF (stift 11 dec 1909): ordf Lars-Erik Staberg, sekr Karin Lambertsson. Kvarstår.

Svenska besiktningsveterinärföreningen – BVF (stift 16 dec 1917): ordf Mona-Lisa Dahlbom Wiedel, sekr Laszlo Lak. Kvarstår.

Föreningen för veterinärer i administrativ tjänst – VIAT (stift 23 okt 1971): ordf Anders Norling, sekr Olle Rydell. Kvarstår.

Sveriges yngre veterinärers förening – SYVF (stift 24 maj 1934): Kvarstår 2006. Kontaktpersoner Mikaela Heidrich och Jonas J Wensman.

Föreningen veterinärer i enskild tjänst – FVET (stift 24 okt 1970): Avvecklas 2006.

Föreningen för veterinärer vid vetenskapliga institutioner – FVVI (stift 12 nov 1971): Avvecklas 2006.

Djursjukhusanställda veterinärers förening – DaVF (stift 16 dec 1978): Avvecklas 2006.

Privatpraktiserande Veterinärers Förening – PVF (stift 7 nov 2002): Har omvandlats till Företagande Veterinärers Förening (FVF).

LOKALFÖRENINGAR UTANFÖR SVF

Det är upp till varje förening att efter skedda val meddela veterinärförbundets kansli nya namn och mandattider.

Sällskapet för veterinärmedicinsk forskning (stift 14 april 1936): ordf Karin Persson Waller, sekr Karolina Törneke.

Svenska länsveterinärsällskapet (stift 5 dec 1974): ordf Georg Brännland, sekr Claes Lundgren.

Svenska militärveterinärsällskapet (stift 15 sept 1897): ordf Johan Beck-Friis, sekr Börje Nilsson.

Östergötlands veterinärförening (stift 7 sept 1879): ordf Susanne Lindahl, sekr Barbro Röken.

Skånska veterinärföreningen (stift 6 april 1891): ordf Catharina Peterson, sekr Karin Lindqvist Frisk. ➤

Nerike-Västmanlands veterinärsällskap (stift 3 febr 1892): ordf Torbjörn Gatu, sekr Ann Thorén.

Stockholm-Upplands veterinärsällskap (stift 23 febr 1901): ordf Lena Eliasson-Selling, sekr Ann Lindberg.

Värmlands veterinärsällskap (stift 30 sept 1905): ordf Sven Rejnö, sekr Åsa Lundgren.

Skaraborgs läns veterinärförening (stift 10 juni 1906): ordf Kajsa Holmstedt, sekr Håkan Ekesbo.

Södermanlands veterinärförening (stift 15 okt 1908): ordf Sven Reiland, sekr Per Jonsson.

Mellersta Norrlands veterinärsällskap (stift 12 sept 1915): ordf Rolf Melén, sekr Per Erik Hånell.

Övre Norrlands veterinärsällskap (stift 17 dec 1917): ordf Mats Westman, sekr vakant.

Blekinge veterinärsällskap (stift 23 sept 1922): ordf Gunnel Wittander, sekr Katarina Ljungcrantz.

Västmanlands veterinärförening (stift 8 nov 1930): ordf Barbro Stark, sekr Magdalena Bostedt.

Gotlands veterinärförening (stift 29 sept 1935): ordf Lennart Persson, sekr Anders G L Larsson.

Älvsborgs läns veterinärsällskap (stift 25 jan 1936): ordf vakant, sekr Gunnar Widén.

Göteborgs och Bohus läns veterinärsällskap (stift 29 sept 1945): ordf Lars-Magnus Olovson, sekr Lennart Pihl.

Dalarnas veterinärsällskap (stift 26 maj 1946): ordf Lars Åslund, sekr Bertil Jacobsson.

Gävleborgs läns veterinärförening (stift 26 maj 1946): ordf Roland Zetterholm, sekr Olof Johansson.

Hallands veterinärsällskap (stift 11 dec 1960): ordf Ilmars Dreimanis, sekr Christa Dörring.

Kalmar läns veterinärsällskap (stift 30 maj 1964): ordf Agneta Alderin, sekr Anneli Björsdorff.

Jönköpings läns veterinärsällskap (stift 19 mars 1988): ordf Katarina Svensson, sekr Klaus Buddeberg.

Kronobergs läns veterinärsällskap (stift 28 sept 1988): ordf vakant, sekr Mats Grabell.

Avd för klinisk kemi, BVF, SLU anordnar kurs i

Endokrinologiska sjukdomar hos hund och katt

Tid:	Måndag 15 maj, kl 9.30 till tisdag 16 maj, kl 16.00
Plats:	Loftets lilla sal, SLU, Uppsala
Innehåll:	Klinisk bild, diagnostik och behandling av hypo/hypertyreoidism, hypo/hyperadrenokorticism, diabetes mellitus/insipidus, hyperparatyreoidism, m m hos hund och katt. Kursen ges huvudsakligen i form av föreläsningar
Målgrupp:	Smådjurskliniker, max 40 st
Kursavgift:	3 400:– (inkl lunch och kaffe). Moms tillkommer.
Föreläsare:	Ray Nachrainer, Michigan State University, samt Tove Dahl o Harold Tvedten, SLU
Språk:	Huvudsakligen engelska
Kursansvarig:	Inger Lilliehöök
Anmälan:	Senast den 18 april till Inger Lilliehöök, Inger.Lilliehook@bvf.slu.se, fax 018-30 95 65. Alternativt: Avd för klinisk kemi, Box 7038, 750 07 Uppsala.
Frågor:	Inger Lilliehöök, tfn 018-67 16 16

Fakta om veterinärförbundets gruppförsäkringar 2006

Förbundsstyrelsen vill i samråd med Länsförsäkringar, If Skadeförsäkring och Max Matthiessen Liv- och Finansmäklare lämna följande information om de frivilliga gruppförsäkringar som medlemmarna kan teckna genom förbundet. Detta är en kortfattad beskrivning. Fullständiga bestämmelser finns i försäkringsavtal och villkor, som också ligger till grund för skadereglering.

Observera att inga försäkringar ingår per automatik i medlemsavgiften utan måste ansökas om!

NYHETER 2006

Nytt gruppförsäkringsavtal för personförsäkringar (liv-, olycksfall-, barn-, sjuk- och privatvårdsförsäkring).

Efter att tillsammans med Max Matthiessen Liv- och Finansmäklare AB ha utvärderat marknadens olika alternativ med avseende på försäkringsvillkor och priser, har förbundet valt Länsförsäkringar istället för Skandia som samarbetspartner för våra frivilliga gruppförsäkringar fr o m den 1 februari 2006. Detta beslutades på förbundsstyrelsemötet den 9 november 2005. Avgörande för valet av Länsförsäkringar har varit klart förbättrade försäkringsvillkor för majoriteten av medlemmarna.

Styrelsen har också beslutat att lägga ut administrationen av alla försäkringsfrågor rörande gruppförsäkringar till Max Matthiessen Liv- och Finansmäklare AB. Detta innebär att de kommer att vara betalningsmottagare av premierna och att alla frågor kring gruppförsäkringar skall ställas direkt till dem. Ny lagstiftning gör att rådgivning i försäkringsfrågor skall ges av utbildad personal, vilket i formell mening saknas på kansliet.

Max Matthiessen Liv- och Finansmäklare AB nås på telefon 08-613 28 55 eller e-post: grupp@maxm.se

LIVFÖRSÄKRING UTAN FÖRTIDSKAPITAL

Livförsäkring utan förtidskapital omfattar dödsfallskapital, pbb = prisbasbelopp.

Försäkringsbeloppet, 6 pbb (238 200 kr), 10 pbb (397 000 kr) eller 15 pbb (595 500 kr), gäller till och med 59 år. Från och med 60 år minskar beloppet med 10 procentenheter per år fram till 64 år. Från 64 år och fram till slutåldern 67 år är livförsäkringsbeloppet 50 procent av fullt belopp = 3 pbb (119 100 kr), 5 pbb (198 500 kr) respektive 7,5 pbb (297 750 kr).

Premie 2006 för livförsäkringen på 6 pbb för medlem under 40 år är 144 kronor för egen försäkring och 144 kronor för medförsäkrad. För medlem som fyllt 40 år är premien 480 kronor för egen försäkring och 480 kronor för medförsäkrad.

Premien för livförsäkringen på 10 pbb för medlem under 40 år är 240 kronor för egen försäkring och 240 kronor för medförsäkrad. För medlem som fyllt 40 år är premien 804 kronor för egen försäkring och 804 kronor för medförsäkrad.

Premien för livförsäkringen på 15 pbb för medlem under 40 år är 396 kronor för egen försäkring och 396 kronor för medförsäkrad. För medlem som fyllt 40 år är premien 1 212 kronor för egen försäkring och 1 212 kronor för medförsäkrad.

LIVFÖRSÄKRING MED ENKELT FÖRTIDSKAPITAL

Livförsäkring med enkelt förtidskapital omfattar dödsfallskapital, förtidskapital samt barnskydd. Information om dödsfallskapital, se ovan livförsäkring utan förtidskapital.

Förtidskapitalet är bestämt i förhållande till dödsfallskapitalet och den försäkrades ålder då utbetalning sker. Förtidskapitalet minskas från 30 års ålder och upphör när den försäkrade fyllt 60 år.

Rätt till utbetalning av förtidskapital eller del därav har försäkrad som blir minst 50 procent arbetsoförmögen i minst två år på grund av sjukdom eller olycksfallsskada före fyllda 60 år. Förtidskapitalet betalas ut med ett engångsbelopp efter två års sammanhängande arbetsoförmåga. Resterande belopp betalas ut efter sammanlagt fyra års sammanhängande arbetsoförmåga. Utbetalt belopp beräknas efter den försäkrades ålder vid respektive utbetalningstillfälle.

Maximalt försäkringsbelopp gäller upp till 29 år. Därefter reduceras beloppet, reduktionstabell finns i allmänna villkor. Exempel: En försäkrad (35 år) har livförsäkring med enkelt förtidskapital på 15 pbb. Efter två års sammanhängande arbetsoförmåga till minst 50 procent utbetalas 113 000 kr. Efter fyra år utbetalas 303 000 kr.

Barnskydd

Barnskydd ingår som en del i den försäkrades livförsäkring med förtidskapital. Försäkringen gäller för barns bestående arbetsoförmåga eller dödsfall. Försäkringsbeloppet är 10 pbb (397 000 kr) vid arbetsoförmåga och vid dödsfall ett halvt prisbasbelopp (19 850 kr). Försäkringen gäller längst till utgången av den månad barnet fyller 18 år. Försäkrade är försäkringstagarens arvsberättigade barn.

Om förhållandena är följande när försäkringen träder i kraft, omfattas inte barnet av försäkringen: ➤

➤ • om barnet beviljats vårdbidrag enligt lagen om allmän försäkring,
• om barnet vårdas på sjukhus eller annan vårdinrättning,
• om barnet fyllt 16 år.

Livförsäkring med enkelt förtidskapital kan tecknas av gruppmedlem och medförsäkrad på 6, 10 eller 15 pbb. Premien 2006 på 6 pbb för medlem under 40 år är 396 kronor för egen försäkring respektive medförsäkrad och för medlem som fyllt 40 år 684 kronor för egen försäkring respektive medförsäkrad.

För 10 pbb är premien för medlem under 40 år 660 kronor för egen försäkring respektive medförsäkrad och för medlem som fyllt 40 år 1 140 kronor för egen försäkring respektive medförsäkrad.

För 15 pbb är premien för medlem under 40 år 996 kronor för egen försäkring respektive medförsäkrad och för medlem som fyllt 40 år 1 692 kronor för egen försäkring respektive medförsäkrad.

Obs! Premiebefrielse ingår i försäkringen när försäkrad varit sammanhängande helt (100 %) arbetsoförmögen i en period av fyra år och fått utbetalning med engångsbelopp från förtidskapitalet efter fyra år.

GRUPPSJUKFÖRSÄKRING MOT INKOMSTBORTFALL

Om den försäkrade drabbas av arbetsoförmåga till minst 50 procent på grund av sjukdom eller olycksfallsskada utbetalas ersättning efter 90 dagar. Ersättning utbetalas för maximalt 48 månaders sammanhängande sjukskrivning.

Försäkringen har fyra olika ersättningsbelopp beroende på den försäkrades månadsinkomst. Vid månadsinkomst upp till 14 499 kronor är ersättningen 700 kronor per månad för heltidssjukskriven och årspremien är 312 kronor. Vid månadsinkomst mellan 14 500 och 26 999 kronor är högsta ersättning 1 400 kr/mån och årspremien 624 kronor, vid månadsinkomst mellan 27 000 och 39 999 kronor är högsta ersättning 2 100 kr/mån och årspremien 936 kronor och vid månadsinkomst på 40 000 kronor och uppåt är högsta ersättning 2 800 kr/mån och årspremien 1 248 kronor. Premien är inte avdragsgill i deklarationen.

Ersättningen är skattefri och utbetalas till så stor del som svarar mot graden av arbetsoförmågan (minst 50 %).

Ill: Claes Beck-Friis

GAMLA GRUPPSJUKFÖRSÄKRINGEN

Denna gruppsjukförsäkring upphör 1 februari 2006. För de medlemmar som i dag är anslutna kommer ovan nämnda sjukförsäkring att gälla. Överflytt kommer att ske enligt de övertagningsregler som Länsförsäkringar tillämpar. Se informationsbrev som samtliga medlemmar fick i december 2005.

GRUPPOLYCKSFALLSFÖRSÄKRINGEN

Förbundets gruppolycksfallsförsäkring gäller både under arbetstid och fritid. Ersättning kan betalas för medicinsk (nedsatt kroppsfunktion) eller ekonomisk (nedsatt arbetsförmåga) invaliditet.

Vid medicinsk invaliditet är olycksfallsskyddet maximalt 10 pbb (2006 = 397 000 kr). Ersättning utbetalas i förhållande till graden av invaliditet och minskas med 2,5 procentenheter för varje år som åldern överstiger 45 år. Vid 65 års ålder uppgår maximal invaliditetsersättning till hälften av det fulla försäkringsbeloppet. Försäkringens slutålder för medicinsk invaliditet är 67 år.

Vid ekonomisk invaliditet utbetalas ett maximalt invaliditetskapital på 20 pbb (2006 = 794 000 kr). Vid invaliditet minskas ersättningsbeloppet med 5 procentenheter för varje år som åldern överstiger 45 år. Ersättning betalas i förhållande till graden av invaliditet. Slutålder är 65 år.

Försäkringen omfattar även ersättning för nödvändiga och oundvikliga merkostnader, samt ersättning för skador på burna kläder och normalt medförda personliga tillhörigheter, högst 0,5 pbb. Dessutom ersätter gruppolycksfallsförsäkringen följande kostnader i den mån de inte ersätts från annat håll: Läkekostnader, rehabiliteringskostnader, sveda och värk, behandlingskostnader för tandskador samt resekostnader i samband med vård och behandling och merkostnader för resor mellan bostaden och arbetsplatsen under begränsad tid, om särskilt transportmedel måste anlitas.

I försäkringen ingår också ett krismoment som omfattar psykologkonsultationer för försäkrad som drabbats av ett traumatiskt tillstånd till följd av ersättningsbar olycksfallsskada, rån, hot eller överfall, makes eller barns dödsfall. Krismomentet gäller för den försäkrade i egenskap av privatperson, det vill säga ej i tjänsten. Försäkringen gäller ej för skador som tillfogats av någon i familjekretsen. Kristerapi ges med högst 10 behandlingar per försäkrad och skada. Premien för 2006 är 240 kronor för egen försäkring respektive medförsäkrad.

INVALIDITETSTILLÄGG

Invaliditetstillägget gäller dygnet runt. Olycksfallsskyddet är värdesäkrat och

Ill: Claes Beck-Friis

invaliditetskapitalet uppgår till 20 pbb (2006 = 794 000 kr) vid invaliditet. Ersättning utbetalas i förhållande till graden av invaliditet. Premien för 2006 är 180 kronor för egen försäkring respektive medförsäkrad.

BARNFÖRSÄKRING

Barnförsäkringen utbetalar ersättning vid invaliditet på grund av olycksfall eller sjukdom och gäller för alla den försäkrades barn. Makes/registrerad partners/sambos barn är försäkrade under förutsättning att barnet/barnen är folkbokförd på den försäkrades adress. Försäkringen gäller dygnet runt till och med utgången av det kalenderår barnet fyller 25 år. Anslutning till barnförsäkring sker utan hälsodeklaration. Observera dock de inskränkningar i giltighet som gäller för skador som inträffat innan försäkringen tecknats, medfödda sjukdomar m m. Vid eventuell skada görs hälsoprövning i efterhand.

Försäkringsbeloppet uppgår till max 30 pbb per barn (2006 = 1 191 000 kr). Ersättning utbetalas i förhållande till invaliditetsgraden (ex: vid 15 procent invaliditet utbetalas 178 650 kr). Vid olycksfall ersätts även läke-, tandskade- och resekostnader (de verkliga kostnaderna), merkostnader för skadade kläder, glasögon m m i samband med olycksfall som krävt läkarbehandling, övriga oundvikliga merkostnader på grund av olycksfallet, rehabiliteringskostnader.

Ett dödsfallskapital på 1 pbb betalas oavsett om dödsfallet beror på ett olycksfall eller en sjukdom. Premien för 2006 är 696 kronor. Du betalar endast en premie oavsett antalet barn.

SEPARAT BARNOLYCKSFALLS-FÖRSÄKRING

Sedan gammalt finns en separat barnolycksfallsförsäkring som gäller till och med utgången av det kalenderår barnet fyller 20 år. Denna försäkring upphör den 1 februari 2006 och ersätts med ovannämnda barnförsäkring.

PRIVATVÅRD FÖR GRUPPAVTAL

Försäkringen ger dig personligt omhändertagande när du behöver kvalificerad specialistläkarvård eller operation, utan lång väntan. Försäkringen omfattar: specialistläkarvård; operation, vård och behandling; eftervård; hjälpmedel under akut läkningstid; resor och logi. Försäkringen tillhandahåller också en sjukvårdsrådgivning, som är tillgänglig dygnet runt. Premien är 250 kr i månaden per person. Möjlighet finns för make/sambo att teckna försäkringen. Denna försäkring kommer att marknadsföras under våren 2006, dock finns det redan nu möjlighet att teckna försäkringen. Har du frågor om gruppsjukvårdsförsäkringen, ring Max Matthiessen, Grupp-Liv, tfn 08-613 28 55.

SENIORFÖRSÄKRING

Seniorförsäkring kan tecknas inom tre månader vid utträde på grund av uppnådd slutålder (67 år) för gruppavtalet.

ANSVARSFÖRSÄKRINGEN

Ansvarsförsäkringen är en frivillig gruppförsäkring som omfattar skadeståndsskyldighet för personskada och sakskada (= skada på djur) som försäkrad medlem kan åläggas i sin veterinärverksamhet. Försäkringen gäller i hela världen utom USA och Kanada. Försäkringen gäller härvid för veterinärverksamhet som den försäkrade bedriver i privatpraktik i form av egen rörelse:

Som enskild näringsidkare eller i enkelt bolag (med eller utan anställd personal) eller som handelsbolag, kommanditbolag eller aktiebolag (med eller utan övrig anställd personal).

Under de förhållanden som ovan angivits gäller försäkringen även för medlems eller medlems firma (bolag) arbetsgivaransvar. Försäkringen omfattar inte skadeståndsskyldighet som kan åläggas försäkrad medlem i annan verksamhet än försäkrad veterinärverksamhet enligt ovan eller åvilar annan arbetsgivare än enligt ovan. Försäkringen gäller inte för feldiagnos som inte förorsakat skada på djuret.

Försäkringen finns i två olika ersättningsnivåer vilket är nytt från 2006. ➤

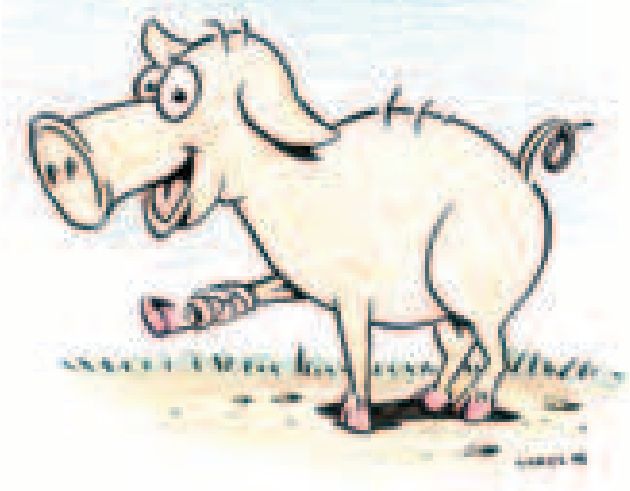

Ill: Claes Beck-Friis

Ill: Claes Beck-Friis

➤ 1. Maximalt försäkringsbelopp vid personskada är 10 miljoner kronor och vid sakskada (= skada på djur) 2 miljoner kronor. Självrisken uppgår vid varje skadetillfälle till 7 procent av prisbasbeloppet (2006 = 2 779 kronor). Premien för 2006 är 252 kronor.

2. Maximalt försäkringsbelopp vid personskada är 10 miljoner kronor och vid sakskada (= skada på djur) 5 miljoner kronor. Självrisken uppgår vid varje skadetillfälle till 7 procent av prisbasbeloppet (2006 = 2 779 kronor). Premien för 2006 är 520 kronor.

VETERINÄRUTRUSTNINGS-FÖRSÄKRINGEN

Försäkringen avser allriskförsäkring av veterinärutrustning (instrument och liknande) inklusive tillbehör samt varor, varmed avses medicin, förbandsartiklar och liknande. Mobiltelefon, personsökare, ultraljudsapparat, röntgenutrustning, framkallningsapparatur och autoklav ingår dock inte i försäkringen. Försäkringsbeloppet uppgår till maximalt 3 pbb (2006 = 119 100 kr) för egendom tillhörig en och samma veterinär. Självrisken är 500 kr. Premien för 2006 är 235 kronor.

Observera att veterinärutrustningsförsäkringen endast kan sägas upp till årsförfallodagen, som är den 1 januari varje år. Enda undantaget är om du sålt din utrustning. Då kan försäkringen upphöra från nästkommande månadsskifte efter det att skriftlig avanmälan inkommit till veterinärförbundet.

Förbundet håller på att se över denna försäkring och hoppas kunna presentera en lösning där försäkringen täcker mer än den gör idag.

PRAKTIKFÖRSÄKRING FÖR PRIVATPRAKTISERANDE VETERINÄRER

Förbundet förmedlar även en praktikförsäkring för de medlemmar som är egna företagare och som önskar ett mer omfattande försäkringsskydd för dyrare utrustning. I samarbete med If Skadeförsäkring har förbundet tagit fram en försäkring som omfattar både utrustning och ansvar, inklusive behandlingsansvar, dvs felbehandling av djur som förorsakat skada på djuret (försäkringsbelopp max 2 miljoner). Försäkringen omfattar även avbrott på grund av ersättningsbar egendomsskada, rättsskydd, krisskydd och tjänstereseförsäkring. Försäkringen administreras av If. Vill du ha mer information kontakta If:s kundcenter, tfn 020-56 56 56. Medlemmar i förbundet får cirka 15 % rabatt på If:s ordinarie premie för småföretagarförsäkring.

HEM- OCH VILLAFÖRSÄKRING

Veterinärförbundet kan i samarbete med If Skadeförsäkring även erbjuda dig som medlem 15% grupprabatt på If:s ordinarie pris på hem- och villaförsäkring. Utöver detta finns också *If-bonus* som kan ge dig ytterligare upp till 20 % rabatt på hem- och villaförsäkringen samt på dina övriga privata sakförsäkringar, t ex bil- och fritidshusförsäkring. Detta bonussystem bygger på antal försäkringar som tecknas.

Exempel: Hem/Villaförsäkring

Ordinarie pris	2 000 kr
Rabatt via SVF (15 %)	-300 kr
If-bonus (20 %)	-340 kr
Totalt	1 360 kr

I exemplet ovan har vi räknat på att du tecknat 4 st försäkringar eller fler i If, vilket ger 20% i If-bonus. För att få reda på hur mycket pengar du kan spara ringer du If, tfn 020-655 655. ■

Hanteringen av djurskyddsfrågorna – en slutkommentar

Martin Wierup framförde i SVT 14/05 kritik mot organisationen av veterinärförbundets djurskyddsarbete. Insändaren återkommer här i samma ärende.

I SVT nr 14/05 lyfte jag rubricerad fråga. Jag reagerade mot att ansvaret för djurskyddsfrågorna i praktiken lagts på en person som i sin roll som chefredaktör dessutom kan styra debatten.

Till stora delar ställer jag mig bakom Karin Östenssons svar. Där upplystes jag om att hemsidan visar att djurskyddsfrågorna redan hanteras av SVS genom djurskyddskommittén. Efter förnyat sökande på hemsidan fann jag att situationen är värre än jag trodde och återkommer därför. Kommittén består av fem ledamöter från SVS lika många sektioner. Men den leds av en sjätte ledamot, förbundets djurskyddsansvarige, Johan Beck-Friis. Nu har samma person alltså givits följande uppdrag: ansvarig utgivare för veterinärtidningen, chefredaktör för veterinärtidningen, informationschef för veterinärförbundet, djurskyddsansvarig för veterinärförbundet, ordförande i SVFs djurskyddskommitté.

När chefredaktören dessutom, som Karin skriver, har en särskild journalistisk frihet att själv styra innehållet i veterinärtidningen blir maktkoncentrationen oacceptabel. Man kan inte hävda att djurskyddsfrågorna hanteras av SVS.

En förebild kan vara den i dag gängse hantering som tillämpas exempelvis inom EU. En vetenskapligt baserad riskbedömning ligger som grund för riskhanteringen. En avgörande trovärdighetsfråga är att riskhanterarna inte deltar i riskbedömningen. I annat fall riskeras att riskbedömningen blir ett lydigt instrument för riskhanteraren. År 2003 ordnades därför en särskild workshop (www.ra-rm.com) om samverkan mellan dessa två funktioner. När förbundet tar ställning i en djurskyddsfråga är detta en riskhantering som därför bör baseras på en process som medlemmarna och även allmänheten har full insyn i och förtroende för.

Det är mot denna bakgrund som jag åter hävdar att den veterinärmedicinska bedömningen av djurskyddsfrågorna även i praktiken skall flyttas till SVS. Jag menar att djurskyddskommittén självklart skall ledas av en av SVS representanter och förbundets djurskyddsansvarige bör naturligt nog också hämtas från SVS. Om förbundet i debatten vill profilera djurskyddsfrågorna kan förslagsvis informationschefen ha närvarorätt eller möjligen vara adjungerad ledamot i kommittén. Nuvarande personalunion på ordförandeposten i djurskyddskommittén med chefredaktörsposten måste upphöra (skilj riskbedömning från riskhantering). Man kan inte sitta på två eller flera stolar samtidigt. Detta inser nog också förbundsledningen liksom Johan och kanske kan det hela betraktas som ett resultat av att den nya organisationen ännu inte kommit att fungera i praktiken som Karin anger. Mitt syfte har varit att lyfta en som jag anser angelägen fråga.

MARTIN WIERUP

Fotnot: Givetvis är min avsikt vare sig i detta eller i föregående inlägg att vända mig mot Johan Beck-Friis djurskyddsengagemang.

Neurology for the clinician – can be fun!!

Prof Richard LeCouteur, School of Veterinary Medicine, University of California, Davis håller en tvådagars kurs på engelska i Jönköping 6–7 oktober 2006, i samarbete med Djursjukhuset i Jönköping AB.

Fullständig annons kommer i SVT i slutet av juni.

Frågor redan nu?
Kontakta Veterinär Anne Carlswärd eller Cecilia Abelson 036-341880

Samtal pågår

SVF-ordföranden Karin Östensson kommenterar Martin Wierups insändare om SVFs hantering av djurskyddsfrågorna.

replik

Det här blir till stor del en upprepning av svaret i SVT nr 14/05, men jag förstår att vissa uppgifter måste tydliggöras. Avseende de uppdrag som ligger på samma tjänst som chefredaktör på SVT så är det tre funktioner vars koppling är ganska naturlig och som först kan kommenteras kort. Att chefredaktören också är ansvarig utgivare är en vanlig och accepterad konstruktion, bland annat eftersom det knappast är någon annan än chefredaktören, särskilt på en tidskrift av det här slaget, som kan ha den kontinuerliga kunskapen om vad som publiceras. En kunskap som är nödvändig att ha för att kunna ta det ansvaret.

Då det gäller informationschefskapet är det numera nästan nödvändigt att utse en person som ansvarig för extern information, framför allt för att det ska bli tydligt för externa aktörer vart de ska vända sig för att hitta kanalen in i förbundet. Tidigare skedde kontakterna lite på måfå till kansliet. Uppdraget brukar i olika organisationer läggas på en tjänst som även på annat sätt berör information. I SVF är det SVT som explicit handhar information och det blev naturligt att lägga den externa kontaktfunktionen för information på chefredaktören för SVT. Informationschefen ska sprida information och svara på frågor som har givna svar men i övrigt slussa vidare till lämpliga ansvariga. Men vad jag förstår så är det främst uppdragen som avser djurskyddsfrågorna som Martin vill fokusera på.

FULLMÄKTIGE FASTSTÄLLDE INSTRUKTIONEN

Jag har tidigare redogjort för djurskyddskommittén och bakgrunden till att just informationschefen utsågs som djurskyddsansvarig. Det bör poängteras att det var förbundets högsta beslutande organ, fullmäktige, som 2000 fastställde instruktionen för ”djurskyddskommittén och djurskyddsansvarig”. Konstruktionen hade då alltså en bred förankring. Att den enskilde tjänsteinnehavaren inte har något ansvar för att tjänsten har ålagts ett flertal uppdrag är förstås självklart!

Martin skriver att ”situationen är värre än jag trodde” och avser då det faktum att den djurskyddsansvarige också är ordförande i djurskyddskommittén. Att den djurskyddsansvarige på något sätt måste ha en förankring i djurskyddskommittén var och är självklart. Att den som har den uppgiften också utsågs som just ordförande i djurskyddskommittén var sannolikt mest en praktisk lösning även om man kan ha invändningar emot den. I Martins lista över funktioner som ligger på samma tjänsteinnehavare är det kanske alltså inte så konstigt att den djurskyddsansvarige också är ordförande i djurskyddskommittén men det som avviker från gängse ordning är att det inte är en förtroendevald person som har de här uppdragen. En bevekelsegrund för att ha haft just den här konstruktionen har varit att det är synnerligen önskvärt med en kontinuitet då det gäller djurskyddsansvaret som inte kan uppnås med förtroendevalda som byts ofta.

FÖRUTSÄTTNINGSLÖS ÖVERSYN

Redan i mitt förra svar skrev jag att vi gör en förutsättningslös översyn av alla förbundets kommittéer, råd och nämnder i och med implementeringen av den nya organisationen av förbundet. Arbetsordningen och/eller instruktionerna är i flera fall inte riktigt bra. Avsikten med översynen är förstås att försöka skapa bättre förutsättningar för en god aktivitet och kvalité i gruppernas arbete samt för att medlemmarna de facto ska förmå utöva ett starkt inflytande. Vi upplever oss alla ha allt mindre tid att ägna år förtroendeuppdrag på vår fritid.

Eftersom översynen gäller alla kommittéer så inbegriper den naturligtvis även instruktionen till djurskyddskommittén och den djurskyddsansvarige. Men det poängterade jag inte i mitt förra svar eftersom jag tyckte att det var självklart. Nåväl, nu är det i alla fall så. Den översyn som Martin Wierup efterlyser är igång. En arbetsgrupp tillsattes redan i november, men fritidsarbetande förtroendevalda kan inte arbeta så intensivt. Översynen ska ske skyndsamt men det gäller att göra den med stor eftertanke. Vi måste finna en konstruktion som avhjälper bristerna men inte gör att vi tappar taget. Så för att tydliggöra mitt budskap: Processen är i full gång. Samtal pågår.

KARIN ÖSTENSSON
ORDFÖRANDE, SVF

Vilken är din diagnos? – Svar

SVAR
Förmaksflimmer, 220 slag/minut.

DISKUSSION
Förmaksflimmer kännetecknas av en totalt oregelbunden kammarrytm och avsaknad av P-våg. Vid förmaksflimmer bombarderas AV-knutan med ofta flera hundra förmaksimpulser per minut. Eftersom AV-knutans refraktärsperiod är relativt lång, överleds endast en del av dessa till kammaren och detta sker synbarligen slumpvis, vilket medför att kammarrytmen blir mycket oregelbunden.

Förmaksflimmer är en ovanlig hjärtrytm hos katt och ses i förekommande fall nästan uteslutande i samband med hjärtsjukdom. Hos denna katt kunde bakomliggande hjärtsjukdom inte påvisas med ekokardiografi/dopplerundersökning.

Eftersom katten var symtomfri och ingen bakomliggande hjärtsjukdom kunde påvisas, är behandling sannolikt inte indicerad i detta fall. Om man väljer att behandla på grund av den något höga hjärtfrekvensen är en β-blockare, t ex atenolol (Tenormin), ett lämpligt förstahandsval.

EKG-fall av intresse för publicering i SVT kan skickas till Anna Tidholm, c/o SVT-redaktionen. Registreringen bör vara avledning II med hastigheten 50 mm/sek och amplituden 1 cm = 1 mV. Både kompletta fallbeskrivningar och frågeställningar riktade till Anna Tidholm tas emot.

Sveriges lantbruksuniversitet
Institutionen för husdjurens miljö och hälsa, Skara

söker

Forskningsassistent

Institutionen för husdjurens miljö och hälsa i Skara, bedriver forskning, undervisning och information inom områdena djurhälsa, djurbeteende, inhysning, skötsel, utfodring, stallmiljö och den yttre miljön. För vidare information, se *www.hmh.slu.se.*

Är du intresserad av att prova på forskning inom området djurhälsa och djurmiljö för olika djurslag?

Vi söker nu en forskningsassistent som skall delta i planering och genomförande av forskningsprojekt rörande husdjurs miljö och hälsa främst inom området nöt, svin och fjäderfä. Du kommer att få möjlighet att arbeta självständigt men i en intressant forskargrupp. Anställningen är på sex månader, med möjlighet till förlängning. Tillträde snarast.

Vi söker dig som har veterinärexamen och körkort.

SLU är en arbetsplats där mångfald och jämn könsfördelning eftersträvas.

Ytterligare information
- Stefan Gunnarsson, tfn 0511-672 16
- Bo Algers, tfn 0511-672 00

Fackliga företrädare
- SACO: Maria Tivemo Eftring, tfn 0511-671 96
- ST: Lars Johansson, tfn 0511-671 38

Välkommen med din ansökan **märkt med ref.nr 390/06** samt meritförteckning och övriga handlingar som skall ha inkommit till Registrator, SLU, Box 7070, 750 07 Uppsala **senast 20 mars 2006**.

Intensiv debatt om ligghallar

Djurskyddsmyndigheten har i ett antal medier och av olika aktörer under januari och februari kritiserats för att inte ge dispens från kravet på ligghallar till utegångsdjur. Ärendet gäller en större köttdjursbesättning i Skåne. Som argument för dispens har bland annat framförts att kommunen och länsveterinären intygar att ranchen har god djurhälsa och gott djurskydd utan ligghall.

I ett pressmeddelande den 27 januari motiverar Djurskyddsmyndigheten sin inställning genom att slå fast att det är väsentligt med ligghallar för djurskyddet. Ett gott djurskydd innebär att djur som går ute under vintern har skydd från väder och vind samt tillgång till en torr och ren liggplats, skriver myndigheten. En mycket tät barrskog i kuperad terräng eller skyddande klippformationer skulle kunna fungera som väderskydd motsvarande en ligghall. Att det är fråga om en härdig ras är själva förutsättningen för utedrift och inte någon grund för dispens, menar Djurskyddsmyndigheten. ■

Ja till massvaccinering av hönor

EU-kommissionen gav den 22 februari klartecken till Frankrike och Nederländerna att genomföra massvaccinering av hönsfåglar för att förebygga utbrott av fågelinfluensa. Det är dock bara inom avgränsade områden som vaccinering godkänns. För Frankrikes del handlar det om vaccinering av 900 000 änder och gäss i områdena Landes, Loire-Atlantique och Vendée, områden som anses speciellt utsatta för smitta.

I Nederländerna omfattar vaccinationsprogrammet hobbybesättningar samt utegående fjäderfäbesättningar, sammanlagt mellan sex och åtta miljoner fåglar. Enligt TT är det första gången som massvaccinering tillåts i EU. Beslutet är kontroversiellt på grund av att vaccineringen kan bidra till att dölja smitta, och bland andra svenska veterinära företrädare var motståndare till det. Vaccination kan också leda till att länder utanför EU inför importrestriktioner.

Källa: www.atl.nu och svt.se den 22 februari. ■

SLIPNING

Skär 70:–, Saxar 65:–
Garanti, snabb leverans

Marknadens lägsta priser
på klippmaskiner
Oster A5 inkl skär 1.430:–

Priser exkl moms

Lyckliga Fåret Skärsliperi
Prästavägen 254
263 91 Höganäs
042-722 83, www.lyckliga.nu

Hitta orsaken till kastning hos sto

Säker diagnostik - du väljer omfattning

SVA erbjuder två olika nivåer:

• **Få svar på om kastningen orsakats av virus**
Virologisk PCR-diagnostik för EHV-1, EHV-4 och EAV.

• **Få svar på samtliga påvisbara kastningsorsaker**
Fullständig obduktion inklusive bakteriologisk och virologisk undersökning.

Mer information finner du på vår hemsida www.sva.se.
Självklart är du också välkommen att kontakta oss på Avdelning för Virologi tel 018-67 43 60 eller Avdelning för Patologi 018-67 40 86.
Vi hjälper gärna till och svarar på frågor.

Tel: 018-67 40 00
Fax: 018-67 44 67
E-post: sva@sva.se
Hemsida: www.sva.se

SVA
STATENS VETERINÄRMEDICINSKA ANSTALT

kongresser & kurser

SVENSKA

Nya

6–7/4 -06. KURS I UTREDNING AV NEUROLOGISKA FALL, HUND OCH KATT arrangeras i Uppsala av SLU Kompetenscentrum smådjur. Info: Maria Dimopoulou, e-post Maria.Dimopoulou@kirmed.slu.se, http://smadjur.slu.se (annons i SVT 2/06)

24/4 -06. SPEAKER TOUR DERMATOLOGY arrangeras i Göteborg av Hill's Pet Nutrition. Info: Marie Nordwall, tel 08-506 686 07, e-post marie_nordwall@hillspet.com

26/4 -06. SPEAKER TOUR DERMATOLOGY arrangeras i Uppsala av Hill's Pet Nutrition. Info: Marie Nordwall, tel 08-506 686 07, e-post marie_nordwall@hillspet.com

26/4 -06. SPEAKER TOUR DERMATOLOGY arrangeras i Stockholm av Hill's Pet Nutrition. Info: Marie Nordwall, tel 08-506 686 07, e-post marie_nordwall@hillspet.com

Böcker för Veterinärer

Vi fixar era böcker med

HÖG TILLGÄNGLIGHET och alltid BRA PRISER

BOKIMPERIET AB
Teknikringen 1F
583 30 Linköping

Telefon: 013-36 96 66
Fax: 013-36 96 69

Hemsida:
www.bokimperiet.com

E-post:
order@bokimperiet.com eller
fraga@bokimperiet.com

LÄNSSTYRELSEN
BLEKINGE LÄN

söker

Länsveterinär

se www.k.lst.se

6–7/10 -06. NEUROLOGY FOR THE CLINICIAN – CAN BE FUN! arrangeras i Jönköping i samarbete med Djursjukhuset i Jönköping AB. Info: Veterinär Anne Carlswärd eller Cecilia Abelson, tel 036-34 18 80 (annons i denna tidning)

Tidigare publicerade

9/3 -06. INTERAKTIVT KARDIOLOGIMÖTE ANGÅENDE HJÄRTPROBLEM PÅ HUND, Lund. Arr: Boehringer Ingelheim Vetmedica. (SVT 2/06)

16/3 -06. INTERAKTIVT KARDIOLOGIMÖTE ANGÅENDE HJÄRTPROBLEM PÅ HUND, Upplands Väsby. Arr: Boehringer Ingelheim Vetmedica. (SVT 2/06)

16–17/3 -06. KURS I EKG-AVLÄSNING OCH BEHANDLING AV HJÄRTSJUKDOMAR, Knivsta. Arr: Svenska Djursjukhusföreningen Utbildning AB. (annons i SVT 1/06)

16–18/3 -06. SKALPELLENS VÅRMÖTE, Falun. Arr: Falu Djursjukhus. (SVT 2/06)

18–19/3 -06. DISTANSDOMAR- OCH VETERINÄRTRÄFFEN, Solna. Arr: Svenska Ridsportförbundet. (SVT 2/06)

22–23/3 -06. SVENSKA DJURHÄLSOVÅRDENS FORTBILDNINGSKONFERENS, Halmstad (SVT 16/05, annons i SVT 1/06)

25–26/3 -06. KURS I RADIOLOGI GRUND, SMÅDJUR OCH HÄST, Uppsala. Arr: Svenska Djursjukhusföreningen Utbildning AB. (SVT 1/06)

1–2/4 -06. VE-TA-DAGARNA, Västerås. Arr: Svenska Djursjukhusföreningen Utbildning AB. (SVT 1/06)

6/4 -06. INTERAKTIVT KARDIOLOGIMÖTE ANGÅENDE HJÄRTPROBLEM PÅ HUND, Sundsvall. Arr: Boehringer Ingelheim Vetmedica. (SVT 2/06)

15–16/5 -06. KURS I DIAGNOSTIK AV ENDOKRINOLOGISKA SJUKDOMAR HOS HUND OCH KATT, Uppsala. Arr: Avd f bilddiagnostik och klinisk kemi, BVF, SLU. (SVT 2/06, annons i SVT 3/06)

27-28/5 -06. PRACTICAL COURSE IN LONG BONE FRACTURE TREATMENT WITH INTERLOCKING NAIL TECHNIQUE AND LOCKING PLATE TECHNIQUE, Göteborg. Arr: Blå Stjärnans Djursjukhus Göteborg. (SVT 2/06, annons i SVT 3/06)

29/5–2/6 -06. Kurs i artificiell insemination av hund Arr: Institutionen för kliniska vetenskaper vid SLU. (annons i SVT 1/06)

11–12/6 -06. Kurs i Djurtandvård, praktisk endodonti, Halmstad. Arr: Accesia. (SVT 2/06)

7–8/7 -06. Kurs i Djurtandvård, extraktioner/teknik, Halmstad. Arr: Accesia. (SVT 2/06)

9–10/11 -06. Årets Veterinärmöte, Ultuna. Arr: Sveriges Veterinärmedicinska sällskap och Sveriges Veterinärförbund (SVT 16/05)

17–18/11 -06. Kurs i Massage steg 1, hund, Göteborg. Arr: Svenska Djursjukhusföreningen Utbildning AB. (SVT 1/06)

17–18/11 -06. Kurs i Dermatologi steg 2, Knivsta. Arr: Svenska Djursjukhusföreningen Utbildning AB. (SVT 1/06)

Internationella

Fler internationella kurser hittar Du på Vet Agendas hemsida: www.vetagenda.com och på British Small Animal Veterinary Associations hemsida: www.bsava.com

Nya

1–2/4 -06. ESVONC Spring Meeting arrangeras i Ljubljana, Slovenien av European Society of Veterinary Oncology. Info: www.esvonc.org

19–23/4 -06. Veterinary Chiropractic for Horses and companion Animals – Modul 1 Cervical arrangeras i Andechs, nära München, Tyskland av BackBone-Academy for Veterinary Chiropractic and Healing Arts. Info: BackBone-Academy for Veterinary Chiropractic and Healing Arts, Lindenstr. 4, D-27419 Kalbe, Germany. Tel + 49-4282-590688, fax +49-1212-5-10329180, website: www.BackBone-Academy.com (annons i denna tidning)

31/5–4/6 -06. Veterinary Chiropractic for Horses and companion Animals – Modul 2 TL arrangeras i Andechs, nära München, Tyskland av BackBone-Academy for Veterinary Chiropractic and Healing Arts. Info: BackBone-Academy for Veterinary Chiropractic and Healing Arts, Lindenstr. 4, D-27419 Kalbe, Germany. Tel + 49-4282-590688, fax +49-1212-5-10329180, website: www.BackBone-Academy.com (annons i denna tidning)

5–9/6 -06. Feeding the Dairy Cow – Level I: Principles and Practice arrangeras i Somerset, Storbritannien av Dr A T Chamberlain MRCVS, Animed Veaterinary Group, Botley Road, Shedfield, Southampton, SO32 2GJ, UK, tel 01329 833112, fax 01329 834307, e-post courses@rumnut.com, hemsida www.rumnut.com/courses.htm

29/6–1/7 -06. 15th Annual Scientific Meeting of the ECVS arrangeras i Sevilla, Spanien. Info: www.ecvs.org, Traberpark "Den Heyberg" B-299, Im Auwelt 45, D-47624 Kevelaer, Germany. Tel: +49 2832 952299, fax: +49 2832 952799, e-post: djr.vet@t-online.de

26–30/7 -06. Veterinary Chiropractic for Horses and companion Animals – Modul 3 Sacropelvic arrangeras i Andechs, nära München, Tyskland av BackBone-Academy for Veterinary Chiropractic and Healing Arts. Info: BackBone-Academy for Veterinary Chiropractic and Healing Arts, Lindenstr. 4, D-27419 Kalbe, Germany. Tel + 49-4282-590688, fax +49-1212-5-10329180, website: www.BackBone-Academy.com (annons i denna tidning)

6–10/9 -06. Veterinary Chiropractic for Horses and companion Animals – Modul 4 Extremities arrangeras i Andechs, nära München, Tyskland av BackBone-Academy for Veterinary Chiropractic and Healing Arts. Info: BackBone-

Barnledighetsvikariat
Mariestad/Töreboda/Hova

Stor- och smådjurspraktik i djurtätt område. Tjänsten innebär ett vikariat i privat regi, kundunderlag och lokaler finns – du blir din egen företagare. Tillträde april/maj eller enl. ö.k.

För ansökan och vidare info kontakta:
Karoline Wahn Ekelund, Ekby-Vallby Ekelund 1, 542 93 Mariestad
Tel: 0733-46 60 57, E-mail: vet_kina@hotmail.com

Jobb som distriktsveterinär

Distriktsveterinäravdelningen söker nu veterinärer till följande stationer:

Karlskrona – en anställning på 75–100 % (dnr 06-1269/06)

Fullständig annons finns på internet:
www.sjv.se

Sista ansökningsdag är 21 mars 2006.

Jordbruksverket 551 82 Jönköping tfn 036-15 50 00
e-post: jordbruksverket@sjv.se

Distriktsveterinärerna
JORDBRUKS VERKET

Academy for Veterinary Chiropractic and Healing Arts, Lindenstr. 4, D-27419 Kalbe, Germany. Tel + 49-4282-590688, fax +49-1212-5-10329180, website: www.BackBone-Academy.com (annons i denna tidning)

12–15/9 -06. Feeding the Dairy Cow – Level II: Providing an on farm service arrangeras i Biarritz, Frankrike av Dr A T Chamberlain MRCVS, Animed Veaterinary Group, Botley Road, Shedfield, Southampton, SO32 2GJ, UK, tel 01329 833112, fax 01329 834307, e-post courses@rumnut.com, hemsida www.rumnut.com/courses.htm

1–5/11 -06. Veterinary Chiropractic for Horses and companion Animals – Modul 5 Integrated arrangeras i Andechs, nära München, Tyskland av BackBone-Academy for Veterinary Chiropractic and Healing Arts. Info: BackBone-Academy for Veterinary Chiropractic and Healing Arts, Lindenstr. 4, D-27419 Kalbe, Germany. Tel + 49-4282-590688, fax +49-1212-5-10329180, website: www.BackBone-Academy.com (annons i denna tidning)

Tidigare publicerade

29/3–2/4 -06. Basic Animal Chiropractic Course, Module I, Sittensen, Tyskland. (SVT 1/06)

7–9/4 -06. 5th Biannual Congress of European Veterinary Society for Small Animal Reproduction (EVSSAR), Budapest, Ungern. (SVT 1/06)

19–23/4, 31/5–4/6, 26–30/7, 6–10/9 och 1–5/11 -06. Veterinary Chiropractic for Horses and Companion Animals, München, Tyskland (SVT 15/05)

20–22/4 -06. Voorjaarsdagen, Amsterdam, Nederländerna. (SVT 11/05)

21/4–23/4 -06. Animal Training & Behavior Seminar, München, Tyskland. (SVT 7/05)

28–29/4 -06. Europeisk kurs i Laserkirurgi på heste, Oslo, Norge. (SVT 2/06)

3–7/5 -06. Basic Animal Chiropractic Course, Module II, Sittensen, Tyskland. (SVT 1/06)

7–11/6 -06. Basic Animal Chiropractic Course, Module III, Sittensen, Tyskland. (SVT 1/06)

16–19/7 -06. International Pig Veterinary Society's 19th Congress, Köpenhamn, Danmark. (SVT 1/06)

19–23/7 -06. Basic Animal Chiropractic Course, Module IV, Sittensen, Tyskland. (SVT 1/06)

20–25/7 -06. CESMAS 2006, Cambridge, England (SVT 16/05)

7–11/8 -06. The 2006 Joint Scientific Conference of the International Veterinary Radiology Association (IVRA) & the American College of Veterinary Radiology (ACVR), Vancouver, British Columbia, Kanada. (SVT 2/06)

Kjøttbransjens Landsforbund (KLF) *organiserer den private, frittstående delen av kjøttbransjen i Norge. KLF ble stiftet i 1910. Organisasjonen har 172 medlemmer. Disse hadde i 2004 en omsetning på 11 milliarder kroner og utfører årlig om lag 4100 årsverk.*
ScanPig *er et heleid datterselskap under KLF, og står for store deler av organisasjonens operative virksomhet innen området svin. ScanPig's hovedmål er å bidra til å holde lønnsomheten oppe innen norsk svineproduksjon i en framtid med økende press på avregningsprisene. Delmålene er å arbeide for reduserte kostnader på flere av bondens innsatsfaktorer, og å øke effektiviteten i produksjonen. Dette skal skje innenfor tre hovedsatsingsområder:*

- *Avl og semin (Hampshire – ny tredjerase i Norge)*
- *Produktsalg*
- *Kurs og rådgivning*

Kjøttbransjens Landsforbund (KLF) søker etter:

Fagsjef KLF svin / daglig leder ScanPig AS

Da vår nåværende fagsjef/daglig leder går til ny stilling søker vi hennes erstatter. Vi er på jakt etter en engasjert, utadvendt og aktiv person som har veterinærfaglig eller annen relevant bakgrunn.

Arbeidsoppgavene blir å:

- Representere KLF og KLFs medlemsbedrifter nasjonalt og internasjonalt på svineområdet og tilliggende områder
- Ha en tett og god dialog med nasjonale og internasjonale myndighetsorganisasjoner og andre nærings- og bransjeorganisasjoner på svineområdet og tilliggende områder
- Være strategisk og faglig rådgiver for våre medlemsbedrifter og deres produsenter på svineområdet og tilliggende områder
- Arbeide med mattrygghetsspørsmål som tilligger området
- Videreføre satsingen på ScanPig AS og etableringen av Hampshire som ny tredjerase i Norge

I tillegg til relevant faglig og erfaringsmessig bakgrunn legger vi stor vekt på personlighet. Du må ha godt humør og være interessert i å stå på. Videre må du kunne jobbe selvstendig og målrettet, og du må ha interesse for salg og markedsføring. Det må påregnes noe reisevirksomhet i jobben.

Til gjengjeld kan vi kan tilby en svært interessant jobb, med stor frihet og fleksibilitet og med gode og konkurransedyktige lønns- og arbeidsbetingelser. Kontorsted: Helsfyr, Oslo.

For mer informasjon ta kontakt med:
Adm.dir Dag Henning Reksnes (+47 23 24 44 71)
eller Fagsjef Svin KLF Mona Solum Gjestvang
(+47 23 24 44 74 / +47 91339401)

Skriftlig søknad sendes per brev:
Kjøttbransjens Landsforbund
Postboks 6279 Etterstad
N-0603 Oslo
eller mail: dag.henning@kjottbransjen.no

Søknadsfrist: 21. mars.

KJØTTBRANSJENS LANDSFORBUND

6–10/9 -06. Basic Animal Chiropractic Course, Module V, Sittensen, Tyskland. (SVT 1/06)

7–9/9 -06. The 10th Conference of ESDAR, Slovenien. (SVT 13/05)

17–21/9 -06. IUFoST 13th World Congress of food science & technology – Food is Life, Nantes, Frankrike. (SVT 2/06)

11–14/10 -06. World Congress of WSAVA/FECAVA/CSAVA, Prag, Tjeckien. (SVT 2/06)

11–14/10 -06. Veterinary European Equine Meeting of the Year 2006 (Federation of European Equine Veterinary Associations), Versailles, Frankrike. (SVT 1/06)

17–21/6 -07. XIII International Congress in Animal Hygiene 2007, Tartu, Estland (SVT 16/05)

Upplands Väsby Veterinärmottagning AB
söker
Smådjursveterinärer

Tjänsterna gäller **en fast anställning för en specialist i hundens och kattens sjukdomar** (hel-/deltid) och **ett föräldravikariat** (heltid).

Vi är en modern klinik i trevliga ljusa lokaler med god arbetsatmosfär. Mottagningen har digitalröntgen, eget lab och är väl utrustad för olika typer av kirurgi. Vi är 23 anställda varav sex veterinärer samt två konsulterande veterinärer.

Manliga sökande välkomnas eftersom vi är flest tjejer, men alla veterinärer är naturligtvis välkomna med sin ansökan. För rätt person finns goda utvecklingsmöjligheter. Tillträde enligt överenskommelse. **Ansökan vill vi ha senast den 13 april**.

För ytterligare information kontakta:
Inger Lundgren eller Anna Karin Lindberg, 08–590 307 08
Adress: Vilundavägen 30, 194 34 Upplands Väsby
E-post: info@vasbyvet.nu

SVERIGES VETERINÄRFÖRBUND

FÖRBUNDSSTYRELSE

Ordförande	*Telefon bostad*
KARIN ÖSTENSSON	070-461 14 46
Vice ordförande	
ÅSA BERGQUIST	0418-66 21 62
BO EBERHARDSON	070-588 58 81
ANDERS FORSLID	0413-55 32 20
MIKAELA HEIDRICH	070-540 93 17
PER JONSSON	0156-109 97
PER SAHLANDER	0171- 44 20 93
ELÖD SZANTO	0501-101 68
MARGARETA WIDELL	018-31 50 28

ANSTÄLLDA VETERINÄRERS FÖRENING – AVF

STYRELSE

Ordförande	*Telefon bostad*
TORKEL EKMAN	018-38 44 11
Vice ordförande	
KARINA BURLIN	08-591 206 83
Sekreterare	
ARJA KAUTTO	070-373 51 45
Kassör	
CHRISTER GYLLERUP	044-10 60 51
HANS BOSTRÖM	070-347 85 55
CATHARINA ELIASSON	070-573 57 99
LARS-ERIK STABERG	070-604 06 45

FÖRETAGANDE VETERINÄRERS FÖRENING – FVF

STYRELSE

Ordförande	*Telefon bostad*
EVAMARI LEWIN	070-211 90 35
Sekreterare	
LENNART GRANSTRÖM	070-642 36 23
Kassör	
ANNE BRUNBERG	070-668 77 16
Suppleant	
INGER BACKLUND	08-510 250 68

Tidigare riksföreningar inom Sveriges Veterinärförbund (DVF, BVF, SYVF, FVET, VIAT, FVVI, DaVF) ingår från 1 januari 2006 inte längre i förbundets organisation.

SVERIGES VETERINÄRMEDICINSKA SÄLLSKAP – SVS

KOLLEGIUM

Ordförande:
PER JONSSON

Vice ordförande:
HENRIK ERICSSON

THERESE EDSTRÖM
KARIN GRANATH
ANNE HAGLUND
ANNA INGVAR FORSLID
BODIL STRÖM-HOLST

Sektioner inom Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap

FÖRSÖKSDJURSSEKTIONEN

Ordförande:
THERESE EDSTRÖM

Sekreterare
PATRICIA HEDENQVIST

HUSDJURSSEKTIONEN:

Ordförande
ANNA INGVAR FORSLID

Sekreterare
THOMAS MANSKE

HÄSTSEKTIONEN

Ordförande
ANNE HAGLUND

Sekreterare
JOHAN BLIX

LIVSMEDELSSEKTIONEN

Ordförande
KARIN GRANATH

Sekreterare
ELSIE CARJEMO

SMÅDJURSSEKTIONEN

Ordförande
BODIL STRÖM-HOLST

Sekreterare
MARIE FLÖISBON

Jag tror det står stöpp

Ill: Karin Åström Bengtsson

Det hände för tjugo år sedan i sydvästra hörnet av Småland. Jag hade fortfarande en del att lära om hur vägarna gick i distriktet och var gårdarna låg. En morgon under telefontiden utspann sig följande samtal när jag svarade på en ivrig telefonsignal.

Det här ä Svensson, vi har en gris som ä dåli, han ligger på sian o skakar.

(Rösten tillhörde en dam enligt min gissning inte alldeles ung. Redogörelsen lät nog så alarmerande men då jag inte kände damen i fråga eller hennes referensramar började jag ställa lite frågor...)

Vad är det för en gris? Är det en gödgris?

Nä dä ä en hushållsgris.

(Och vad är det för skillnad tänkte jag men höll god min)

Hur stor är han?

Han ä halvstore.

(En halvstor gris liggande på sidan med skakningar lät ju allvarligt men då jag hade ett flertal väntande akutfall var jag mån om att göra rätt prioritering. Jag ville veta om grisen hade intermittenta kramper eller var helt utslagen och försökte mig på en ny fråga)

Äter han?

Ja, dä gör han.

Hur mycket äter han?

Han äter så möcke han får.

Hur mycket får han då? *(Nu började jag bli på riktigt gott humör)*

Han får så möcke han äter…

(Jag beslöt mig för att det nog trots allt var läge att besöka gården på förmiddagen och bad om en vägbeskrivning.)

Han sa köra te Unnary å sen ta nye väjen mot Hyltebruk å så kömme han te vårat väjaskäl.

Jaha… och finns det någon skylt där?

Ja, dä gör dä.

Vad står det på den då?

Ja tror dä står stöpp.

Jag kom fram till gården och lärde under de närmaste åren känna de fyra syskonen som bodde där och drev lantbruk med hushållsgris och 18 kor. Gamla metoder blandades med inte fullt så gammal teknik. Korna mjölkade inte mer än att man klarade sig med en 200-liters tank och tur var väl det. Mjölktanken var placerad en bra bit från ladugården och mjölken bars dit i spannar. Många av korna var i övre tonåren och flera var tvåspenta. Jag försökte en gång propagera för en viss höjning av rekryteringsprocenten vilken var i det närmaste nollställd.

Insåg dock genast hur onödigt det var. Varför skulle jag ändra på deras liv? Korna hade det bra och numera räckte nog pensionerna till både det ena och det andra.

Hushållsgrisen, den mådde ganska bra när jag kom. Den fick en selen/E-spruta och fortsatte att äta ”så möcke han feck”.

Nils-Åke Fag

SPECIALISTKOMPETENS

I ENLIGHET MED SJVFS 2001:89 har SVS den 25 januari 2006 utfärdat intyg om specialistkompetens i specifika ämnesområden, hundens och kattens sjukdomar för:

- Kerstin Hansson, veterinärmedicinsk bilddiagnostik, kat B
- Margaretha Uhlhorn, veterinärmedicinsk bilddiagnostik, kat A
- Estelle Ågren, veterinärmedicinsk bilddiagnostik, kat A

Efter genomgången specialistutbildning och godkänd examination enligt C 5 har Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap den 10 februari 2006 utfärdat intyg om specialistkompetens i hundens och kattens sjukdomar för följande veterinärer:

- Annette Andersson, Bjärred
- Robert Cikota
- Catarina Eliasson
- Sara Fors
- Ann Pettersson
- Lina Rundberg
- Berit Söderström
- Outi Turkki
- Teija Väisänen

PERSONNOTISER

Den som inte önskar få sin bemärkelsedag publicerad i SVT måste meddela detta till förbundskansliet eller redaktionen senast två månader före bemärkelsedagen.

Födelsedagar i april 2006

GÖRAN WIDIGS, Läckeby, 60 år den 2/4
ULF BROMAN, Kalmar, 75 år den 3/4
ELISABETH RENNERFELT, Saltsjö-Boo, 70 år den 5/4
MICHAEL HAGMAN, Örebro, 50 år den 6/4
HÅKAN ENGSTRÖM, Bergeforsen, 60 år den 9/4
ERIK BORG, Ystad, 90 år den 10/4
LISS-MARIE LANGBORG, Kolbäck, 50 år den 11/4
FOLKE PERSSON, Mölle, 80 år den 12/4
BRITA SUND, Uppsala, 50 år den 15/4
TINA MANNERFELT, Västerås, 50 år den 15/4
NILS PERSSON, Åhus, 70 år den 16/4
BARBRO BRODD, Trekanten, 60 år den 16/4
ANNIKA HARLOS, Kristianstad, 60 år den 19/4
BARBRO ATTRELL, Vinninga, 50 år den 21/4
ROLAND WERNER, Broddetorp, 60 år den 24/4
KATINKA BELÁK, Uppsala, 50 år den 24/4

Avlidna

F länsveterinär **ULF LAGERQUIST** har avlidit den 5 februari 2006. Han föddes 1935 i Forserum, Jönköpings län, avlade studentexamen i Nässjö 1956 och veterinärexamen 1966. Han var laboratorieveterinär vid bakteriologiska avdelningen, SVA 1966 och vid epizootologiska avdelningen där 1969. 1970 arbetade han som veterinär vid epidemiologiska avdelningen vid Statens Bakteriologiska Laboratorium och 1971 arbetade han vid Svelab i Linköping. Han fick anställning som tf chefveterinär vid Svelab i Jönköping samma år och som chefveterinär där 1972. 1988 innehade han tjänst som veterinärinspektör vid Lantbruksstyrelsen och 1990 var han länsveterinär i Jönköpings län, en tjänst som han innehade till sin pensionering.

F stadsveterinär **TORSTEN MODIG** har avlidit den 9 januari 2006. Han föddes 1912 i Nyland, Västernorrlands län, avlade studentexamen i Umeå 1934 och veterinärexamen 1942. Han var bataljonsveterinär vid Norrlands dragoner 1944 och regementsveterinär där 1947–72. Mellan 1963 och 1975 innehade han tjänst som stadsveterinär i Umeå. Han blev också utnämnd till medicine hedersdoktor vid Umeå universitet 1983.

SVENSK VETERINÄRTIDNING
BOX 12 709
112 94 STOCKHOLM

BESÖKSADRESS: **Kungsholms Hamnplan 7**
TELEFON: 08-545 558 30
TELEFAX: 08-545 558 29
HEMSIDA: *www.svf.se*

REDAKTION:

JOHAN BECK-FRIIS
ansvarig utgivare & chefredaktör
TELEFON: 08-545 558 33
MOBIL: 070-717 73 25
E-POST: *johan.beck-friis@svf.se*

SUZANNE FREDRIKSSON
journalist
TELEFON: 08-545 558 32
E-POST: *suzanne.fredriksson@svf.se*

BRITA TRYBOM
redaktionssekreterare, annonser
TELEFON: 08-545 558 34
E-POST: *brita.trybom@svf.se*

BIRGITTA AHLKVIST
redaktionssekreterare, annonser
TELEFON: 08-545 558 31
E-POST: *birgitta.ahlkvist@svf.se*

LILL OCH KJELL EFVERGREN, EXPONERA
layout
TELEFON: 08-587 630 11, 08-587 630 14
E-POST: *info@exponera.net*

VTT GRAFISKA, VIMMERBY
tryckeri

ISSN 0346–2250

UTGIVNINGSDAGAR 2006		SENASTE DAG FÖR ANNONSMATERIAL
1	24 JANUARI	3 JANUARI
2	14 FEBRUARI	24 JANUARI
3	7 MARS	14 FEBRUARI
4	28 MARS	7 MARS
5	20 APRIL	28 MARS
6	10 MAJ	19 APRIL
7	7 JUNI	10 MAJ
8–9	28 JUNI	7 JUNI
10	15 AUGUSTI	25 JULI
11	5 SEPTEMBER	15 AUGUSTI
12	26 SEPTEMBER	5 SEPTEMBER
13	17 OKTOBER	26 SEPTEMBER
14	7 NOVEMBER	17 OKTOBER
15	28 NOVEMBER	7 NOVEMBER
16	19 DECEMBER	28 NOVEMBER

MANUSSTOPP FÖR ARTIKLAR: *25 vardagar före utgivningsdag, 15 dagar för insändare.*

SVENSK VETERINÄRTIDNING
Prenumerationspris 2006
Sverige: 1 110 kronor + moms.
Europa: 1 430 kronor + moms, i EU.
Utanför Europa: 1 610 kronor.

FACKPRESSUPPLAGA 2005 – 3 000 EX